

TRĂIASCĂ LIBERTATEA, TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

ANUL XXVI — NR. 34 1159 — 25 august 1977

Flacăra

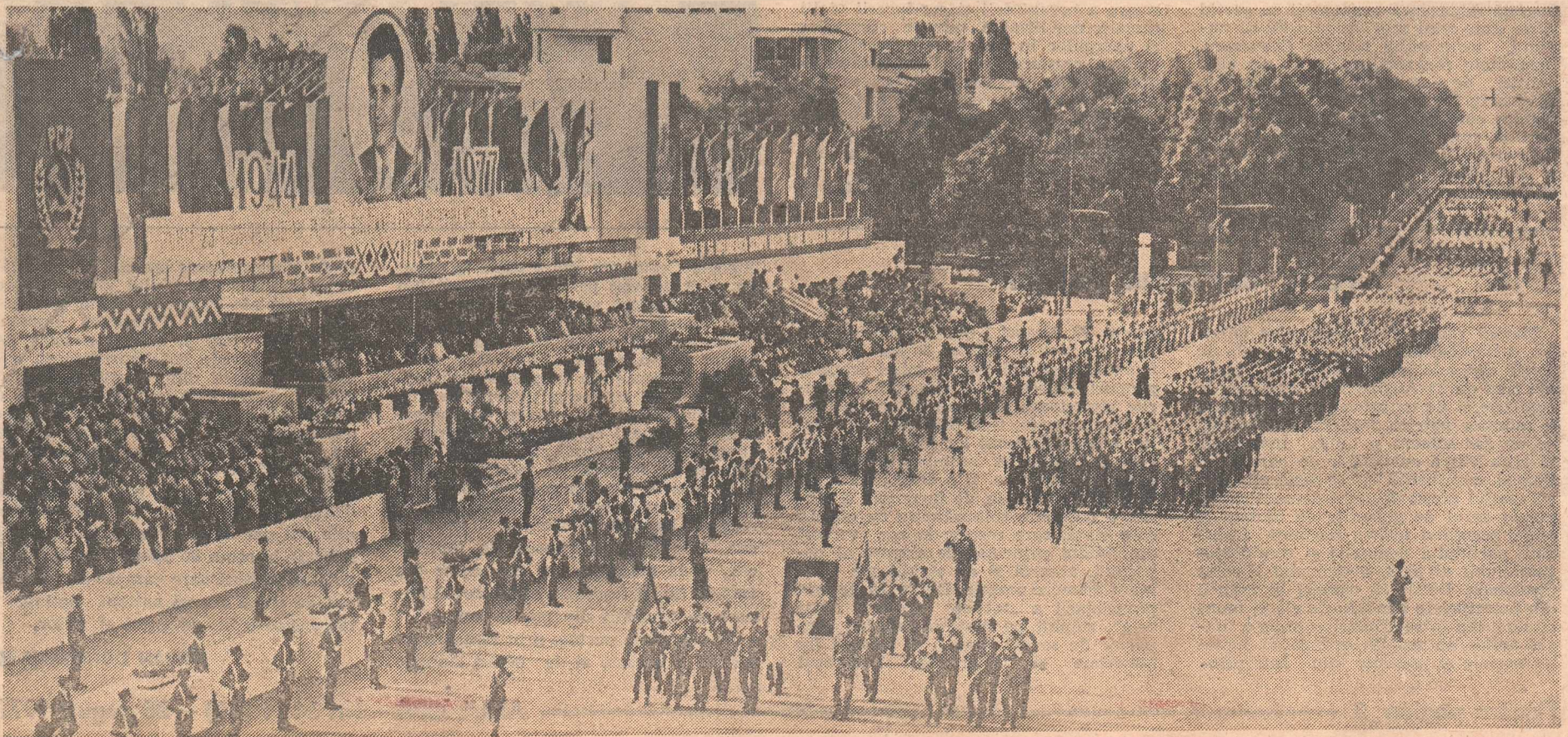
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Sărbătoarea națională a poporului român

23 AUGUST 1977. A XXXIII-a aniversare a eliberării patriei de sub dominația hitleristă. Inveșmintată sărbătorește, după tradiție, țara întreagă a cinstit marea noastră zi națională sub semnul atributelor fundamentale ale muncii și existenței noastre cotidiene și care sînt: dragostea fierbinte și statornică pentru patria socialistă, unitatea deplină și de neclintit a tuturor fiilor acestui pămînt în jurul partidului, al secretarului său general, președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sărbătorirea în anul centenarului Independenței și al împlinirii a trei decenii de existență a Republicii a aceluia glorioz august al istoriei noastre, în care România și-a cucerit prin luptă independența și suveranitatea națională, croindu-și drum spre destinul luminos îndelung visat, a dobîndit dimensiuni și simboluri noi, îndemnînd la rememorarea marelui arc peste timp înălțat de patria noastră de la vitregia vremurilor trecute pînă la prosperitatea și înflorirea socialistă pe care le cunoaște astăzi. Cu sentimente de puternică și îndreptățită mîndrie pentru marile succese obținute pe frontul larg al înlăturării obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice, ale programului partidului, oamenii muncii din întreaga țară — români, maghiari, germani, de alte naționalități — într-o unică vibrație patriotică și-au exprimat, în această zi de glorie și de cîntec, hotărîrea bărbătească, fermă, muncitorească

(Continuare în pag. 2)

B102

(Urmare din pag. 1)

de a înfăptui întocmai și întotdeauna cuvântul partidului, politica sa științifică, creatoare, singura în putere să îndeplinească idealurile socialiste și comuniste ale națiunii noastre, năzuințele sale de bunăstare și fericire, asigurând României, în lume, măreția, prestigiul și demnitatea pe care le merită.

Ca în fiecare an, demonstrația oamenilor muncii din Capitala țării s-a desfășurat în Piața Aviatorilor — uriașă arenă înconjurată de flămuri roșii și tricolore, strălucind sub soarele unei dimineți albastre. Tribuna centrală este dominată de un mare portret al secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încadrat de stemele partidului și țării.

Ora 8.00. La tribuna oficială sosește tovarășul Nicolae Ceaușescu. Aplauzele, uralele, ovațiile mereu mai puternice, mai entuziaste, dau înaltă expresie gândurilor și simțămintelor întregului popor — dragostea adâncă nepieritoare, încrederea totală în cel mai iubit fiu al țării, al patriei și partidului, purtătorul celor mai nobile idealuri de libertate și o viață tot mai înfloritoare ale națiunii noastre socialiste. Minute în șir, cei prezenți în Piața Aviatorilor aclamă cu înflăcărare: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu — România!", „Ceaușescu și poporul!"

Împreună cu secretarul general al partidului, în tribuna oficială iau loc: tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășul Manea Mănescu, tovarășii Emil Bobu, Cornel Burtică, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Ion Dincă,

Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pătan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Ștefan Andrei, Iosif Banc, Ion Coman, Teodor Coman, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Ion Ursu, Constantin Dăscălescu, Ion Stănescu, Mihai Marinescu, precum și membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, vechi militanți ai mișcării comuniste și muncitorești, conducători ai organizațiilor de masă și obștești.

În celelalte tribune se află reprezentanți ai instituțiilor centrale și organizațiilor obștești, membri de partid cu stagiu din ilegalitate, participanți la insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, foștii comandanți de mari unități pe frontul antihitlerist, generali, eroi ai muncii socialiste, reprezentanți ai oamenilor muncii din mari întreprinderi bucurăstene, personalități ale vieții științifice, culturale și artistice, activiști ai organelor centrale de partid și de stat, ziariști.

În tribunele oficiale se aflau numeroase delegații de peste hotare, șefi ai misiunilor diplomatice acreditați în România, alți membri ai corpului diplomatic, atașați militari, reprezentanți ai presei străine.

Acordurile solemne ale Îmnlului de Stat al Republicii Socialiste România deschid demonstrația.

Glorioasa aniversare a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste este salutată prin 21 de salve de artilerie.

Coloanele fapte, coloanele idei

Niciodată coloanele acestea ale unei zile festive nu vor putea fi de ajuns de mari pentru a dovedi, pentru a demonstra cu faptele și simțămintele lor întreaga voință de pace și prosperitate a României noastre socialiste. Demonstrația oamenilor muncii la sărbătoarea eliberării depline a patriei, de ziua dobândirii celei mai mari libertăți ce și-o poate dori un popor, aceea de a da omului muncitor puterea să-și hotărască singur traiul și destinul, este, ne-am obișnuit să fie așa, o trecere în revistă a lucrurilor și ideilor prin care omul muncitor își arată, de la an la an, mai apăsător mersul conștiinței sale. Coloanele de demonstrații prezintă fapte. Este, prin urmare, un fapt important că în acest cincinal Capitala va avea 151 000 noi apartamente. E fapt că aici va locui mai bine de jumătate de milion de cetățeni. Este evident că asta spune mai mult decât orice cum crește nivelul de trai, cum se îmbogățește, mai bine-zis, traiul, cum se emancipează viața, lăsându-i timp omului să se ocupe mai mult de treburile publice, de chestiunile profesiei, de politica generală a statului. Fiecare din faptele demonstrate de coloanele de oameni ai muncii la 23 August este, în realitate, o idee din complexul de idei cuprins de programul partidului, dovădindu-se astfel că nimic nu e posibil fără temeiul unui program limpede formulat, aprobat de cetățeni, însușit cu destoinicie, sprijinit cu hotărâre. Încă un fapt, în sensul celor zise pînă acum, e acela că industria Bucureștiului raportează o depășire a sarcinilor cu o producție de peste 2 miliarde lei. Aceasta e o problemă de ritm, iar ritmul dezvoltării economice este o problemă de clarviziune ideologică. Coloanele de demonstrații care de ziua eliberării României de sub dominația fascistă raportează conducerii de partid și de stat, celui mai vrednic fiu al națiunii, tovarășului Nicolae Ceaușescu, rezultatele concrete, palpabile ale unei politici de construcție multilaterală, arătând în fiecare domeniu al vieții economice cum sporește cantitatea de bunuri și cum se perfecționează nivelul de trai arată, în fapt, ideile noi de care se lasă pătruns omul muncitor, un chip al formării omului nou.

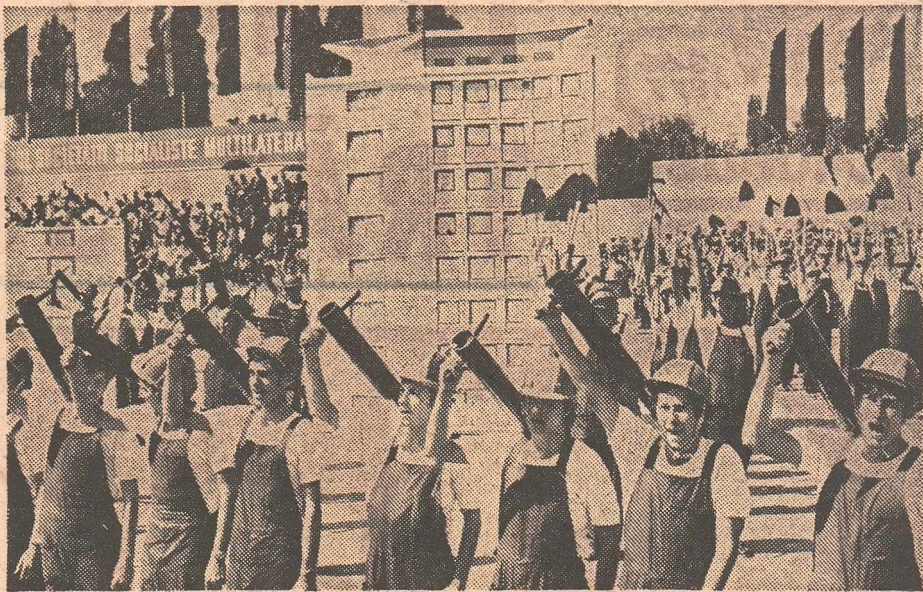
În aceste coloane de 23 August putem citi creșterea în putere a patriei de la un an la altul, de la o schimbare la alta. Industria construcțiilor de mașini, de pildă, luînd ca punct de referință anul 1938, demonstrează că azi ea produce în două zile tot ce se producea atunci într-un an. Mai firesc ar părea să comparăm producția industrială a anilor noștri cu producția primilor ani de după Eliberare, ani de țară sărăcită, ruinată, cu o economie profund dezechilibrată. Sototind că în acest cincinal România are de realizat un volum de investiții impresionant, de 1 000 miliarde de lei, aproape tot atît cît s-a investit în trei cincinale trecute, că asta înseamnă, între altele, darea în funcțiune a peste 2 700 capacități industriale importante, avem toate datele pentru a demonstra calitatea stării revoluționare a industriei noastre. Privind coloanele ideilor ale lui 23 August, privind noile înfățișări ale faptelor care schimbă fața patriei e limpede, într-un chip emoționant limpede, de ce partidul comunist pune mai presus de orice munca, indiferent de domeniul unde se afirmă ea. Munca venind din conștiința mării ei libertăți în România aduce libertate, munca luminată asigură creșterea accelerată a veniturilor populației, munca face legi noi și oameni noi. Alcătuirea acestor coloane ideii cu oameni din sectoare foarte diferite ale muncii și ale spiritului vrea să spună că indiferent de activitatea ce-o duce omul, ceea ce contează în România anulului 1977 este calitatea muncii, sporul ei real. Nivelul real al vieții e arătat de graficele creșterii industriei și, deopotrivă, de plăcerea pentru artă și cultură ce-o manifestă masele mari de oameni ai muncii în multele manifestări culturale, în marele festival al „Cîntării României". Perfecționarea în continuare a organizării și conducerii vieții sociale, mobilizarea tuturor resurselor și energiilor în mișcarea întrecerii socialiste, creșterea rolului conducător al organizațiilor de partid, întărirea democrației muncitorești, iată forțele ce au pus în mișcare coloanele acestei zile de 23 August, iată motivele ce le îndreptățesc încrederea în sine, patriotismsul, entuziasmul.

TUDOR OCTAVIAN ■

Forța destinului patriei

Marșul cadențat al coloanelor gărzilor patriotice, înobilate de titlurile de glorie cîștigate pe fronturile de luptă ale zilei de 23 August 1944, explozia de copilărie și de entuziasm a pionierilor și șoimilor patriei deschid manifestația cu un aer solemn și tonic. Înaintarea în ritm viu a coloanelor de oameni ai muncii, cuprinzind într-o respirație largă spațiul pieței destinat demonstrației, umple aerul de glasurile de bărbați și femei scandînd lozinci fierbinți închinăte partidului comunist și conducătorului iubit al țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu. Defilează oameni ai muncii din principalele citadele ale clasei muncitoare, din întreprinderi care de-a lungul anilor au fost în avangarda luptelor sociale și politice, din întreprin-

derea 23 August, din întreprinderile Timpuri Noi și Grivița Roșie, Vulcan, femei și copii ridicînd în mîini drapelul, panouri reprezentînd sinoptic bilanțurile victorioase ale muncii lor, buchete de flori, eșarfe, trec prin fața tribunelor, aducînd salutul lor luminos conducerii partidului și statului, tovarășului Nicolae Ceaușescu. E o desfășurare de forță și de bucurie, de încredere și cinste, o polifonie tulburătoare de glasuri care cîntă, care rostesc în cor versuri din fondul principal de simțire al poporului, această zi de sărbătoare și de mare aducere aminte. Defilează de fapt proprietarii a „tot ce mișcă-n țara asta", stăpîni pe destinul istoriei, conștienți de sensul muncii și creației lor materiale și spirituale. Tovarășul

Nicolae Ceaușescu ridică mîna în semn de salut adresat parcă fiecărui om din coloană. Oțelari, strungari, frezori, forjori, matrișeri, sudori, bobinatori, textile, tricotoare trec prin Piața Aviatorilor într-o paletă cromatică și o vibrație sentimentală impresionantă, oameni distinși cu înalte titluri și ordine ale muncii patetice, eroice pentru socialism, oameni cu expresii de sinceră și totală dăruire lumii pe care o făurim, oameni cu expresii de fericire și limpede emoție. Sînt în coloane adevărate dinastii muncitorești ca acelea de la 23 August, Republica, Timpuri Noi, Vulcan, Filatura românească de bumbac etc., unde meseriile se moștenesc din tată în fiu, și tradițiile luptei revoluționare se transmit din om în om.

Pe panourile purtate prin Piața Aviatorilor în această zi de bilanț lăuntric

și de mare aducere aminte sînt înscrise detalii ale scenariului vieții noastre de mine, ale Programului de perspectivă al Partidului Comunist Român, Programul vieții și muncii noastre teinice. Fluviile de demonstrații, oameni ai muncii din orașul amiral al patriei, creatori de bunuri materiale și spirituale, zestrea și tezaurul nostru de obște, reprezintă în fapt forța destinului patriei care și-a ales drumul în istorie cu 33 de ani în urmă.

Se demonstrează în pas viu, în cadență modelată de marile fanfare reunite, cu pas adine, sigur, cu mîinile ridicate în semn de salut, arborînd drapelul și surisuri care caracterizează starea de spirit a unei națiuni optimiste, încrezătoare în propriul ei viitor.

ADRIAN DOHOTARU ■

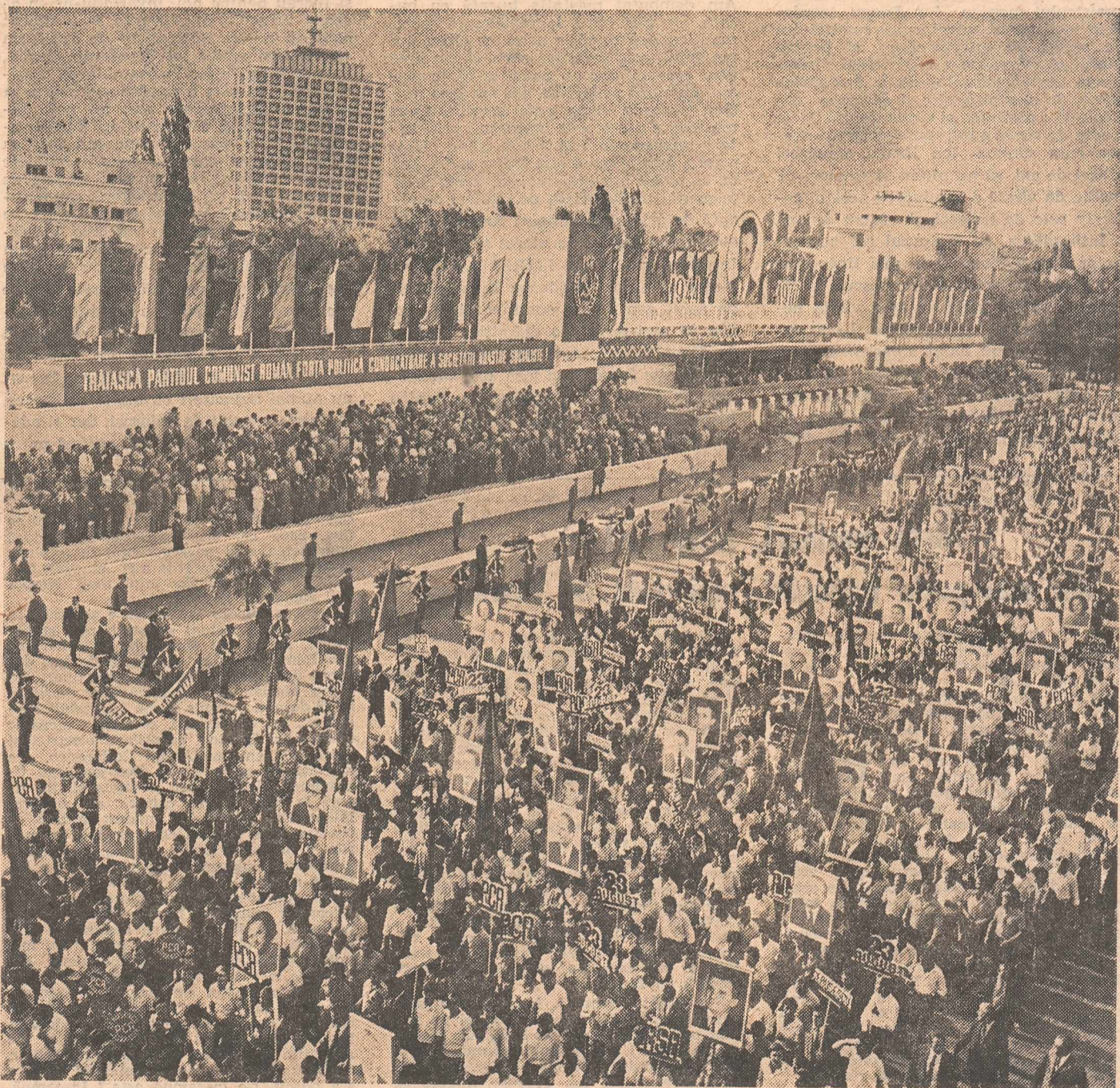

Vigoare, tinerețe, sănătate

Intr-o minunată unire de cuget și simțiri, în finalul mării demonstrații a oamenilor muncii din Capitală, în Piața Aviatorilor și-au făcut apariția sportivii. Defilarea acestora prin fața tribunei oficiale, a secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, s-a transformat într-o amplă și extrem de convingătoare demonstrație de vigoare, tinerețe, sănătate, într-un vibrant mesaj de recunoștință pentru condițiile pe care partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, le asigură dezvoltării educației fizice și sportului din țara noastră, în scopul atât de nobil al creării unui tineret sănătos, puternic, dezvoltat multilateral, atât intelectual cât și fizic. Chiar la începutul defilării, un masiv grup de sportivi a accentuat bucuria tineretului nostru de a participa, începând din acest an, la ampla manifestare sportivă națională „Daciada”, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, menită să asigure dezvoltarea intensă și multilaterală a sportului de masă. Următoarele momente, de mare semnificație, aparțin sportivilor de la Institutul de educație fizică și sport. Băieții sînt în alb complet, iar fetele în albastru. Cu toții flutură eșarfe tricolore, creînd în piață un adevărat vârtej de culori, mișcări ritmice. Trupuri îmbrăcate în roșu și trupuri îmbrăcate în culorile tricolorului înscriu pe caldarîmul pieței, inițialele mult iubite P.C.R. — R.S.R., iar câteva minute mai târziu alte trupuri de tineri sportivi oțeliți vor scrie un alt cuvînt, un nume drag tuturor, format din nouă litere: **CEAUȘESCU**.

Aplauze furtunoase au stîrnit și foarte tinerele gimnaste ale cluburilor sportive școlare care au executat în fața tribunelor câteva exerciții specifice, de mare dificultate pentru vîrsta lor. Cu funde uriașe, albe, la codițe și privirea mîndră, fetele de numai 7-8 ani re-au arătat încă o dată că gimnastica feminină este la ora actuală în România ceva mult mai mult decît un miracol numit Comăneci sau Ungureanu, că ea reprezintă o ramură sportivă îndrăgită de mii de copii, avînd și pe mai departe viitorul asigurat. Trec în continuare componenții ai clubului sportiv al armatei, **Steaua**, club care a sărbătorit anul acesta jubileul celor 30 de ani de existență. Rugbiștii clubului **Steaua**, campioni ai țării, au în componența lor nu mai puțin de 9 jucători internaționali. Sportivii clubului **Dinamo** au purtat, în primele lor rînduri însemnele prețioase distincții primite de clubul lor, Ordinul Muncii și Meritul Sportiv, iar pe carul alegoric care prezenta cele mai noi și mai frumoase succese ale sportivilor dinamoviști, cupe, medalii, titluri europene și mondiale, am avut plăcerea de a-i privi manifestîndu-și bucuria pe Alina Goreac și Dan Grecu, componenți ai echipei de gimnastică, proaspeți medaliați cu aur la Universiada de la Sofia. Defilarea sportivilor este încheiată de un alt grup masiv de tineri purtînd portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu și o uriașă lozincă avînd înscrise cuvintele izvorîte din inima tuturor celor care au manifestat: „Mulțumim din inimă partidului!”.

DUMITRU GRAUR

Grandioasa manifestație ia sfîrșit, în acordurile maiestuoase ale imnurilor „Trei culori” și „E scris pe tricolor unire”, ce exprimă un adevăr primordial al existenței noastre, pentru care au luptat și s-au jertfit zeci și zeci de generații de eroi, culminînd cu generația eliberării, adevăr sub semnul glorios al căruia se desfășoară viața și munca noastră pașnică, de popor harnic și liber, stăpin deplin în propria lui țară. Din mii de piepturi răsună apoi vibrantul cîntec-omagiu „Partidul, Ceaușescu, România”. Este momentul în care fluviul iubirii neajmurate față de patrie și partid, față de ilustrul ctitor al civilizației noastre noi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ce a străbătut întreaga manifestație, capătă strălucire și valoare de apoteoză. Este momentul emoționant care dă viață, sub cerul înalt și limpede al acestei dimineți de august, unității de nezdruccinat a poporului în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, voinței tuturor cetățenilor patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — de a munci fără preget, cu o înaltă conștiință revoluționară și patriotică pentru transpunerea în viață a mărețelor sarcini trasate de partid, pentru înscrierea României pe orbita civilizației moderne, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre piscurile luminoase ale comunismului.

Fotografii de ION PREDOȘANU și AGERPRES

La I.M.U.A.B., experiența n-o dă scurgerea anilor ci efortul de a o dobîndi

„Construcția de mașini-unelte este, cum să vă spun, lucrul naibii! O adevărată știință! O precizie de microni la utilaje colos. Fără să faci o adevărată pasiune pentru meserie, nu merge! Există o curiozitate, un neastîmpăr al montorului, un sentiment care-l împiedică să treacă indiferent pe lângă o astfel de mașină înfățișată în țară sau aiurea. Se întreabă imediat dacă ar putea-o purta în funcțiune, dacă ar putea-o construi. Fără această curiozitate tehnică, fără pasiunea de care pome-nam, marele câștig al constructorilor de mașini-unelte din întreprinderea noastră, n-am fi reușit să realizăm strungul carusel cu diametrul de prelucrare de 20 de metri sau o mașină de alezat și frezat cu diametrul de 180 de milimetri. Sint, firește, două exemple. Dar, iată-ne că astăzi, după numai cincisprezece ani de cînd există fabrica, sîntem competitivi cu țări puternic industrializate. Și nu uitați, media de vîrstă a colectivului nostru este doar de douăzeci și trei de ani“.

N-am apelat întîmplător la cuvintele maestrului montor Ion Dragu, totodată și locțiitor al secretarului comitetului de partid pe întreprindere, ci pentru faptul că ele relevau două trăsături distincte ale colectivului de la întreprinderea de mașini-unelte și agregate din Capitală: pasiunea și vîrsta tînă. Dacă media de vîrstă a întregului colectiv este, așa cum spunea Ion Dragu, douăzeci și trei de ani, să nu uităm să spunem că media de vîrstă a conducerii acestui colectiv este de treizeci și patru de ani.

Întîmplător, pe inginerul șef coordonator Sergiu Pirneci, cel mai tînăr dintre ei, 32 de ani, l-am cunoscut foarte bine cu ani în urmă la acea vîrstă ne-coaptă a tuturor speranțelor. L-am regăsit azi într-un halat albastru și niște pantaloni de doc, mereu grăbit, cu ochii pe ceas, maturizat, cu probleme, dar fără morgă. „Uite, aveam o întîlnire cu inginerii stagiați din fabrică. De două

zile tot caut să găsesc o jumătate de oră să stăm de vorbă, era să zic ca de la stagiar la stagiar, oricum nu ne despart prea mulți ani, și acum îi așteptam. Dacă este nevoie de o asemenea întîlnire? Este. Și eu am făcut acești trei ani tot aici în fabrică. Vii proaspăt, viol, ești doar inginer, dar una este facultatea și alta producția. Deși, într-adevăr, de cîțiva ani învățămîntul nostru a făcut mari progrese în privința legării lui de practică. Însă, oamenii trebuie să știe din capul locului ce au de făcut. Este, dacă vrei, unul din meritele noastre, al celor din conducerea fabricii: cu toții am crescut, ne-am format ca muncitori, notează bine, ca muncitori, aici. Am trecut prin toate secțiile funcționale. La facultate învățasem ca lumea problemele teoretice, cum să-ți spun, la modul ideal. În secțiile acestea însă am învățat să lucrez în condiții concrete. Am lucrat la montaj. Cot la cot cu muncitorii. Niște oameni excepționali, cu o cultură tehnică în domeniul nostru, al mașinilor-unelte, îți mărturisesc sincer, absolut impresionantă. Am demontat mașinile bucată cu bucată, am pus mîna la rezolvarea reclamațiilor, pentru că în urmă cu cîțiva ani am avut parte și de așa ceva. N-am prea avut eșecuri, dar nu pot uita că în primul an după repartitie am dat la o mașină prototip niște cote greșite. Ceva mai tirziu am trecut împreună prin halele imense ale I.M.U.A.B.-ului. Hala nouă a mașinilor-unelte foarte grele, gata, cu exact opt luni mai devreme decît termenul inițial. Hala de montaj dominată de uriașele strunguri carusel și de modernele mașini de alezat și frezat. Îi întreb ce este de fapt I.M.U.A.B.-ul. „Una dintre cele mai moderne întreprinderi de acest gen de pe continentul nostru. Dar îți mai pot da o definiție: fabrica de făcut fabrici. Am făcut aici utilaje pentru alte fabrici din țară, dar am specializat și muncitori pentru ele. Pentru întreprinderea de mașini-unelte din Bacău, pentru întreprinderea de strunguri

din Tirgoviște sau pentru întreprinderea pentru mașini agregate și mașini unelte speciale din Iași. Cum vezi, am dat și din experiența și din inteligența noastră tehnică. Dacă vrei, eficiența noastră se măsoară la beneficiar“. Deși foarte tînă, întreprinderea bucureșteană și-a făcut un frumos renume în țară și străinătate. Pentru excepționala precizie a prelucrărilor, pentru calitatea deosebită a produselor sale. Adevărate argumente ale tradiției. „N-avem prea mulți ani în spate, afirmă inginerul șef, dar priceperea și pasiunea muncitorilor și inginerilor noștri au anulat într-un fel prejudecățile despre tradiție. Nu numărul anilor contează ci cantitatea de inteligență. Este o trăsătură a industriei moderne de altfel. Mulți dintre muncitorii fabricii au fost în peste 25 de țări. Au învățat limbi străine, au citit și au gîndit lucruri noi“.

Vreme de două ceasuri l-am părăsit pe tînărul inginer șef, chemat de treburi urgente. Prilej de a sta de vorbă cu secretarul comitetului de partid Gheorghe Popescu, el însuși în vîrstă de 32 de ani.

„Cine ne cunoaște astăzi ar putea să creadă că am fost o întreprindere norocoasă. Că ne-a mers totul de la început pînă la sfîrșit șnur. Fără poticneli, fără eforturi. Ar fi o imagine falsă și absolut jignitoare. La început veneau alții și lucrau pentru noi, învățîndu-ne în același timp. În felul acesta s-au ridicat oamenii noștri. Specialiștii de azi. Ceea ce face azi echipa lui Constantin Barbu, de pildă, mă refer la asamblarea mașinii AFP 180, este o chestiune în care, în urmă cu doisprezece ani, nu prea îndrăzneau mulți să creadă în fabrica aceasta. Cum spune Dragu, am fost ca niște alpiniști, care au cucerit muntele stîncă cu stîncă. Am învățat mașină cu mașină. Fără să ne mințim, cunoscîndu-ne pe noi în același timp. Deci s-au format și oameni. Nu ne este indiferent, dau un exemplu, cine pleacă la un service în străinătate. Desigur un bun specialist care reprezintă fabrica și care n-are voie să bijbițe, s-o scalde, dar totodată și un comunist care reprezintă țara. Adică o conștiință. Ce vreau să spun? Că aici, la I.M.U.A.B., s-au format nu numai muncitori cu înaltă calificare, ingineri deosebit de valoroși, dar și adevărate conștiințe. În urmă cu trei-patru

ani aveam necazuri cu planul. Se spe-riaseră unii de ceea ce trebuiau să realizeze. Alții erau chiar sceptici. Am schimbat optica aceasta, a lui „nu se poate“, cu multă muncă și ambiție. „Ne-am folosit tinerețea exact cu ceea ce are ea mai bun: lupta cu inerția“. Ce înseamnă totuși pasiune, cum se manifestă ea concret în munca constructorilor de mașini-unelte de la întreprinderea bucureșteană? Semnele sînt ușor de reperat. Să centrezi în așa fel o mașină, să-i faci un astfel de program încît colosul să te asculte perfect. Nu-ți iese o cotă, te gîndești din nou, te sfătuești, te frămînti, citești. Unii cunosc o parte a mașinii, alții cealaltă parte, dar sînt unii care o cunosc toată. Este un țel. Tot așa cum o mașină odată cunoscută este că o „facultate absolvită“. Toate acestea, spun eu, sînt sigur semne ale tinereții“.

RADU BARBU ■

Hala de prelucrări mecanice grele.

Niște marinari, niște furtuni, dar mai puțin furtunile, mai mult ei, marinarii

La ora cînd apar aceste rînduri, mototancul petrolier „Crișana“ — unul din ganții flotei noastre maritime — e în drum spre Irak.

Se află, după socotelile noastre, undeva, în Marea Roșie, plutind sub un cer arid, printre tărîmuri goale, aclamat, sub vînt, de copaci oblici, înfipti în nisip ca luminările într-un tort. Sau poate că-i mai departe, în drum spre Aden, sau poate că și Adenul, golful perlelor, a rămas în urmă, deci o piatră s-a ridicat de pe inima comandantului Mircea Munteanu, da, a scăpat de furtunile de nisip, de bombardamentul nisipului, a trecut deci cu bine printr-o mare-deșert viforită pe distanțe astrale de particule orbitoare, ucigătoare, teribile cînd se infil-trează în instalațiile navei, acum singura grijă e navigația și, evident, musonul, care în această perioadă a anului bate cu furie dinspre sud-vest. O altă piatră (sau doar o particulă de nisip?) i s-a luat de pe inimă cu niște zile și nopți în urmă, cînd a trecut cu bine prin gîtuirea de ape a Dardanelelor, operație deloc lesnicioasă chiar cu vase obișnuite, de tonaje medii, extrem de complicată cu un colos precum „Crișana“. Cîte pietre au mai rămas?

Mircea Munteanu are 33 de ani. E cel mai tînăr comandant de tancuri din flota noastră. „Crișana“, vasul pe care-l comandă, are 86 000 tîw, e lung cît două stadioane de fotbal (242 metri) motorul (22 300 cai-putere) și instalațiile aferente ating, ni se spune, înălțimea unei clădiri cu șapte etaje. O supernavă, aflată în mîinile unui tînăr. O comandă doar de cîteva luni, mai exact de la 27 aprilie, cînd, la numai un an după ce primise brevetul de comandant (inițial pe tancul „Oltenia“, de 36 000 tîw), la numai zece după absolvirea Școlii de ofițeri de marină, a fost uns la cirna acestei nave-gigant, printre cele mai mari ale flotei noastre, printre cele mai noi, supermoderne, superpretentioase, automatizate, computerizate, luînd ca reper cosmic în drumul ei nu clipirea înșelătoare a stelelor, ci semnalele sateliților, putînd deci să-și taie singură ruta, ghicînd-o singură între talazurile care o șterg sau o înfășoară, dar o navă, totuși, aflată în mîinile unor oameni și, în primul rînd, ale lui, ale comandantului.

Am stat de vorbă cu Mircea Munteanu, tînărul comandant, cel mai tînăr de pe tancurile noastre petroliere, despre viața lui și a navei lui, despre munca lor, despre măsurile acestei munci.

Măsurile muncii, pe un vas-tanc de 86 000 tîw, sint, deocamdată, dintre măsurile cu care se confruntă flota noastră, cele mai mari. Deocamdată, ține să precizeze Mircea Munteanu, fiindcă, peste puțin, va porni în prima sa cursă „Independența“, vasul de 150 000 tîw făurit în docurile Constanței. I-ar place să comande „Independența“, îl întreb. Evident, suride. Evident, se gîndește, nu se poate să nu se gîndească, în clipa asta, la ceea ce mă gîndesc și eu. Adică la faptul că el, Mircea Munteanu, într-un timp foarte scurt, scotit în ani, uneori în sezoane, a trecut de pe coaja de nucă a bricului „Mircea“, vasul-școală al ofițerilor de marină, la cirna celor 36 000 de tone ale „Olteniei“, apoi a celor 86 000 ale „Crișanei“, escaladînd rapid nu doar o scară a tonajelor, ci și a tehnicii, a cunoașterii, cu măsuri inedite, cu noutăți și cu exigențe extreme pe fiecare treaptă, în fiecare zi.

S-a simțit vreodată, în această escaladare, amețit? Nu ascunde: da, și nu numai o dată. Oricare, în locul lui, s-ar fi simțit. Cînd i s-a propus comanda „Olteniei“, a amețit. Cînd i s-a propus comanda „Crișanei“, la fel. Trecuse, înainte de a primi brevetul de comandant, prin toate treptele, prin toate rosturile, prin toată ierarhia conducerii unei nave, fusese ofițer III, ofițer II, ofițer secund, lucrase pe toate tipurile de tancuri, din 1969 e numai pe tancuri, și, evident, parcurgînd toate aceste trepte, fără să sară nici una, fără să „ardă etapele“, cum se spune, se desprinsese cu ritmul, i se păruese normal, nu luase seama la viteza escaladării, viteza care l-a proiectat, într-o bună zi, cînd încă nici nu împlinise 33 de ani, la cirna celor 86 000 de tone ale „Crișanei“. Deci într-o mare, extremă răspundere și, sigur, o mare faimă, fapt care, firește, nu-l lasă indiferent, deși, pentru sine, el nu voise nicodată un nume mare, voise doar un nume simplu și onest. A spus-o de altfel și șefilor lui. Ce înseamnă, însă, să fii onest? — i s-a replicat. Să muncești prob, deci să muncești din răspundere, ca să nu întinezi măcar criteriul de onestitate pe care ți l-ai propus inițial. Și pentru ca munca să nu fie o povară (mai ales în condițiile, prin definiție împovă-rătoare, ale vieții pe mare, ale eforturilor marinărești), trebuie să muncești inteligent, fiindcă onestitatea e o calitate morală, nu există proști onești. Onestitatea pretinde opțiunea, deci simțul discernerii, deci inteligența. Inteligența, simțul dis-

cernerii te obligă însă la creație în tot ce faci, ceea ce, dacă perseverezi, fiindcă onestitatea e și perseverență, te împinge la afirmare, la faimă, la a fi „cineva“. Oul lui Columb, deci. Era mult mai simplu să-l spargi de la început.

Ceea ce Mircea Munteanu a și făcut. În fruntea unui echipaj sudat, harnic și întrepid, compus și din vechi marinari ca nea Banciu Afrim, om de 50 de ani, decanul de vîrstă al navei, și din tineri ca Nanu Marian sau Matică Ion, marinari la 23 de ani, compus și din reductabili specialiști, ași ai tehnicii, ca șeful mecanic Constantin Folescu, ca ofițerii electricieni Marin Crișan sau Ovidiu Cotlarencu, ca ajutorul mecanic Vasile Projan sau timonierul Jean Urcan, compus și din tineri la început de carieră, ca ofițerul III-maritim Marta Ion, născut în 1953, în fruntea unor oameni care conduc, pe mările și oceanele lumii, un vas gigant, supermodern, superpretentios, cerînd o înfinită grijă și o înaltă calificare în dirijarea, supravegherea și întreținerea complicatelor instalații, Mircea Munteanu raportează, în fiecare lună, realizarea exemplară a obligațiilor de producție, mai puțin (adică deloc) avarii, întîzieri, devieri de la ruta înscrisă în plan.

Nu-i un destin singular, ci simptomatic. E un destin reclamat de epocă, de continua escaladare de trepte, de dezvoltarea vertiginosă a flotei noastre, de ambițiile ei, atît de mari, temerare chiar, cel puțin în raport cu nivelul de la care s-a pornit. Ce înseamnă asta? Înseamnă, zice Mircea Munteanu, că există un domeniu al aparențelor și un domeniu al esențelor al, sigur, adaugă el, e grav cînd cele două teritorii se încalcă în mîntea cuiva. Ignorînd ultimul teritoriu înseamnă să demobilizezi, ignorîndu-l pe primul, înseamnă să te îmbeți cu apă rece. Dar, e la fel de limpede, apar adesea și împrejurări de excepție. Sint, cu alte cuvinte, domenii, precum cel al comerțului peste mări, în care doi parteneri, România și, să zicem, Japonia, nu pornesc de la același start, n-au aceeași tradiție, n-au același potențial. 200 de milioane de tone, metri cubi, mile marine, oameni, barili etc., nu sint totuna cu 20. La un anume prag, cifrele devin fantastice, dimensiunile amefesc, și se taie picioarele. „Lucizii“ (sau galeria scepticilor, sau cei ce privesc, ca la o competiție sportivă, de pe margine) intervin cu soluția: „Vezi-ți de lungul nasului!“ Noi, românii, crede Mircea Munteanu, am stat cam prea multă vreme sub teroarea cifrelor mari, a măsurilor mari, a faimelor mari, uneori a fumurilor mari. Dar înfruntîndu-le mitul, am învins. Tînărul comandant, cîndva (nu prea demult) elev cu nota 10 la istorie al Liceului „I. L. Caragiale“ din București, își amintește, de pildă, că, în întregul ev mediu, ne-am bă-

tut cu armate care, în chip convențional (termen-limită pentru imaginația cronicarilor!), depășeau cifra de 200 mil. Pe acele vremuri, deloc serafice, funcționa însă nu pedagogia „lucizilor“, pedagogia înfrîngerii în prizonierat și înapoiere, ci o înțelepciune mai sănătoasă, cea populară: „N-avem voie să ne lăsăm învinși!“ N-avem voie, zice Mircea Munteanu, noi, cei de azi, să ne lăsăm învinși în competiția timpului, să ne lăsăm depășiți de timp, să ne simțim „prea tineri“, în condițiile în care flota noastră maritimă, ieri ca și inexistentă, brăzdează astăzi mările și oceanele, în condițiile în care România socialistă, făurînd vase-gigant precum „Independența“, va intra, spun statisticele, în 1980, în rîndul primelor zece țări constructoare de nave din lume.

Pentru asta, pe vasul-gigant „Crișana“, la ordinea zilei se află învățătura. Adică oamenii, între truda diurnă și somn, învăț. De fapt, la ordinea zilei sint multe, în primul rînd întreținerea complicatelor și costisitoarelor instalații, mai sint și problemele navigației, manevrarea colosului prin strîmtori și prin îmbulzeala porturilor, mai sint și nopțile, cu vase-năluca ce-ți taie drumul, gata-gata să te izbească, vase-sinucigașe, unele profesînd deliberat autodistrugerea, fiindcă sint vechi și armatorii umblă să le sacrifice în schimbul „daunelor“, mai sint și furtunile, care, desigur, nu sint chiar „o problemă“, cel puțin nu pentru un vas-gigant ce „calcă“ deodată cîteva valuri, un lanț de valuri, aplatizîndu-le semeția, potolîndu-le agresivitatea, mai e și aerul pe care-l respiră, fiindcă vasul transportă nu mirodenii, ci petrol, viața pe el miroase a petrol, mai este și depărtarea, înșingurarea, contactul mult prea sumar cu pămîntul, cu cei de-acasă, instalațiile automate încărcînd și deșertînd petrolul în răstimp de ore, făcînd deci scările scurte, dar, peste toate, la ordinea zilei rămîne învățătura. Se predau zilnic, la club, pe punte sau în sala mașinilor, lecții, predă șeful mecanic, predă căpitanul de punte, predă nostromul, tuturor, inclusiv ofițerilor, le predă Munteanu, care, la rîndu-i, ca toți ceilalți, învață.

Fără acest oxigen vital — cel al conștiinței, cel al marii ambiții de a supune timpul — arderile mașinării noastre psihice, spune Mircea Munteanu, ar fi incomplete. De înaintat, ce e drept, am înainta, dar, ca și un cargou obosit, scotînd foarte mult fum.

Drept care vasul-tanc „Crișana“, unul din vasele-gigant ale României socialiste, înaintează, peste mări și în timp, scotînd nu fum, ci străluminat de flacăra albă a pasiunii, a pasiunii și a creației.

ILIE PURCARU ■

„Dacă sînt probleme Vasile Stoica e și el acolo...”

Vasile Stoica este, de fel, din comuna Mărgineni-Neamț. O comună al cărei nume interlocutorul meu îl crede potrivit căci pare așezată, într-adevăr, la margine de lume. Copil, fiind, văzuse acolo filme aduse de caravana cinematografică și aflase că omul care minuia aparatele se numea operator. Meseria aceea ar fi vrut s-o învețe. Așa a ajuns la Grupul școlar de petrol și chimie de la Săvinești, care pregătea, după cum auzise, operatori. Că era vorba despre operatori chimisti avea să afle, desigur, destul de repede, dar școala n-a mai schimbat-o. Ajuns unul dintre cei mai destoinici maeștri ai Combinatului petrochimic din Pitești, își amintește încă, nu fără o anumită duioșie, de naivitatea cu care pășise pragul acelei școli, și spune că n-ar fi cinstit din partea lui dacă n-ar recunoaște că începutul s-a datorat acelei confuzii. Ceea ce a urmat n-a mai fost nici pe departe o confuzie ci un lung efort de adaptare la o meserie pe care el s-a străduit s-o înțeleagă pînă la capăt, să-și limpezească adică păienjenisul instalațiilor din petrochimie, pitoresc poate, văzut din afară, cu nenumăratele retorte, conducte și turnuri argintii, dar complicat dacă-l privești dinăuntru, ca martor al desfacerii materiei în elemente și al purificării ei.

Lucrează în uzina de acrilonitril-cian din 1970, cînd a fost solicitat, împreună cu alți muncitori de la Săvinești, pentru a ajuta la punerea în funcțiune a noilor instalații. A venit acolo unde fusese nevoie de el, lăsînd în urmă un cămin pe care abia și-l întemeiasse. Acum, uzina are o producție anuală de miliarde, iar unde productivitatea muncii pe angajat se ridică, însumînd zilele unui an, la peste un milion de lei. De aceea, spune Stoica Vasile, care este și secretarul comitetului de partid al uzinei, oamenii trebuie să cunoască, și cunosc ce au în mîini. Lunar sînt informați despre activitatea uzinei, a combinatului. Și, bineînțeles, despre importanța produselor uzinei pentru econo-

mia națională. Acrilonitrilul fabricat la Pitești ia calea Săvineștilor, unde se transformă în fire sintetice. „Mai facem și un ierbicid. Singurii din țară care-l producem. Este un ierbicid foarte bun, în care agricultura și-a găsit un aliat credincios. Curăță porumbul sau vița de vie de toate buruienile. Rămîne pămîntul lacrimă. Curat, ușor de muncit. Sigur, mai producem și altele”.

Dincolo de aceste cuvinte, încercînd o explicație mai amănunțită a lor, discuția devine tehnicistă. Este specificul petrochimiei, despre care se poate spune ușor că înzecește și însutește valoarea materiei prime, a țiteiului, dar e mai greu, în cuvinte, de deslușit cum. Pentru a înțelege ce se petrece acolo, înăuntrul imensului laborator care este combinatul, trebuie să știi chimie, să fii un specialist. Să cunoști această meserie grea. „Una dintre cele mai grele, în care conștiințiozitatea și disciplina sînt la mare preț dar ele nu presupun nicidecum imobilitate. Doar o știu și copiii, azi: aceasta e o industrie de avangardă, transformările se produc în cadrul ei cu repeziune, înnoirile sînt spectaculoase. Și cum ar putea fi altfel cînd noi înșine, cei ce lucrăm în această industrie, primim fascinații dincolo de tablourile de comandă, acolo unde se petrece, sesizabil doar ochilor minții, procesul în care țiteiul e obligat să dea un pas înapoi și să se desface pentru a apuca apoi pe căile pe care oamenii i le croiesc?” Este o «facere» și o «desfacere» a lumii, cum zice maestrul Vasile Stoica. Adeseori, în instalațiile de acrilonitril polimerizează cite o coloană de distilare, adică acrilonitrilul se transformă în poli-acrilonitril și se întărește, scăzînd astfel randamentul procesului de fabricație. Se scot atunci, din coloanele înalte de aproape 50 de metri, inelele. Operația aceasta, apoi spălarea și montarea inelelor la loc, ia ore lungi și grele de trudă. Cînd necesitatea unei asemenea intervenții apare noaptea, este și mai dificil. „Dar la noi s-a încetățenit o metodă, zice maestrul. Dacă dau te-

lefon lui Tinca Nicolae, de exemplu, să vină cu oamenii lui pentru a remedia o defecțiune, n-am nevoie să-i caut apoi pe toți la telefon sau să trimit după ei și să-l anunț pe fiecare în parte, că trebuie să vină. Vin singuri, se anunță unul pe altul, au mașini aproape toți, și la un sfert de oră îi vezi că apar în grup pe poarta fabricii. Atunci, sau mai tîrziu, veniți dumneavoastră, gazetarii, și scrieți un reportaj despre eroismul acestor oameni care vă apar nebarbierii, cu bărbile crescute și cu miinile tremurînd de oboseală, la capătul lucrului. Cum o să scrieți și despre mine, poate, ca despre un om care a învățat această meserie cu poftă, și a făcut-o cu plăcere. Sper s-o pot face încă mult timp, căci n-am decît 31 de ani și vreau de la viață mai mult decît pînă acum. Vreau, de exemplu, un copil, fiindcă nu-l am și fiindcă-mi stă gol apartamentul pe care mi l-au dat cei de aici, din Pitești, de unde n-o să mai plec niciodată, și în care mă întorc seara tîrziu, căci stau și 12 ore în combinat deși programul e de 6. Dar nu stau ca să pot spune, vezi bine, unui reporter, acest lucru, nici ca să fiu „erou”, ci pur și simplu pentru că aici e treabă de făcut mereu și pentru că am dreptate cînd îi răspund nevestei — tot operatoare, aici, la secția piroliză, de felul ei tot din județul meu, chiar din Piatra Neamț — care mă mai întreabă: măi, Vasile, care e familia ta? Și eu zic: fabrica, și pe urmă noi. N-avem copii, și oare nu mi-ar fi rușine să plec ca un funcționar de la combinat, la oră fixă și cu geanta subsoară, vîntîndu-mă că am greutăți? Și ea tace. Și trece repede ziua, și a doua zi este una la fel. Dacă n-ar fi munca, dacă n-ar fi problemele care trebuie să le rezolvăm nu știu ce s-ar alege din mine”.

Iată de ce într-una din zilele acestea, maestrul Vasile Stoica a fost ales să reprezinte județul Argeș în Consiliul Național al oamenilor muncii.

DUMITRU ELIADE ■

TIRGUL DE MOSTRE

Acolo unde privesc mai ales gospodinele

Tirgul de mostre are mai mult chiar decît la precedentele ediții un pronunțat caracter de lucru, este o confruntare spectaculoasă între cei care produc și cei care consumă. Oamenii vin, studiază, comentează, verifică produsele în raport cu anajamentele creatorilor și producătorilor din industrie.

În cadrul acestui imens magazin universal care este Tirgul de mostre, un spațiu larg e destinat articolelor electrocasnice prevăzute a se dubla în acest cincinal față de cincinalul precedent. Vizităm pavilioanele Z-3 și Z-4 unde sînt prezentate nu mai puțin de 800 produse electrocasnice din care 100 în premieră.

Standurile desfășurate pe sute de metri pătrați prezintă cele mai noi realizări din domeniul electrocasnic. Aproape 80% din produse se pot găsi chiar în acest an în comerț, iar celelalte se vor găsi începînd din anul 1978, urmînd a fi contractate imediat după încheierea tirgului. De fapt, toate sînt deja omologate și asimilate în producție.

Realizarea noilor produse ca frigiderul „Arctic” de 225 litri, conceput în concordanță cu exigențele populației, avînd nișă specială pentru compartimentul destinat congelării alimentelor, combina electro-menajeră „Comfort”, aspiratoarele, noile tipuri de mașini de cusut, noile tipuri de televizoare și aparate de radio au ca scop ușurarea muncii în gospodărie, mărirea gradului de confort al apartamentelor și asigurarea economiei de energie. În fiecare săptămînă, ne spune tovarășul Alexandru Melinte, reprezentantul pavilioanelor menționate, au loc demonstrații practice cu aceste produse. S-au organizat în cadrul pavilioanelor încăperi model dotate cu aceste produse, astfel încît cumpărătorul să se convingă direct de utilitatea și de modul lor de folosință.

Iată și cîteva dintre păreriile vizitatorilor: Ina Stavăr — casnică, București: sînt lucruri foarte utile, excelent finisate, cu folosință îndelungată. Remarc noile produse: mașina de cusut cu zig-zag „Sanda”, dar mai ales combina electromenajeră „Comfort” ce corespunde actualilor dimensiuni ale spațiului destinat bucătărilor, cit și noul fier de călcat cu termoregulator, uscătorul electric de păr.

Zamfir Andrei — Focșani: noile aparate de radio și televizoare au într-adevăr înalt grad de finisaj; garanția că ele nu sînt doar simple prezențe formale, de expoziție, o constituie faptul că unele au și apărut deja în magazine.

În fața standurilor acestui tirg te încearcă sentimentul mîndriei dar și dorința atît de firească ca această imbiețoare imagine vorbind despre potențialul industriei noastre de a produce tot ceea ce fi este necesar omului, toate bunurile de care avem nevoie la cea mai înaltă calitate, să o reîntîlim multiplicată în rafturile de fiecare zi ale unităților comerciale. Destinul fiecărui produs este condiționat de contractarea și livrarea sa la fondul pieței în anul 1978, contractare ce va avea loc în luna viitoare. Iată de ce, o vizită în pavilioanele Tirgului de mostre este utilă pentru fiecare dintre dumneavoastră deoarece de opțiunile pe care le veți afirma depinde în mare măsură profilul comerțului cu aparate electrocasnice.

GH. AMUZA ■

Fotoanchetă „Flacăra”:

Cum gospodăriți fondurile fixe?

Utilaje care produc... rugină!

În anul 1974 s-a transferat Țesătorilor Reunite, de la Fabrica „Borangicul”, un vaporizator continuu în valoare de peste un milion lei. Pe atunci, ne spun factorii de conducere ai celor două unități, vaporizatorul era strict necesar fluxului tehnologic de la Țesătorii Reunite. Cu toate acestea, el nu a fost ridicat dintr-o magazie de la „Borangicul” nici pînă în prezent. Tovarășii de la Țesătorii Reunite spun că la dîșii fluxul tehnologic s-a schimbat între timp și asta explică pentru ce nu au ridicat utilajul. Din 1974 și pînă în prezent sînd însă vaporizatorul în condiții improprii apăsăm că s-a degradat.

De fapt, aceste constatări ne-au fost prilejuite de un raid-anchetă pe care l-am efectuat împreună cu reprezentanții ai Inspectoratului pentru controlul gospodăririi fondurilor fixe. La aceeași întreprindere, Țesătorii Reunite, există și alte utilaje nefolosite. Astfel, mașina de pulverizat prin pistol mecanic (procurată din import) nu lucrează de mai bine de doi ani. Un uscător de fire stă demontat de cîteva ani și așteaptă chipurile reamplasarea. În grădina întreprinderii am găsit cîteva cuve care au prins cîteva toamne. Tot acolo era și un aparat de vopsit vertical, de asemenea valorînd bani grei. Notăm că pentru una din cuve, stea orizontală, s-a găsit destinatarul — serviciul de cercetări al centralei — numai că nimeni nu s-a prezentat s-o ridice.

În spiritul obiectivității consemnăm că la aceeași întreprindere, o mașină în aceeași situație, o mașină de flaușat tot din import, se află aproape de capătul readaptării pentru sortimentele noi. De unde se vede că atunci cînd există preocupare, hărnicie și spirit gospodăresc, folosirea unor utilaje vechi pentru noile tehnologii este posibilă.

ELENA GHERA ■

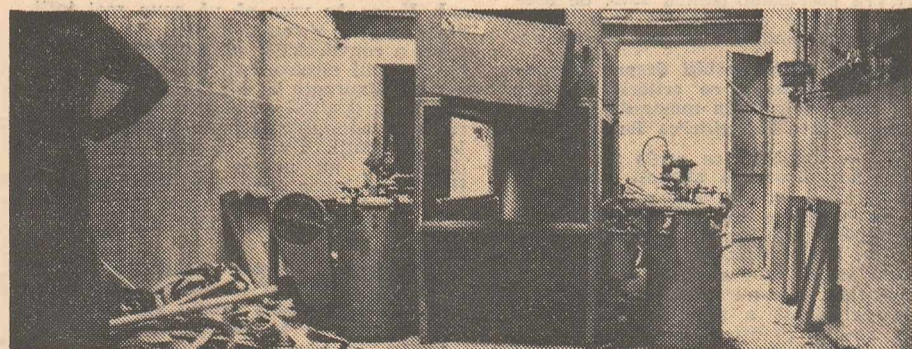

Procesul verbal de predare-primire încheiat în 25 iunie 1974, între fabrica Borangicul și Țesătorii Reunite se încheie astfel: „Acest mijloc fix predat complet și în stare de funcționare conform adresei...”. Utilajul respectiv în valoare de peste 1 milion lei este și astăzi, după 3 ani, în același loc, adică la Borangicul, și în aceeași stare, adică de nefuncționare.

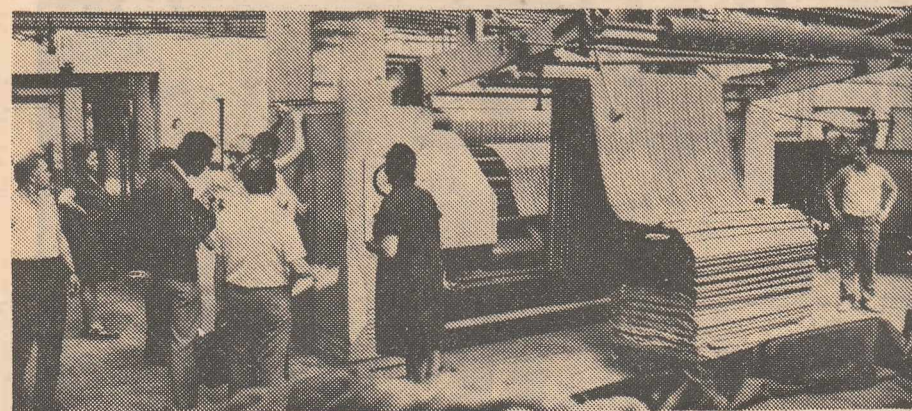
Serviciul mecano-energetic al Centralei industriale a mătăsii, inului și cinepii și

Direcția utilaje și piese de schimb din Ministerul Industriei Ușoare știau de existența parcului cu utilaje din grădina Țesătorilor Reunite? Conducerea întreprinderii respective știa precis. Mai mult, ne-a asigurat că ploile și zăpada nu le atacă. O fi și așa, deși realitatea demonstrează contrariul. Nu le-o fi atacînd ploaia și zăpada dar indiferența este extrem de corozivă!

Mașina de pulverizat prin pistol mecanic (importată) nici ea nu se găsește în stare de funcționare cum ar fi reglementar printr-o eventuală redistribuire. Este demontată, plină de praf și imobilizează o încăpere a fabricii de peste doi ani de zile.

Singurul caz fericit îl reprezintă mașina de flaușat. Tot de doi ani nu a funcționat, dar acum are șansa de a fi adaptată și folosită în întreprindere pentru executarea noilor produse: plușuri și blănuri sintetice. La ora actuală este în probe tehnologice.

Poftiți în vagoane! Dar atenție unde vă așezați!!

Trenul personal 5005, se anunță la difuzoarele din Gara de Nord, va pleca peste 5 minute în direcția Ciceu-Adjud. Deși, în continuare, „persoanele care au condus pe călători sint rugate să coboare din vagoane”, ne continuăm raidul. Cum anume pleacă trenurile din gară, cit sint ele de curate, de pregătite pentru drumul mai lung sau mai scurt care le așteaptă? Trenul 5005 este destul de curat dar nu în totalitate. Toaletele au hirtie igienică, apa la chiuvete curge iar în dispozitivul pentru săpun lichid există ceva care nu face spumă.

Peste cîteva minute de la plecarea lui 5005 sosește cu o întârziere de 120 de minute rapidul 32. Dar faptul nu ne impresionează prea mult din moment ce astăzi, 19 august, cea mai mare întârziere pînă la ora 14 a fost de 300 de minute. Rapidul sosește într-un hal fără de hal. Dușumeaua multor vagoane a suportat, se vede, vin și alte băuturi, praful este de un deget iar resturile menajere sint aruncate peste tot. Conducătorul Buda Gavril spune „nu de puține ori, de aici, de la București, rapidul pleacă «modest» curățat și chiar cu unele vagoane murdare”.

Deși pleacă de pe linia 1, trenul personal 1093 (Titu—Pitești) este curățat în pripă. Un W.C. este defect și în cîteva vagoane praful își la ochii. Iată ce ne spune șeful trenului, Preda Ștefan: „Nu sint mulțumit de modul cum a fost pregătit pentru drum acest tren. Eu insumi ajung la destinație cu bluza de uniformă murdară”.

Deși sosește în București Nord doar de la Mineciu, personalul 3042 este de asemenea murdar.

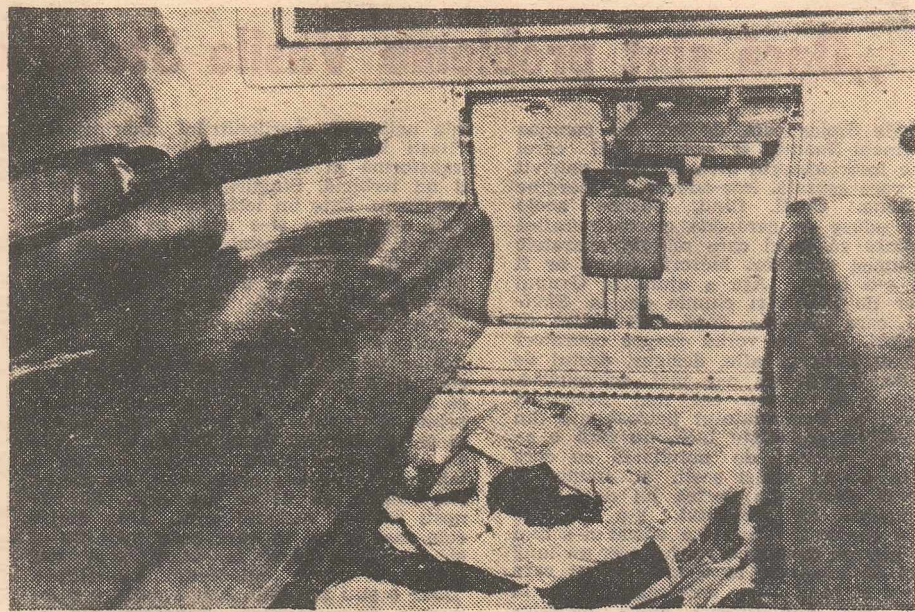
Odată ajunse în București Nord, trenurile personale, accelerate și rapide merg fie la Basarab, fie la Revizia de vagoane București—Grivița, pentru curățenie și revizie tehnică. După cum este normal ne-am deplasat și noi la Revizia de vagoane București—Grivița pentru a discuta cu factorii responsabili, pentru a vedea la fața locului ce se face și ce nu se face pentru ca o călătorie cu trenul să decurgă plăcut și civilizată.

Găsim tras pentru revizie și curățenie trenul 421. Revizia tehnică, din cîte ne dăm seama, se face cu răspundere și conștiinciozitate. În vagoane însă 7-8 femei stau de vorbă, unele fumează, altele s-au întins pe bănci. Vrem să fim bine înțeleși. Nutrim o stimă reală pentru lucrătorii C.F.R.-ului, pentru aceste femei care pe ploaie, vînt sau zăpadă fac o treabă deloc ușoară. Totuși, în ultimul timp, o parte dintre trenuri sau din vagoane

nele unor garnituri poartă amprenta lipsei de grijă, a superficialității și comodității. Cum spunem, grupul de femei stătea. Întrebăm de ce și aflăm că este așteptat șeful de echipă Șerban Nicolae ca să le repartizeze la muncă. Stimulate de prezența noastră, Băcanu Elena, Zbircea Constanța și celelalte încep lucrul. Ne aflăm deci în fața unor momente de chiul în absența șefului. Tovarășii cu care am discutat, este drept, deschis, fără rețineri, ne spuneau că șeful de echipă Șerban Nicolae nu era în acceleratul 421 deoarece lua în primire alt tren. În realitate era la poartă... pe postul respectiv. Chiar despre trenuri fiind vorba, nu vrem să facem din acest om un acar Șerban, văr cu unul Păun, căci e clar că nu singur s-a decretat portar... Ne-a impresionat cu adevărat munca grea, dar desfășurată cu hărnicie și conștiinciozitate a vîdanjorului Canela Gheorghe care, singur în cîteva ore, a curățat 9 garnituri. Era și el necăjit că rapidul 15, din cauza întârzierii, n-a putut sta pentru curățenie decît 15 minute, ceea ce, trebuie să recunoaștem, înseamnă un fleac. Cum pentru curățenia în vagoane se folosesc mătura și cirpa, ne-am mirat că îngrijitorii din trenuri au niște cioate, niște resturi de mătură.

Discutăm cu inginerul Militaru Dumitru, adjunctul șefului unității, cu Ionăță Ion, secretarul comitetului de partid, și cu Munteanu Alexandru, presedintele comitetului sindical. Ni se spune că aici, la București-Grivița, sint pregătite doar trenurile rapide și accelerate. Ni se mai spune că garniturile de pe magistrala 1 (Timișoara—Craiova) ajung într-o stare care nu face deloc cinste călătorilor. Unele trenuri ajung, se afirmă, cu 40-50 geamuri sparte, cu perdele sfîșiate, cu oglinzi sparte. Sintem rugați ca prin intermediul revistei să facem un apel la conștiința călătorilor, ceea ce, firește, făcăm oricum. „Nu sintem nici noi mulțumiți și aveți dreptate integral, ni se spune. Din cauza fluctuației personalului necalificat, unele operații făcînd parte din curățenia trenurilor sint sărite”. Noi consemnăm, din necesarul respect acordat adevărului, opiniile interlocutorilor noștri, chiar dacă ele nu ne-au convins pe deplin. Altfel, pe scheme și pe grafice poți vedea că fiecare lucrător de aici, de la revizie, are sarcini clare pe linia controlului modului cum pleacă garniturile. În realitate, trenurile arată cîteodată murdare, atît pe dinăuntru cît și pe dinafară.

În sprijinul dinșilor ni s-au adus și alte

Un compartiment așa cum rămîne în urma călătorilor

argumente. Numai în luna iulie s-au înregistrat 1914 zile-om concediu medical. Dar pe lângă acestea și un număr destul de mare de concedii fără plată (pe care le acordă chiar șeful unității!). Acestea, ca și fluctuația cadrelor, mult, foarte mult invocată, sint lucruri care trebuie însă rezolvate aici și chiar de către accia cu care discutăm. Adevărul este, lucru de noi constatat, că la Revizia de vagoane București-Grivița organizarea și controlul muncii prezintă unele carente. Nu nesocotim în nici un fel siguranța circulației dar nici modul cum arată un tren, cum călătorim cu el nu ne rămîne indiferent. S-a statonit aici obiceiul ca Șerban Nicolae și, probabil, nu numai el, să dirijeze oamenii de la distanță. Regulamentul prevede însă negru pe alb că el, ca șef de echipă, trebuie să ia în primire fiecare garnitură, să împartă concret munca, să fie în mijlocul oamenilor. Pentru că, inspectînd doar la sfîrșit rezultatele poate sancționa pe cei vinovați dar nu poate opri trenul să plece conform mersului. În sfîrșit, mai veche practică a tînguirilor și lamentărilor este și aici prezentă și atunci de ce să ne mirăm că unele trenuri arată cum arată?

Înainte de a încheia această anchetă să consemnăm și o situație de domeniu absurdului. Revizia de vagoane București—Grivița avea voie să achiziționeze mături

doar de la o cooperativă meșteșugărească a cărei activitate este bîntuită de nereguli. Măsură Regională C.F.R. București? Nu mai luați mături de la ei căci nu sint cinstiți! Dar de unde?, se întrebă cei de la revizie căci particularul nu face mături precum prevede regionala amintită. Adică grele de minimum 700 de grame, lungi de cel puțin 50 de centimetri.

Așa că, indemnul cuprins în titlu se vrea și un apel la o mai bună organizare a muncii, aici, în locul de unde zi de zi pleacă trenuri a căror stare poate să contribuie, și trebuie s-o facă, la prestigiul Capitalei țării și la prestigiul Căilor Ferate.

Și măturile ca măturile, nu pot lipsi. Trebuie însă să ne întrebăm: în condițiile de azi cînd în orice gospodărie sint folosite mijloace moderne, de la perii diverse la aspiratoare diverse, neîntînd firește detergenții și chiar spray-urile, n-ar fi cazul ca cei care administrează trenurile să depășească și ei stadiul măturii și al cirpei fixate în virful unui băț și să apeleze la instrumente pe măsura vremii, adică de mare productivitate și eficiente? Singurele, dealtfel, capabile să asigure aspectul civilizată pe care orice garnitură de tren trebuie s-o afișeze în oricare din drumurile sale.

EUGEN SECELEANU ■
ION PREDOȘANU ■

ALO, TELEFOANELE?

● O convorbire care nu putea dura, cum e regula, „doar cinci minute”

— Să vă prezint întii celor care vor citi aceste rînduri: sintei doctor inginer Ion Udidă, director general adjunct al Direcției generale de poștă și telecomunicații din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Cred că este cazul să dorim acestei convorbiri o deplină obiectivitate.

I. U. — De acord.

— Atunci vă rugăm să ne spuneți, ne vom referi tot timpul la Capitală, dacă primiți reclamații de la cetățeni și de ce natură sint acestea?

I. U. — Acționînd în cadrul unui firesc plan de dezvoltare, direcția noastră și-a orientat activitatea spre satisfacerea cererii populației prin instalarea cu prioritate de posturi telefonice în cartierele noi care înflorește acum în zonele periferice ale orașului. Această activitate, care constă în primul rînd în instalarea de centrale, este corelată cu lucrările de racordare a blocurilor la rețeaua telefonică stradală. Tot în cartierele noi instalăm și cele mai multe telefoane publice.

— Mă scuzați, dar v-am întrebat altceva.

I. U. — Tocmai am ajuns acolo. Se fac eforturi puternice pe linia investițiilor, se dezvoltă telefonia automată interurbană, fapt care conferă bucuresteanului o excepțională posibilitate de comunicare cu întreaga țară, a crescut numărul serviciilor prestate de către administrația noastră. Trebuie să notăm că în actualul cincinal numărul abonaților reprezintă deja un sfert din întreaga capacitate telefonică a orașului realizată pînă în momentul de față. În același timp, ridicarea continuă a nivelului de trai, creșterea populației orașului, atrag firesc și o sporire a numărului de solicitări. Ne bucură acest fapt, dar numărul solicitărilor devine mai mare față de posibilitățile de satisfacere a lor. Astfel, un solicitant poate fi aminat de pe un an pe altul. Reclamațiile se referă deci în principal la această problemă: amînarea unor cereri de instalare.

— Ce le spuneți acestor oameni?

I. U. — Cam ceea ce v-am spus și dumneavoastră. În plus îi asigurăm că cererile vor fi pînă la urmă rezolvate; după criteriul vechimii cu excepția unor cazuri deosebite, un om bolnav, un om bătrîn... Unii înțeleg, alții nu.

— Și ce le mai puteți spune acum, fo-

losînd prilejul pe care-l oferă această convorbire?

I. U. — Pînă la sfîrșitul acestui an în Berceni vom pune în funcțiune o centrală nouă — 10 000 de posturi. Dar cererile sint deja cu 2 000 mai numeroase decît posibilitățile create. În cartierul Militari era prevăzută pentru 1979, de asemenea, o nouă centrală: o vom da în folosință tot pînă la sfîrșitul acestui an.

— Vă rog să ne vorbiți despre telefoanele publice. După ce criteriul sint ele amplasate, cite sint în momentul de față și cum se face întreținerea lor?

I. U. — Urmărim ca acolo unde densitatea posturilor la abonați este mai mică numărul de telefoane publice să fie mai mare. Avem în momentul de față circa 5 000. Noi le instalăm mai la vedere, adică în locuri circulante, fiindcă pe ici, pe colo copiii se mai joacă cu ele și le deteriorează. Dar nu acest fapt constituie cauza principală a muțeniei unora. De aceea ne-am gîndit că trebuie să introducem un nou telefon public cu o construcție mai simplă, mai durabilă și să permită și o mai bună depănare care să

nu fie făcută la fața locului unde tehnicianul are condiții mai grele și lucrează în fugă, ci chiar în atelierul noastre specializate. Acest nou telefon, care conține un modul electromecanic ușor de înlocuit chiar de către lucrătorii noștri care fac colectarea monetarului, a fost deja realizat de către Direcția județeană Brașov și noi l-am încredințat spre multiplicare întreprinderii Electromagnetica. Anul acesta îl va pune în fabricație.

— Să revenim la reclamații: știu că vi se impută uneori lipsa de obiectivitate la taxarea convorbirilor adiționale. Firește, unele reclamații pot fi neîntemeiate, dar nu cred că toate, știți cum e vorba aceea: „pînă nu faci foc, nu iese fum”. Care este de fapt adevărul?

I. U. — Aș vrea să vă spun mai întii ceva despre sistemul nostru de înregistrare a convorbirilor adiționale. Este vorba de unul electromagnetic, care prezintă o mare siguranță în exploatare. Acest sistem este dealtfel folosit de marea majoritate a administrațiilor naționale de telecomunicații. Totuși se mai pot ivi și defecțiuni, nu putem nega acest fapt. Noi avem lunar circa 1 000 de reclamații scrise și din cele 7 000 înregistrate pe primele șapte luni doar 200 au fost întemeiate.

— Tovarășe director general, dumneavoastră ați observat că adesea telefoanele noastre funcționează prost: audiește slab sau întreruperi în timpul convorbirilor.

I. U. — Am observat și eu. Noi considerăm că actualul aparat telefonic este mai bun decît cel fabricat în 1966. Totuși

nu corespunde în întregime dorințelor abonaților și condițiilor unei exploatari eficiente. Cele două capsule au o sensibilitate insuficientă pentru a putea permite, de pildă, folosirea unor cabluri cu fire de cupru în diametru mai mic. De vreo trei ani discutăm cu fabricantul, ni se promite, dar după cum ați remarcat problema este încă nerezolvată. Cît privește întreruperile, ele se datoresc unor manevre greșit executate de către tehnicienii care fac verificări în timpul orelor de trafic forte, ziua. Ar trebui făcute noaptea. Și să nu uit, o problemă privind audiația: capsulele au un timp de funcționare normală limitat, tehnicianul care obligatoriu face la domiciliul abonatului revizia tehnică este dator să le schimbe la timp.

— La cît timp se face această revizie tehnică?

I. U. — O dată pe an, iar revizia periodică din cinci în cinci ani.

— Tovarășe director, aș vrea să fiți sigur că există încă telefoane la care nu s-a făcut nici o revizie de 20 de ani!

I. U. — Este posibil și așa ceva. Revizia o face tehnicianul de teren. El poate să o facă sau să nu o facă, dar să raporteze și ceea ce n-a lucrat. E o problemă de conștiință fiindcă controlul muncii sale se face prin sondaj. În același timp, chiar șeful de rețea poate, la rîndu-i, să mai închidă ochii la neglijențele unui lucrător.

— La seism au fost afectate numeroase linii telefonice. Care este situația remedierii acestora?

I. U. — Toate defecțiunile ivite atunci au fost înlăturate cu destulă operativitate. Menționez că toți angajații au dat dovadă de mult patriotism în remedierea întreruperilor cauzate de cutremur.

Ceea ce urmează să facem după ce constructorii vor termina reparațiile clădirilor, este să organizăm mai eficient activitatea pentru ca definitivarea lucrărilor de cabluri instalate pe fațade să fie cît mai grabnic încheiată. Sperăm să vedim aceeași operativitate ca în cazul restabilirii întreruperilor provocate de seism.

— Penultima întrebare: cum socotiți taxa abonamentului, este scumpă sau ieftină?

I. U. — Ieftină și asta mai ales în raport cu ceea ce plătim noi pentru alte bunuri.

— Si ultima: doriți, la rîndul dumneavoastră, să-mi puneți o întrebare sau să-mi spuneți ceva?

I. U. — Aș fi dorit ca această convorbire să nu fi avut loc acum ci mai tîrziu, peste cîteva luni, cînd am fi putut consemna rezolvarea unui însemnat număr din cererile oamenilor.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

București, centrul comercial numărul unu al țării

● **Interviu cu tovarășul Radu Abagiu, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular municipal București, director general al Direcției comerciale**

— Cam cât consumă un oraș de 2 milioane de locuitori într-o lună?

— 30 de mii tone de pâine și produse de panificație, 55 000 tone de făină și mălai, 7 milioane și jumătate litri de lapte, 11 000 tone de carne și produse din carne, 30 milioane ouă, 4 000 tone zahăr și produse zaharoase, 3 tone ulei, margarină, unt sau untură, 40 mii tone de legume, fructe și cartofi, 50—60 milioane sticle de răcoritoare, bere, apă minerală.

— Imi imaginez că distribuția acestor cantități într-o lună implică probleme multiple.

— 60 000 de lucrători din comerț și 30 000 lucrători din prestările de servicii pentru populație sînt mobilizați în această amplă acțiune de aprovizionare, de distribuție și de desfacere pentru consumatorii care vehiculează zilnic peste 10 000 tone produse agroalimentare.

— Această vastă acțiune desfășurată prin rețelele comerciale din București solicită intens mijloacele de transport auto și pe calea ferată.

— Exact. Zi și noapte, pe străzile orașului aleargă 2 000 de camioane ale întreprinderii Transcom, organizate în coloane pe depozite de mărfuri. Zilnic intră în București 500—600 vagoane convenționale cu diverse mărfuri iar diferența, în special la legume, fructe, lapte, carne și alte produse perisabile, vine direct cu autocamioanele.

— De unde vin autocamioanele și trenurile care asigură aprovizionarea Bucureștiului?

— Din aproape toate județele țării. Prin urmare, rețeaua de transporturi trebuie să funcționeze cu o punctualitate de ceașoră elvețiană, ca aprovizionarea orașului să se facă în flux continuu. Aveți nemulțumiri în acest sens?

— Nemulțumirile ni le putem crea numai noi dacă nu urmăm atent și zilnic modul în care se realizează graficele de livrare. Colaborând îndeaproape cu Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și ministerele furnizoare rezolvăm în termen și eficient problemele aprovizionării Capitalei. Și, în aceeași ordine de idei, pentru evitarea unor evenimente neplăcute în sistemul de aprovizionare a unităților din Capitală, am creat de cîteva ani un stoc de rezervă, improspătat în permanență, care asigură echilibrul dintre furnizori și consumatori, îndepărtează crizele din aprovizionare și oferă comerțului o atmosferă de calm, de certitudine.

— Cu toate acestea fluctuațiile din aprovizionare se mențin.

— Se mențin uneori din cauze independente de voința noastră. Unele întreprinderi nu primesc materia primă la timp și ne livrează produsele cu întârziere. Uneori, aceste întârzieri în aprovizionarea întreprinderilor influențează și asupra calității produselor. Dar aceasta e altă poveste. Învindându-se întârzieri în aprovizionare se pot crea solicitări artificiale majorate ale unor consumatori care recurg la supraaprovizionări, ceea ce duce la serioase dificultăți în comerț. De fapt, putem spune că aprovizionarea în Capitală este corespunzătoare și în flux continuu, la nivelul celor mai multe produse. Mai avem încă probleme privind acoperirea necesarului de carne în structură, dar și aceste probleme vor fi rezolvate mai bine începînd chiar din această lună! Adevărul e că, de cînd lumea și pămîntul, o aprovizionare bună asigură un consum normal, pe cînd o aprovizionare slabă, cu fluctuații, duce la risipă și nesiguranță. E foarte important ca omul să vadă marfa în vitrine, să știe că există toate sortimentele, din abundență, ca să nu-l trezim în mod exploziv și aberant spiritul de conservare.

— Se poate spune că la ora actuală orașul numărul unu al țării oferă imaginea unei rețele comerciale normale, repartizată la cei două milioane de locuitori?

— Bucureștenii, dar și cei care vin și se aprovizionează din București, intră în relații directe cu 6 000 de unități comerciale, ceea ce înseamnă că se deplasează într-un spațiu comercial întins pe 560 000 metri pătrați. E o sarcină care derivă și din „Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980”, unul din programele care ne călăuzesc de altfel în munca noastră de zi cu zi.

— Suficient?

— Insuficient! Insuficient, totuși, cînd ne gîndim la expansiunea orașului, la noile cartiere și la exigențele ridicate ale consumatorilor. În proporție directă cu aspirațiile spre civilizație și confort. De fapt acest lucru nu ne lasă indiferenți. Urmează ca pînă la sfîrșitul cincinalului în curs să se dubleze spațiile comerciale din București față de cele existente în 1975. Vom ajunge la aproape 1 000 000 de metri pătrați.

— Ce repercusiuni are asupra cetățeanului de rînd faptul că sînt mai puține spații comerciale?

— Aglomerări, cozi la unele produse, imposibilitatea de a depozita și prezenta marfa în condiții optime, pentru facilitarea orientării sale, timp pierdut în căutarea magazinelor specializate etc.

— Oare nu iau proporții unele magazine? Se construiesc în ultima vreme magazine mari în care te poți rătăci.

— Vă contrazic. Viitorul este al marilor magazine, unde, datorită organizării, omul nu are cum se rătăci, unde găsește tot ceea ce îi trebuie, nu mai pierde timp căutînd magazine mici, specializate, de pe

o stradă sau alta, dintr-un cartier într-altul și unde, de multe ori, oferindu-i-se întreaga gamă de elemente care compun galaxia civilizației noastre cotidiene, își poate completa inventarul de obiecte necesare, la sugestia noastră. Dar, fără îndoială, uneori serviciul rece, impersonal ține de calitatea vânzătorilor și de pregătirea lor, capitol la care sîntem încă deficițari.

— Vom reveni asupra acestui capitol, dar mai înainte vă solicităm o precizare: considerați că actuala distribuție a spațiilor comerciale pe zone, pe cartiere, este normală?

— V-am spus că sînt încă insuficiente spațiile pe care le deținem.

— Nu e vorba de numărul spațiilor ci de distribuția lor pe profile și în mod egal pe zone de aglomerație și interes.

— Este real că deocamdată zonele Pantelimon, Colentina și centrul orașului sînt bine organizate și dotate. În Drumul Taberei, Berceni și Balta Albă, unde numărul magazinelor este insuficient, sînt în curs de amenajare noi rețele comerciale, fie la parterul blocurilor, fie prin plombe între blocuri.

— Prin urmare, pentru a-și face aprovizionarea complet, cetățenii trebuie să vină în centru, în Pantelimon sau în Colentina, unde în mod normal ar trebui să fie feriți de aglomerări. Dar, cum oamenii au mai mare încredere în magazinele de tradiție din centru și cum unele dintre acestea sînt mai bine aprovizionate cu mărfuri și produse de calitate, centrul comercial rămîne tot aglomerat.

— E un fetiș. La ora actuală aprovizionarea se face uniform. Ba chiar aș putea spune că unele cartiere sînt mai bine aprovizionate decît centrul.

— Chiar și prin piețe unde se desfac produsele proaspete ale pămîntului din vecinătatea imediată sau îndepărtată? Cite piețe funcționează la ora actuală în București?

— 40.

— Cîte locuri sînt destinate producătorilor?

— 12 000.

— Considerați că sînt suficiente?

— N-am spus asta. Dar, față de cele 8 000 de acum doi ani, înregistrăm un progres, nu? Urmează să amenajăm cîteva piețe noi în aceleași cartiere în care spațiile comerciale sînt insuficiente: în Drumul Taberei, Berceni și Balta Albă.

— Și totuși unii cetățeni ne sesizează că spațiile comerciale sînt prost distribuite și profilate în noile cartiere.

— Amplasarea și profilarea lor se face țînd cont de anumiți parametri în funcțiune și care intrinsec exigente de nivel mondial. Este gîndit și chiar proiectat ca în următorii ani să aducem serioase îmbunătățiri acestei profilări odată cu noile construcții de locuințe. Dar unii cetățeni ar dori să se amenajeze magazine agroalimentare chiar la parterul blocurilor în care locuiesc, după cum alții le contestă pentru că fac zgomot. Ce să facem? Viața merge înainte și noi sîntem datori să creăm condiții corespunzătoare de desfacere, fiind atenți în același timp la protejarea locatarilor.

— De fapt, tovarășe vicepreședinte, care sînt greutățile pe care le întâmpinați în acțiunea dinamică, energetică de propășire a comerțului în București?

— Greutățile ni le facem singuri, cînd nu rezolvăm problemele la timp. Nu avem nici o scuză pentru neîndeplinirea sarcinilor noastre la termenele prevăzute. Cetățenii ne pot trage la răspundere pe noi și numai pe noi, cei care lucrăm în comerț, dacă aprovizionarea lor cu toate elementele necesare desfășurării unei existențe normale nu merge bine. Avem tot sprijinul, toată înțelegerea, la toate nivelele, pînă la nivelul tovarășului secretar general al partidului, care în repetate rînduri ne-a criticat pentru lipsuri și ne-a făcut recomandări importante în vederea organizării și aprovizionării exemplare, pe măsura exigențelor impuse de orașul numărul unu al țării. Experiența demonstrează că crearea, la nivelul

orașului, a unui Consiliu municipal care se ocupă direct și operativ, zi de zi, de aprovizionarea cetățenilor în condiții bune, de desfacerea în flux continuu a mărfurilor și de întreprinderile prestatoare de servicii, a dus la eliminarea treptată a neajunsurilor în munca noastră și la succesele pe care le consemnăm. Altfel, studiînd dinamica desfacerilor de mărfuri în București, se constată că din 1960, cînd desfacerile pe locuitor valorau 5 708 lei, în 1975, de pildă, ele au ajuns la 13 380 lei. Și sînt în continuare diversificate și amplificate.

— Tovarășe vicepreședinte, cum vă explicați că o seamă de produse expuse de ani și ani prin vitrinele expozițiilor și tirgurilor de mostre nu apar totuși în vitrinele magazinelor de rînd? Cum vedeți dumneavoastră rezolvarea rapidă și eficientă a sincronizării dintre cerere și ofertă și ce întreprindeți în acest sens?

— De fapt, adeseori, desincronizarea de care vorbiți se produce din cauză că nu există un contact permanent între depozite și unitățile de desfacere. Sînt mulți sefi de unități care nu se prezintă direct în depozite la achiziționarea mărfurilor și comandă mărfuri vechi. Pe scurt, sînt sefi de unități prost informați. Ne-am gîndit să deschidem la toate depozitele niște „camere de mostre” unde sefi de unități pot lua contact cu ultimele modele realizate de întreprinderile furnizoare printr-o testare masivă a cererii. Pe de altă parte, unele magazine mici depășesc posibilitățile de expunere a tuturor sortimentelor de mărfuri și din acest motiv nu comandă decît anumite sortimente, verificate ca vandabile.

— Se vorbește mult și despre extinderea sortimentelor de produse în vederea ușurării muncii gospodinelor.

— La acest capitol am înregistrat un salt spectaculos. În doi ani producția unităților care produc preparate și semipreparate agroalimentare a crescut de aproximativ trei ori și jumătate iar numărul unităților și secțiilor specializate în aceste produse a ajuns la peste 200.

— E destul?

— Evident, nu. Pentru că în afară de multiplicarea unităților de tip „Gospodina” care vînd preparate și semipreparate agroalimentare, trebuie diversificate și mașinile și aparatele necesare gospodinelor pentru scurtarea timpului de lucru în casă. Nu se află încă în magazine sobele de gătit electrice cu cel mai mare randament, mașinile automate de spălat vase sau de spălat rufe, în general sîntem încă deficițari în sectorul produselor electrocasnice. Dar, există deja un program de măsuri pe baza căruia, în viitorul apropiat, se va pune la dispoziția populației o gamă foarte largă din aceste produse.

— Tot în vederea operativizării rețelei de comerț s-au creat „casele de comenzi”. Dar dacă lucrurile merg la fel ca pînă acum în ceea ce privește funcționarea „caselor de comenzi” cu produse agroalimentare, consumatorii își vor pierde încrederea în eficiența lor. Deocamdată, aprovizionarea „prin telefon” se face cu mulți nervi, cu mari lacune, cu întârziere și uneori într-o manieră necivilizată.

— Aprovizionarea prin „case de comenzi” s-a impus tocmai în cadrul unor relații civilizate de comerț, țînd cont de evoluția lumii moderne. Astăzi oamenii nu au timp de pierdut pentru cumpărături. Dar în București avem doar cinci „case de comenzi”. Aceste cinci case de comenzi nu fac față solicitărilor în anumite perioade. Intenționăm să dezvoltăm rețeaua caselor de comenzi. Vrem să creăm cel puțin o casă reprezentativă de comerț în fiecare sector. Altfel se întimplă adeseori să sunăm la nesfîrșit prin telefon o „casă de comenzi” și să înregistrăm, ca la „Informații C.F.R.”, semnăluț: ocupat! Personal, am întîlnit cazuri în care lucrătorii din diverse „case de comenzi”, înnebuniți de numărul de apeluri, supraaglomerați, au pus receptorul alături!

— Cu această mărturisire, avem prile-

jul să revenim la un capitol delicat și deficițar al comerțului bucureștean. E vorba de comportarea lucrătorilor din comerț.

— Calitatea servirii și atitudinea vânzătorilor față de consumatori se vor îmbunătăți vizibil prin extinderea spațiilor comerciale, deci prin reducerea aglomerației, prin expunerea deschisă și convîntoare a mărfurilor și introducerea auto-servirii, printr-un personal calificat și bine pregătit. Trebuie să știți că lucrătorii din comerț, atît de comentați în presă și prin canalele televiziunii, luată peste picior și pe bună dreptate criticați pentru unele maniere, au repus în circulație, în cîteva luni, aproape toate unitățile comerciale afectate de cutremur, lucrînd efectiv zi și noapte, alături de constructori. Tot ei au deschis din primele zile după seism peste 1 500 de puncte și ghișee de desfacere cu produse vitale necesare populației, ajutînd în acest fel și la instaurarea și menținerea atmosferei de calm, de organizare exactă. Toți acești oameni care lucrează în picioare și își prelungesc programul pînă la 10—12 ore pe zi pentru rezolvarea calculului, primirea mărfurilor și curățenia în unități, au în sarcina gestiuni importante și sînt trasi la răspundere pentru neîndeplinirea planurilor de încasări. Într-un domeniu în care piața depinde totuși de consumatori! Se întimplă ca unii sau alții dintre vânzătorii să fie nepoliticoși, să vorbească urît. Li se întimplă acest lucru uneori și consumatorilor. Dar, fi-reste, într-un comerț civilizât, vânzătorii trebuie să se comporte ireproșabil. Nu toți lucrătorii din comerț sînt bine pregătiți. Dar ne preocupăm intens de calificarea lor, de pregătirea lor generală și specializată, de ridicarea nivelului de pregătire a cadrelor de conducere. Intenționăm să așezăm în posturile de conducere din întreprinderi și mari unități cadre cu pregătire superioară de specialitate. Așteptăm, în acest sens, cu nerăbdare primele promoții de absolvenți ai „secției de alimentație și turism” din cadrul A.S.E., căroara le oferim de pe acum toate condițiile în vederea practicii în producție și însușirii tuturor elementelor profesiei noastre.

— Întîmplător sau neîntîmplător, unii lucrători din comerț folosesc în relațiile cu consumatorii practici necinstite, în afara normelor de etică și echitate socialistă și chiar în afara legii. Cum acționați pentru eradicarea abuzului, mitel, bacșisului și chiar furtului din avutul obșteșc?

— Printr-o informare permanentă asupra comerțului pe toate fluxurile sale, printr-un control periodic și riguros, printr-o muncă susținută de educare la nivelul fiecărei unități, organizații de partid, de U.T.C. și de sindicat, prin rezolvarea optimă a aprovizionării și a spațiilor comerciale în așa fel încît consumatorii să nu mai fie obligați să caute și să aștepte la cozi produsele necesare.

— Cum sînt stimulați lucrătorii din comerț? Cum sînt cointeresați adeverații comercianți în munca de servire exemplară a cetățenilor?

— Sînt stimulați prin cîștig, sînt plătiți la cotă procentuală de desfacere. Un negustor adevărat care știe să aprovizioneze magazinul în funcție de cerere, care știe să-și expună și să-și prezinte marfa, care știe să o ofere consumatorilor, cîștigă întotdeauna mai bine. Cînd nu-și realizează planul, e penalizat. Așa încît lucrătorii din comerț, la ora actuală, au toate motivele să fie interesați în servirea exemplară a consumatorilor.

— Ce ați reproșa dumneavoastră, ca responsabil al comerțului în acest mare oraș al țării, consumatorilor?

— Consumatorilor eu nu am dreptul să le reproșez nimic. Pe banii, pe retribuția lor, consumatorii au dreptul să solicite ceea ce le este necesar. Datoria noastră este să le oferim un sortiment cit mai bogat de produse și condiții de comerț civilizate.

— Adică un comerț în care vechea zicală românească „socoalea de-acasă nu se potrivește cu cea din țîrg” să rămînă doar ca o vorbă de duh. În fapt, cu cît socioalea de-acasă se va potrivi mai bine cu aceea din țîrg, va fi mai bine.

A. DOHOTARU

Un magazin-etalon al comerțului bucureștean în care găsești de toate: „Unirea” și o imagine care vrea să convingă că și în ceea ce privește aspectul civilizât comerțul mai are de lucru

Să facem imposibilă viața de lene și speculă!

Un apel care ne privește pe toți și o adresă precisă: paraziții din piața Sfinta Vineri

Trăim într-o societate în care principalul criteriu de apreciere a oamenilor este munca. Munca în sfera producției și creației de bunuri materiale și spirituale necesare edificării unei civilizații avansate, pentru ridicarea bunăstării și împlinirea multilaterală a oamenilor. De aceea nimănui nu-i este îngăduit să-și afirme existența în afara muncii, nimeni nu poate sfida munca prin eludarea legilor societății, nimeni nu poate trăi din expediente, din speculă și parazitism. Și totuși printre noi se mai strecoară indivizi puși pe „traie pe vâtrai”, cum spune o înțeleaptă vorbă din bătrâni, care induc în eroare societatea și infestază strada, vinzătorii de ocazie, bisnițari, pierde-vară și vinători de chilipiruri. Iată cițiva dintre ei, din păcate încă în... acțiune!

Ne aflăm în perimetrul pieței Sfinta Vineri din București. Un loc central din Capitală, așezat dealtfel în imediata apropiere a Judecătoriei sectorului 4. Pe la ora 9, în zonă, ca să spunem așa, își fac apariția zeci de indivizi fisticu imbrăcați. Se salută între ei și așteaptă. La 10 apare unul dintre sefi, căruia ceilalți, plini de supunere, îi zic Zoro. Zoro scoate din buzunar câteva mii de lei și-i împarte, în vâzul lumii, celor mai apropiați colaboratori. Sunt bani ce vor fi folosiți pentru cumpărarea ilegală a obiectelor pe care tot soiul de hoți, paraziți, indivizi declassați le procură pe diferite căi. Achiziționate la prețuri de câteva ori mai mici decât cele la care în mod normal ar trebui evaluate, obiectele se revind fie membrilor altei găști, fie unor amatori de lucruri cumpărate cu bani puțini, fără a-i interesa proveniența. Tabloul amintește de alte vremuri, este murdar și detestabil, dar zi de zi poate fi văzut în același perimetru al pieței Sfinta Vineri. Pentru cei despre care scriu în această muncă, rușine, bun-simt și nici măcar teamă. Se vind casetofoane, haine de piele, costume bărbătești și de damă, parfumuri scumpe, țigări străine. Indivizi certaji cu normele elementare de morală și ordine, care n-au aflat încă drumul spre muncă și care-și închipuie că, în discordanță cu mersul firesc al vieții și al vremii noastre, își vor putea continua trista existență întemeiată pe lene, pe afaceri dubioase, pe speculă. În jurul orei 15 animația scade. Bisnițarii servesc o masă bună la bufetul din Piața Unirii, la „Hanul lui Manuc”, „Bucur” sau la „Ciocirlia”. Pe la 17 totul reîncepe. Ai viziuni neorealiste. O femeie ține în brațe un sugar. Se apropie de un virtual client, întrebă dacă acesta are nevoie de un pachet de Kent, Dunhill, Chesterfield, primește, când primește, un răspuns afirmativ și pachetul sau pachetele sunt scoase dintre scutece.

Lui Călin Constantin, de 36 de ani, i se spune „Amigo”. Este instalator încălzire centrală la I.C.R.A.L. Giulești, dar adevăratul lui loc de muncă este piața Bărăției. Se ajută în aceste murdare treburi de nevasta lui, Gheorghia, și de un băiat de 16 ani și jumătate, pe numele său Dinu Ilie. Discut cu Călin Constantin și-mi dau seama, o spune chiar el, că nici nu conștie să trăiască altfel. Minte cu naturalete și e normal să fie așa din moment ce a ieșit pe „piață” acum 25 de ani. Ce-i pasă că, eroic, imensa majoritate a populației Capitalei a luptat și luptă pentru lichidarea consecințelor catastrofalei cutremur din 4 martie? Oare șefii săi, colegii de la I.C.R.A.L. Giulești știu cu ce se ocupă Călin Constantin? Pentru unii dintre acești tovarăși creșterea rolului colectivului în educarea și reeducarea oamenilor, așa ne con-

vinge cazul de față, nu pare să aibă încă eficiența necesară în terenul atitudinii concrete față de fiecare lucrător. Călin Constantin are însă și un „ucenic”. De 16 ani și jumătate, Dinu Ilie, a ieșit și el pe „piață” de vreun an și promise, se vede treaba! Vinde țigări străine cu 25 sau 30 de lei pachetul. Îl întreb de unde are țigările și-mi spune că de la unchiul, adică de la Călin Constantin. Dar unchiul de unde le are?, insist. Zadarnic. Știe lecția și tace. De fapt, Călin Constantin nu-i este unchi în nici un fel ci îi este maestru. L-a „recrutat” Călin Constantin, în urmă cu un an, din comuna Crevedia Mare. Și el lucrează, chipurile, la I.C.R.A.L. Herăstrău, dar zi de zi este acolo, la piața Bărăției. Tatăl său, Dinu Alexandru, este mecanic iar mama cooperatoare. Oare unde cred ei că le este fiul, oare cum înțeleg obligația sacră de a-ți crește copilii în spiritul cinstei, dreptății și adevărului? De pe acum Dinu Ilie fumează, bea, iar școala a abandonat-o cu desăvîrsire.

Un alt stăpin de necontestat al bordurii, un bisnițar prin convingere este Gheosilă Nicolae, de 26 de ani. Cu toate că are doi copii mici în întreținere, evită munca și desigur că nu gândul la viitorul acestora îi tulbură existența. Pentru început mi-a spus că lucrează la Întreprinderea cinematografică a municipiului București dar legitimația de serviciu nu are viză pe acest an. Recunoaște, astfel, că nu mai lucrează de câteva luni. De când anume? Efortul acesta intelectual îl obosește atât de mult încât îmi spune că nu-și aduce aminte. Din când în când, zice plin de el, fac și pe zugravul, căci pricep și meseria asta. Din când în când, dar nu i se pare anormal atât timp cât unii lucrători ai I.C.R.A.L.-urilor îi sînt colegi de bisniță și viața necinstită.

Chiru Grigore zis și „Itebistul” este vînșos, bine și temeinic bronzat. Este pensionar la 40 de ani. Are nerușinarea să spună că nu primește lunar decât 400 de lei, că are nevastă și 4 fete dar numai într-un buzunar poartă capital de rulment în valoare de aproape 500 de lei. Nici măcar nu știa exact cit anume are. Recunoaște că se ocupă cu cumpărarea și vânzarea obiectelor și chiar avea asupra lui o pereche de pantaloni noi-nouți și un tranzistor. De ce-i spune „Itebistul”? A lucrat vreo 10 ani la I.T.B. dar apoi n-a mai putut. A avut un accident pe linia tramvaiului 12, vatman fiind. Înțeleg că victima avea 97 de ani și a fost de vină, dar modul clinic în care-mi sînt relatate faptele este de natură să mă înfioare.

Un bun prieten al lui Amigo se numește Gheorghe Vasile și lucrează la o tipografie. Ascult ce-mi spune și parcă nu-mi vine să cred: „Echipa în care lucrez s-a oferit să ajute la reconstrucția Căii Victoriei și m-am dus și eu. Dacă vreți să știți, și acum am moloz în cap. De ce nu sînt acum acolo? Da, este ora 13 dar trebuia să fiu la Bărăției lângă băieți și mai trebuia să și beau ceva. La mine nu găsiți obiecte de vânzare ci doar cel mult puteți cumpăra ceva. De unde le procur? Păi nu v-am spus că le cumpăr?”

Cu ajutorul locotenentului Lepsa Ștefan, șeful brigăzii pentru combaterea parazitismului din municipiul București, și al colaboratorilor săi, mai identific și stau de vorbă cu alți paraziți. Vasile Hingheru, poreclă nu nume real, a ieșit de la pușcărie și nu lucrează. Ion Unguru a ieșit din închisoare odată cu generosul Decret de amnistie și grațiere din acest an, dar nu lucrează, ci face bisniță și el. Burlacu, pensionar și el, își necinstește anii fiind un înrăit al banului obținut pe căi necinstite.

Zoro, un fel de șef între acești indivizi a căror viață se întemeiază pe lene și speculă. Atenție! Alături de el, și sub influența lui, se află „colegul” Dinu Ilie, avînd 16 ani și jumătate

Deși pensionar, individul zis Burlacu este în plină activitate ilicită și degradantă

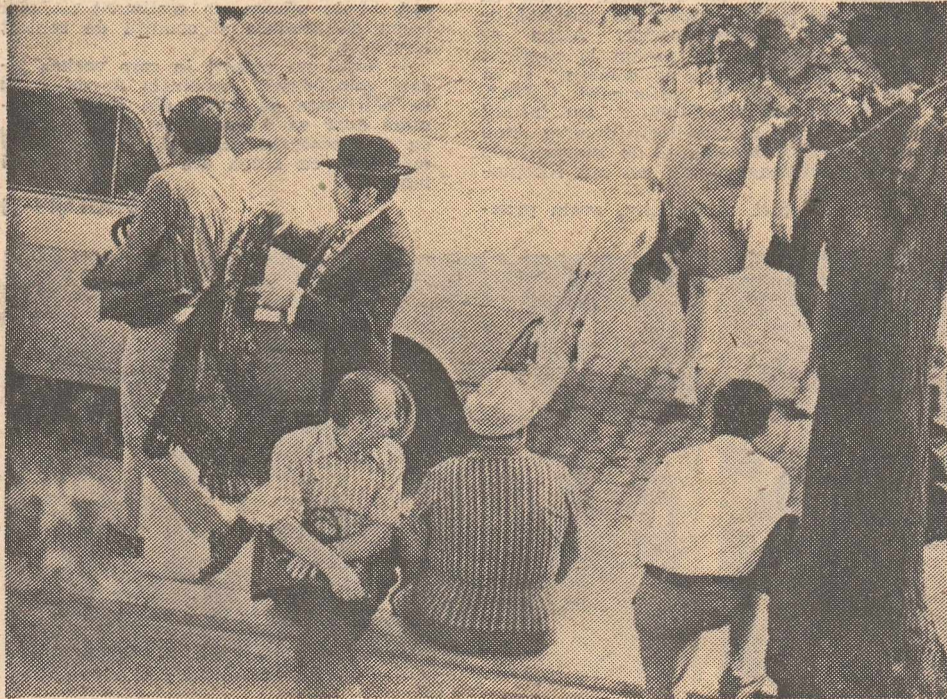
Lafaiet, la fel, unchiul lui Amigo.

La fel de condamnabil este faptul că acolo, în zonă, zonă comercială prin excelență, există o complicitate demnă de cauze mai bune. Șefii și lucrătorii numeroaselor magazine se plîng platonice și neconvingător de existența acestor bisnițari și paraziți dar nici unul nu ia pe vreun înrăit de guler să-l ducă acolo unde este cazul. L-ar lua dacă de la ei ar fura, dar cum așa ceva nu se întîmplă, se complac, dacă numai despre asta este vorba, privind această veritabilă adunătură de „comercianți la negru”. Sîntem siguri că ei ar trebui să fie primii reprezentanți ai opiniei publice, al cărei rol în eradicarea unor asemenea stări de lucruri este unul important. Avem datoria și stă în puterea colectivității noastre să eliminăm cu desăvîrsire asemenea pete întunecate din peisajul orașului, să determinăm sfîrșitul firesc al acestor inadmisibile existente întemeiate pe lene și speculă.

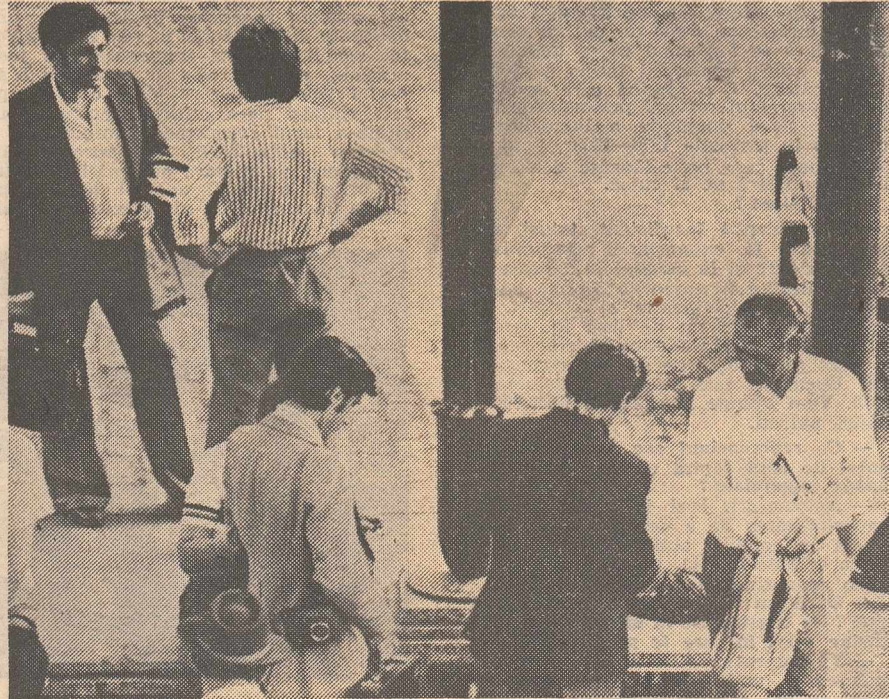
Cea dintîi și cea mai eficientă măsură este, evident, aceea care depinde de fiecare dintre noi, de a refuza ofertele acestor neguțatori, de a-i descuraja prin lipsa totală a amatorilor de chilipiruri.

Ne gîndim că persistența unei asemenea stări de lucruri tocmai în preajma Judecătoriei sectorului 4 constituie, într-un fel, o jignire la adresa oamenilor legii care lucrează aici. Ar fi cazul și de dorit ca ei să fie cei dintîi inițiatori ai unei acțiuni practice de prevenire pe teren a abaterilor de la lege întîmplare în perimetrul piețelor Sfinta Vineri și Bărăției, aflate chiar sub ochii lor. Pentru că astfel de indivizi certaji cu legea și cu bunul-simt nu au ce căuta în perimetrul vieții orașului și stă în puterea noastră să luăm atitudine și să acționăm în numele legii, al normelor societății noastre.

EUGEN SECELEANU
Fotografii de ELENA GHERA

Indivizi certaji cu morală, cu bunul-simt, al căror loc de „muncă” este piața Bărăției

Și totuși de unde provin aceste mărfuri?

Absolvenții la locurile de muncă

Un drum în viață nu poate fi un salt în necunoscut

Tinerii despre care va fi vorba mai jos nu se cunosc, deși trăiesc în același oraș: Tîrgoviște. Pentru prima oară ei se întâlnesc în cuprinsul acestor rânduri. Fac parte din promoția de ingineri din acest an. Se numesc, în ordinea în care am stat de vorbă cu ei, Vasile Bărbulescu, Adrian Bumbuță, Ion Dascălu și Victor Constantin. Primul a absolvit Institutul de petrol și gaze din Ploiești, secția mașini și utilaj petrolier. Trebuia să se prezinte la post pe 10 august. A venit pe 4. Timp de o săptămână a făcut naveta, zilnic, la Ploiești, de unde este de fel, dar după aceea i s-a făcut loc în căminul de nefamiliști al uzinei, la construcția căruia, își amintește, a contribuit și el în urmă cu doi ani, pe când se afla, ca student, în practică la Întreprinderea de utilaj petrolier. Aici a și fost repartizat. Lucrează într-una din secțiile de montaj, în cadrul unei brigăzi căreia i se spune IC 5, după numele instalației de foraj pentru apă pe care o construiește. Muncеște alături de alți 75 de oameni, sub conducerea maistrului Vasile Polişevski, care i-a spus încă din prima zi: Puiule, azi e acomodare, mâine e șmotră. Adică lucru în plin pentru cele opt ore. Programul este de la 7 la 15. La ieșirea din schimb, mănincă în întreprindere, la microcantină. După-amiezile, spune, a jucat tenis în parcul Chindia, cu noii săi colegi, printre care a reușit de pe acum să-și facă vreo cîțiva prieteni. La cinematograful a mers o singură dată. Ziua se încheie cu câteva ore de lectură, așa cum îmi spunea și Adrian Bumbuță, absolvent al Facultății de construcții din București, repartizat la Întreprinderea de construcții-montaj metalurgice. El s-a prezentat la post pe 1 august. Lucrează pe șantierul uzinei „Inox”, pe platforma industrială a orașului, împreună cu maistrul Ilie Cintează. Programul este de 11 ore, program de șantier, de la 7 dimineața la 6 seara. Cu toate că timp liber nu-i rămîne prea mult, nu este seară, îmi spune tînărul inginer, să nu treacă pe la poșta orașului și să nu vorbească la telefon cu soția sa. „Peste două luni trebuie să nască. A rămas singură, în garsoniera pe care o avem în Militari. Mă înțelegeți, deci, de ce vorbesc cu ea atît de des. Dealtfel, săptămînal merg acasă. Plec sîmbăta seara. mă întorc luni dimineața. N-am întîrziat niciodată”.

Ion Dascălu, care a absolvit de curînd, tot în București, Facultatea de construcții de mașini, lucrează la Întreprinderea de strunguri SARO. „Eu am mai lucrat aici, înainte, la Tîrgoviște, îmi spune. Timp de patru ani am fost frezor. M-am întîlnit la SARO cu foști colegi: Vasile Beznou, care a ajuns maistru, David Marian, care lucrează acum chiar în secția mea, și alții. Am, dealtfel, în această uzină și doi frați, unul inginer, iar celălalt frezor. Eu lucrez ca tehnolog în secția axe și roți dințate. Deși trebuia să mă prezint pe 1 august, m-am angajat pe 13 iulie. De la 1 august țin locul unui coleg care

Adrian Bumbuță

se află în concediu și conduc o formație de 33 de oameni. Lucrăm în acord global. Un motiv în plus ca să răspund întrebării despre felul cum am fost primiți la posturi și prin faptul că avem unele necazuri în ce privește aprovizionarea. Alceva ce să vă mai spun? Lucrez în trei schimburi... De unde se vede că am fost primiți ca niște oameni de care într-adevăr era nevoie. Nu vorbe frumoase și repetate îndemnuri de a ne apuca de lucru, ci muncă, sarcini directe de producție și răspundere. În aceeași măsură, e adevărat, și atenție în ce privește cererile pe care deja le-am formulat. Eu am nevoie de casă, de exemplu, pentru că stau la soacră aici, în Tîrgoviște, ori ei nu prea au spațiu. Stăm două familii, cu copii, în două camere. Conducerea întreprinderii mi-a promis că mă va ajuta să obțin un apartament”.

Printre întreprinderile tîrgoviștene care au primit absolvenți în acest an se numără și „Romlux”. Constantin Victor, subinginer, absolvent al Facultății de electrotehnică din cadrul Institutului politehnic București, a mai lucrat, înainte, timp de cinci ani, în această fabrică. Oamenii îl cunosc, așadar. Își amintesc de el de pe cînd era doar un copilandru ce venise din comuna Moțăieni, aflată tot în județul Dimbovița, și urmăse școala profesională de reglari-lăcătuși, precum și de eforturile lui de a termina liceul la seară. Acum s-au reîntîlnit, cu începerea din 22 iulie, cînd subinginerul s-a prezentat la lucru. Mă fereșc să-i fac lui Constantin Victor un portret în câteva cuvinte de circumstanță, dar nu pot să nu spun că el mi-a părut neliniștit, muncit de gînduri și de îndoiele al căror temei aveam să-l descifrez apoi prin mărturisirea acestui tînăr: „Nu este prea mult de vorbit despre mine, îmi

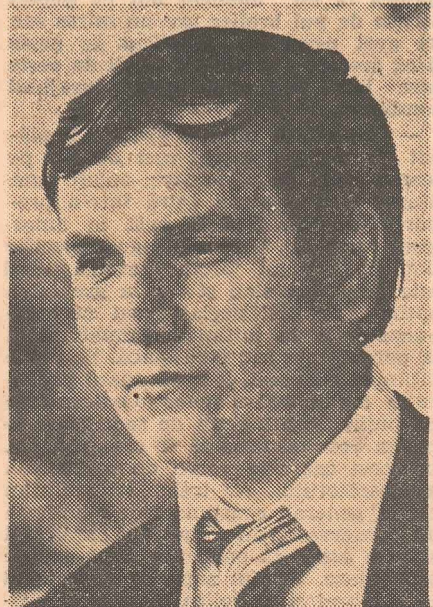
Vasile Bărbulescu

spunea el. Eu am încă de pe cînd eram reglor un apartament, deci dintr-o dată grijile îmi sînt mai puține. Problema este, însă, că „Romlux” n-a fost niciodată o uzină de frunte, la Tîrgoviște, și ar fi putut să fie. Uzina este foarte bine dotată, are utilaje dintre cele mai moderne, multe dintre ele utilaje scumpe, aduse din import, dar din păcate există lipsuri serioase în ce privește calificarea oamenilor. În cei cîțiva ani cît am lipsit, am crezut că „Romlux” va înceta să mai fie o întreprindere-problemă. N-a încetat. Conducerea întreprinderii a fost de mai multe ori schimbată, și pe bună dreptate, pentru rezultatele nesatisfăcătoare obținute. Mulți oameni pleacă, se duc la întreprinderi unde se cîștigă mai bine, la întreprinderi mai rentabile. Urmarea este că noi continuăm să facem producție — eu știu ce spun și îmi asum răspunderea acestor afirmații — „după ureche”. Ce altă expresie să folosesc pentru a spune că nu există încă o bine stabilită disciplină tehnologică? Mirarea mea este cu atît mai mare cu cît uzina are un numeros corp de specialiști, cam 70 la număr. Cum sînt folosiți aceștia? — iată ceea ce a fost și a rămas o întrebare fără un răspuns mulțumitor. Nu este un secret pentru nimeni dintre cei ce lucrează aici că la „Romlux” au fost repartizați, mai anii trecuți, absolvenți care puteau să lucreze cu succes în combinate de producere a îngrășămintelor chimice, nu într-o întreprindere care avea mare nevoie de specialiști în chimia silicatelor. Există, din câte cunosc, și vreo doi ingineri chimiști care au această specialitate, unul lucrează însă la proiectare, celălalt nu știu pe unde, dar se vede că randamentul lor în profesie nu este cel optim. Pe de altă parte, banii investiți în specializările unor ingineri în străinătate n-aduc foloasele convenite, nu se întorc în beneficiul întreprinderii, din moment ce ei ori nu lucrează direct în problemele pentru care s-au specializat, ori pleacă la alte întreprinderi. Problemele întreprinderii noastre sînt cunoscute de către toți factorii de resort. S-au încercat și se încearcă, desigur, soluții. Nu știu, însă, dacă rezolvarea va veni de afară. Sînt, cred eu, atîtea lucruri pe care le putem face chiar noi, cei de dinăuntru, cei din întreprindere.

Patru tineri, absolvenți ai unor facultăți tehnice. Fiecare cu problemele lui personale ori de serviciu. N-au fost primiți cu flori. Doar sînt bărbați. Nici n-au spus, nici n-au auzit cuvinte mari. Directorii întreprinderilor i-au chemat la ei, în prima zi, pentru a-i cunoaște. În scurt timp cei patru absolvenți au cunoscut — sau au revăzut — pe toți ceilalți, oamenii uzinei, printre care poate vor rămîne o viață. Fiindcă totul, de-acum încolo, urmează să se întemeieze pe această cunoaștere. Doar este adevărat, cum spunea unul dintre ei, că un drum în viață nu poate fi un salt în necunoscut.

Victor Constantin

Ion Dascălu

DUMITRU ELIADE

STUDIUM

Amintiri și realități

Citim astăzi vechi pagini despre școală scrise de Eliade Rădulescu (Cum se învăța pe atunci?), C. Negruzzi (Cum am învățat românește?), Ion Ghica (Școala acum 50 de ani), Creangă (Amintiri din copilărie), I. L. Caragiale (Lanțul slăbiciunilor, Peste 50 de ani), Slavici (Lumea prin care am trecut), Vlahuță (Mogildea), M. Sadoveanu (Domnu Trandafir) s.a., cu o optică degajată, aproape estetică. Autorii lor se amuzau însă mai puțin, căci situația lor, nu o dată de victime, le trezea revolta, ori sarcasmul. Numai dascălii care le dezlegaseră taina slovei le provocau o undă nostalgică. Chiosea, badița Vasile, Bazil Drăgoșescu, domnu Busuoc s.a. „Dascălul Chiosea, își amintește Ion Ghica, nu era om rău, dar se necăjea, pentru că-l durea inima cînd vedea că nu se silesc copiii la învățatură... Pentru el școala nu era o chiverniseală, nu se gîndea la: treci zi, treci noapte, apropie-te leafă. Nu sta cu ceasornicul deschis pe catedră ca nu cumva minutarul să treacă peste semn”. Nu altfel era domnu Busuoc al lui Sadoveanu: „Nu, domnu nostru nu ne-a învățat niciodată din pricină că se temea de cei mari. Îi era drag să ne învețe, și parcă eram copiii lui — asta am simțit-o totdeauna, cît am fost sub supravegherea lui”. Pentru cei mai mulți școala însemna chin, mizerie, brutalitate, umilință, ori „cumplit mesteșug de timpenie”, cum zice Creangă. Mai aproape de noi, în 1935, Cuvîntul liber a organizat o anchetă în legătură cu școala, la care au răspuns, între alții, Argezi, Bacovia, Eugen Lovinescu, Al. Philippide, Demostene Botez, Alexandru Sahia, Miron Radu Paraschivescu. În mod semnificativ revista începe cu poezia bacoviană Liecu (cimitir al tinereții mele), aproape toți cei anchetați rețin latura sumbră a vechii școli. Dar să ne amintim noi înșine de școala pe care am urmat-o, în urmă cu trei decenii, într-un sat sau într-un tîrg oarecare: săli improvizate, neîncăpătoare, în care iarna tremuram de ger, în care învățam de regulă, cite două clase dintr-o dată, sub supravegherea aceluiași învățător, de obicei și el un ins umil dar care, dacă avea flacăra apostolului, ne încălzea mintea și sufletul. Unii dintre noi parcurgeam, pînă la școală, cîțiva kilometri, pe jos, zilnic, prin ploaie, arșită ori nămeți, căci localurile de învățămînt nu se găseau în toate satele. Iarna, cînd ziua era mică, plecam de-acasă pe întuneric, în grup, chiuind, de teama lupilor. Cărțile erau o raritate, ele depindeau de spiritul practic ori de generozitatea învățătorilor, iar rechizitele erau destul de scumpe pentru puterile părinților noștri. Cu un maculator de o sută de file în care înghesuiam toate materiile și cu un creion, pe care-l ascuteam cu o extremă atenție ca să nu risipim nimic din mină, treceam un trimestru bun. Șilou n-avea nici învățătorul. Cerneala o făceam din vopsele și nu știu cum se întimpla că era mai totdeauna de un violet sidefat. Lectia trebuia să o învățăm din clasă, căci odată ajuns în familie trebuia să o amănii mari. Școlile secundare, existente de regulă într-un singur oraș, capitala județului, erau de-a dreptul inaccesibile celor mai mulți dintre noi, căci presupuneau taxe, uniforme, cărți, întretinere la gazdă sau la internat, bani pentru tren cînd distanța era mai mare de 20—30 de kilometri.

Privim astăzi, fără orgoliu, dar cu luciditate, la trei decenii și trei ani după Eliberare, realizările din învățămîntul românesc, una din faturile cele mai elocvente ale revoluției socialiste. Democratizarea școlii de toate gradele în sensul creării de condiții optime de învățatură pentru toți fiii țării: înființarea de școli de toate treptele în fiecare localitate, cît de mică, înzestrarea lor cu cele necesare predării teoretice și dobîndirii de atitudine practice, gratuitatea absolută a întregului învățămînt, obligativitatea școlii generale de zece ani, manuale gratuite, tabere de odihnă pentru cei merituosi, grîia finalizării sociale a cunoștințelor căpătate, iată numai cîteva aspecte la care elevii ori profesorii de altădată nu puteau soera decît în vis. Cred că starea de astăzi a învățămîntului românesc este dovada decisivă a democratismului și umanismului ce caracterizează societatea noastră. Totul este ca grîia să nu nască răsfațul, ocrotirea să nu ducă la lincezeală, ca stimulentele obstestii să nu anihileze eforturile individuale.

POMPILIU MARCEA

La Centrala pentru producția avicolă, un dialog despre

Punguța cu doi bani, altfel decât în poveste...

Sarcinile amplificării și diversificării producției zootehnice cuprinse în Planul național de dezvoltare a zootehniei — a cărei pondere în ansamblul economiei agricole cunoaște o creștere permanentă — au pus în fața cercetătorilor, specialiștilor, tehnicienilor și muncitorilor probleme noi, a căror rezolvare presupune cu necesitate găsirea rapidă a unor soluții moderne, eficiente și rentabile. Cercetarea, realizarea de material biologic cu mare valoare sub aspectul potențialului productiv, producția de furaje combinate și biostimulatori ca și producția zootehnică propriu-zisă și citeodată chiar desfacerea produselor — cel puțin în unele ramuri ale zootehniei — au traversat în ultimii ani o perioadă aflată în plin proces integraționist. Un exemplu care se constituie ca un adevărat model de integrare ce și-a validat în timp avantajele științifice — sub aspectul rezultatelor cercetării — economice — sub aspectul rezultatelor de producție — și sociale — sub aspectul ocupării într-o calificare superioară a forței de muncă — este CENTRALA PENTRU PRODUCȚIA AVICOLĂ aparținând Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Pentru a face publică activitatea complexă și amplu diversificată ce se reunește în cadrul aceleiași unități, ne-am adresat tovarășului dr. ing. STAN ȚIRLEA, director general al Centralei pentru producția avicolă, președinte al Asociației generale a crescătorilor de păsări și animale mici din România, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, membru în Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale care, din 1967, conduce sectorul avicol al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

— Cred că este bine ca discuția noastră să înceapă cu o constatare la îndemna oricui, chiar a unei persoane care n-a intrat vreodată într-un complex avicol, și anume că asistăm în ultimii ani la o abundență constantă în piețe, magazine, cantine și restaurante a cărnii de pasăre ca și a ouălor de găină. Faptul este cu atât mai îmbucurător cu cât carnea de pui se regăsește în alimentația tuturor virstelor și, după cite știu, nici restricțiile unor diete și regimuri alimentare severe nu conțin contraindicații legate de acest produs.

— Abundența constantă de produse alimentare avicole la care vă referiți este urmare directă a îndeplinirii prevederilor cuprinse în documentele de partid și de stat ca și a orientării ce s-a dat sectorului zootehnic de-a crește specii de animale și păsări de la care să se poată obține în cel mai scurt timp și cu cheltuieli minime producții maxime. Păsările în general, găinile în cazul nostru, au cel mai scurt ciclu biologic, astfel că răspund bine la cerințele noastre. În cadrul politicii economice vizând modernizarea zootehniei, conducerea superioară de partid și de stat a aprobat fonduri mari de investiții ceea ce a permis crearea unor complexe avicole moderne în sectorul de stat iar din creditele acordate sectorului cooperatist al agriculturii s-au înființat alte complexe care practic aceeași tehnologie de creștere și exploatare a păsărilor de carne și ouă. Așa s-a ajuns ca anul trecut producția globală a centralei noastre să depășească 7,5 miliarde lei iar carnea de pasăre să reprezinte circa 30 la sută din cantitatea totală de carne proaspătă (exclusiv preparatele din carne) consumată de populația României. Dacă în 1960 se produceau în țara noastră 9 000 de tone carne de pasăre, în 1975 s-au realizat 145 000 tone iar în 1980 avem înscris în plan 400 000 tone din care 252 000 revin centralei. În ceea

ce privește producția de ouă, dinamica evidențiază o creștere de la 304 milioane bucăți în 1960 la peste 2 miliarde în 1975 urmînd să se ajungă la sfîrșitul actualului cincinal la aproape 3,5 miliarde.

— Pe diagramele și graficele pe care mi le-ați arătat sînt reprezentate creșteri spectaculoase, riguros realizate pînă acum și, ceea ce este important, dezvoltarea sectorului va urma în mod sigur un drum constant ascendent. Cred că numai investițiile inițiale de care pomenați nu justifică prin ele însele succesele de pînă acum sau pe cele care se prefigurează. Aș vrea să insistăm de aceea asupra integrării cercetării cu producția și desfacerea, aspect să-i zic organizatoric, care, în cazul centralei ce-o conduceți mi se pare deosebit de semnificativ.

— Concentrarea și specializarea producției în cadrul unei integrări pe verticală și pe orizontală s-a realizat la noi mult mai deplin decât în statele capitaliste cu avicultură avansată. Mari economiști din țări capitaliste care ne-au vizitat au apreciat că socialismul a creat posibilități pe care ei nu le au pentru realizarea unei integrări perfecte și perfectibile. În primul rînd este vorba de o concepție unitară tehnologică și de organizare la nivel național. Întreaga matcă de reproducție cuprinzînd centrele de selecție și hibridare ca și stațiunile de incubație — altfel spus suprastructura aviculturii sau vîrful de piramidă într-o reprezentare structural-spațială — sînt concentrate în ferme și complexe specializate ale statului iar industrializarea producției (abatoarele și stațiile de sortare și ambalare a ouălor) și desfacerea ei se petrece în același cadru organizatoric. Între aceste două extreme ale procesului productiv — realizarea de material biologic și prelucrarea producției — se află crescătorii de pui de carne și producătorii de ouă de consum din sectorul de stat, cooperatist și din gospodăriile populației. Pe lîngă materialul biologic, noi elaborăm tehnologii specifice pentru fiecare hibrid de carne sau ouă. Pînă în anii 1969—1970 România importa întreaga matcă de reproducție necesară producției de carne de pasăre și ouă deci acel vîrf de piramidă pomenit mai înainte nu ne aparținea. A fost nevoie să creăm la noi acest vîrf pentru că altfel era imposibil să dezvoltăm avicultura. Dacă nu realizăm aceasta, nivelul actual atins ne-ar fi obligat să construim cîteva aerodroame speciale dotate cu o flotilă de avioane care, în cadrul unor curse charter, să ne aducă zilnic ouăle pe care urma să le incubăm. Ei bine, din liniile pure importate am oțînut printr-o muncă de selecție și ameliorare într-un timp record mai mulți tetrahibrizi pentru pui broiler și hibrizi trilineari pentru ouă. Din importatori de material biologic am ajuns exportatori cu contracte ferme pe termen lung astfel că, numai într-o jumătate de an, am recuperat în totalitate investiția valutară iar acum avem noi angajate curse charter cu care, săptămînal, transportăm în state din piața dolarului material biologic valoros și competitiv în raport cu țări în care agricultura industrială are o tradiție îndelungată. Centrala noastră, prin specialiștii ei acordă asistență tehnică în cîteva țări care își dezvoltă sectoarele avicole.

— Din cele spuse înțeleg că nu orice găină produce numărul de ouă care să facă rentabilă creșterea și exploatarea ei și nu orice pui de o zi se pretează la o creștere industrială pentru carne. A fost necesară o cercetare și o testare a calităților, o îmbunătățire a caracte-

risticilor productive, această muncă continuînd și în prezent.

— La noi în țară există un patrimoniu genetic foarte bogat pe care îl explorăm în cadrul centrelor de selecție și ameliorare. Secretarul general al partidului nostru și președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a vizitat de mai multe ori cîteva complexe avicole, ne-a indicat să folosim cît mai mult fondul genetic național. În urmă cu mai bine de 10 ani am organizat la Constanța o mare colecție de rase, varietăți și tipuri de păsări crescute în rasă pură provenite de la avicultori pasionați, minunați păstrători ai zesterei genetice avicole. Există în această direcție o bună tradiție, unele asociații de crescători de păsări ca bunăoară cea de la Sighișoara avînd o vechime mai mare de 100 de ani. Colecția noastră cuprinde peste 150 de rase, varietăți și tipuri, toate cu pedigree, fiind apreciată de geneștii avicoli străini de renume mondial drept cea mai vastă și cuprinzătoare colecție de acest fel din lume. Realizarea acesteia reprezintă un aspect al integrării pe orizontală prin cuprinderea în aria preocupărilor noastre a materialului biologic din întreg teritoriul patriei. Specialiștii noștri care au o pregătire științifică corespunzătoare în selecție și hibridare își direcționează eforturile spre descoperirea unor însușiri productive care pot fi preluate și transpuse în programele naționale de selecție și hibridare obținînd linii de păsări perfecționate. Dacă în ograda țărănească pulul de găină ajungea din primăvară pînă în toamnă (deci într-un interval de 5—6 luni) la o greutate de 700—800 de grame, într-un complex avicol în două luni, iar în ultimii 3—4 ani în 42—49 de zile el ajunge la 1,5—2 kg greutate vie. Coeficientul de transformare a furajelor se cifrează la circa 2 kg furaj combinat consumat pentru 1 kg greutate vie. Cu 20 de ani în urmă în primele crescătorii de păsări din I.A.S. un îngrijitor avea în primire 300—400 de păsări iar astăzi în halele moderne, echipate cu baterii de creștere, același îngrijitor are în răspundere 15 000 de găini ouătoare sau 25 000—33 000 de pui de carne. Devine chiar greu de comparat productivitatea muncii de-acum 20 de ani cu cea de azi.

— Legat de tehnologiile intensive de creștere a puilor broiler aș vrea să abordez un aspect al calității cărnii. Se spunea la un moment dat că uneori carnea de pui broiler are un miros sau un gust persistent, neplăcut de pește și că acestea s-ar datora făinii de pește care intră în componența furajului combinat.

— Gustul sau mirosul specific neplăcut nu trebuie pus în nici un caz pe seama făinii de pește care, notați bine, atunci cînd o avem intră într-o proporție de-abia 2—4 la sută în amestecul furajului. Un anume gust specific dobindește puilul broiler atunci cînd este sacrificat slab și nu la greutatea optimă. Dealtfel același gust necorespunzător îl va întîlni consumatorul și la porcul, vita sau oaia slabă. Se poate întîmpla ca acest gust să apară consecutiv administrării unor medicamente cu puțin timp înainte de sacrificare, acestea neavînd timp să se resoarbă. Or, în acest caz este vorba de o greșeală a crescătorului. Ar trebui să amintim că, în general, consumatorul manifestă un conservatorism alimentar explicabil și prin aceea că omul are două ecrane alimentare. Primul superior superficial — cerebral și al doilea inferior și profund — digestiv. Înainte de a consuma alimentul propriu-zis omul consumă simbolul acestuia. Așa se face că un

pui crescut într-un complex poate dobindi în mintea consumatorului calități pe care nu le are numai pentru că el provine dintr-un anume loc. Ca să fiu mai convingător vă voi spune că la un moment dat unii beneficiari externi ne-au cerut ouă de consum cu coaja pigmentată și noi a trebuit să creăm hibrizi producători de ouă cu asemenea coajă. Oul în sine care, cum bine știm, se consumă fără coajă nu avea o valoare alimentară deosebită cu toată coaja pigmentată.

— Gîndindu-mă la regele Franței, Henric al IV-lea care, în urmă cu sute de ani, vroia ca fiecare familie de țărani să aibă duminica în oală o găină, asta ca semn de prosperitate, sînt îndreptățit să afirm că la noi pasărea dintr-o delicată, dintr-un produs de lux alimentar, a ajuns un aliment uzual. Vă întreb în acest caz: integrarea pe verticală a activității avicole privește și eliminarea unor verigi intermediare între cercetare, producție, comercializare?

— Centrala are în fiecare județ mai multe magazine de prezentare și desfacere AVICOLA urde cumpărătorii găsesc mereu marfă proaspătă. Avem cîteva rotiserii și două restaurante cu specific avicol denumite „Cocoșii de aur” la Craiova și la Tirgu Mureș. Cîrînd vor apărea alți doi „cocoși de aur” la Arad și la Galați ceea ce ne va permite să valorificăm superior produsele noastre în cadrul unei rețele integrate în profil teritorial.

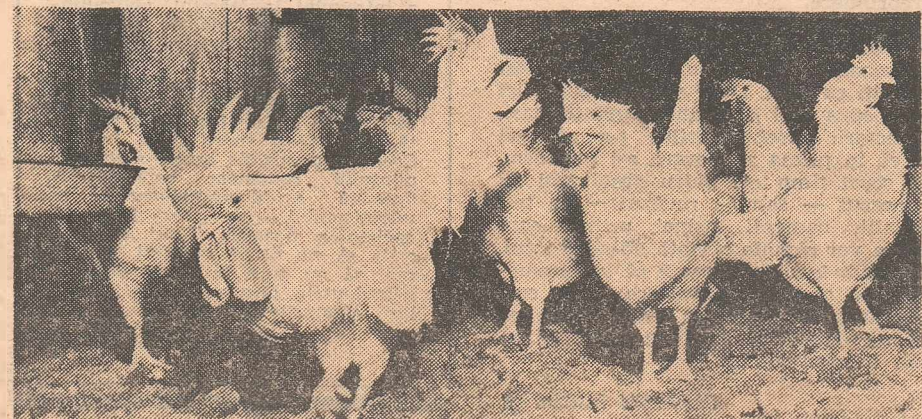
— O problemă prin rezolvarea căreia s-au putut obține importante economii cu furajele este aceea a sexării puilor broiler de o zi. Într-o discuție anterioară ați afirmat că acest aspect a fost rezolvat de specialiștii centralei. Care sînt avantajele și cum s-a reușit obținerea lor?

— Creșterea separată pe sexe a puilor broiler a evidențiat în cadrul unor cercetări efecte economice importante datorate cerințelor diferite de hrană și îngrijire ale puicuştelor față de cocoșei. Astfel, cocoșii cresc mai repede dacă în rețeta furajului conținutul proteic este mai ridicat față de puicuştele la care nu se constată un efect corespunzător. Iar perioada de creștere a puicuştelor pînă la greutatea de sacrificare poate fi scurtată cu 7—8 zile folosind o rețetă adecvată. Sexarea prin metoda cloacală (japoneză) îndeobște uzitată este foarte brutală pentru puii respectivi iar sexatorilor le este mult solicitat vîzul și pe lîngă toate acestea mai este și înceată deci inoperantă pentru zecile de mii de pui ce trebuie sexați într-o zi. Noi am reușit să creăm la centrele de selecție de la Tărtășești-Ilfov și Bacău linii de păsări de carne care posedă o genă marcatore a culorii pufului la puii de o zi. Diferențierea coloristică permite o separare simplă, ușoară și foarte sigură a puilor imediat după eclozionare. Pentru hibrizii de găini ouătoare proveniți din rasa Leghorn, unde această genă marcatore nu poate fi folosită, s-au creat linii utilizîndu-se o altă genă răspunzătoare pentru îmbrăcarea înceată sau rapidă cu penele mari de la aripi denumite remige. Specialiștii noștri de la întreprinderile Avicola din Arad, Mihăilești și Constanța au obținut hibrizi care se deosebesc după sex chiar la vîrsta de o zi după dezvoltarea remigelor primare.

— Concentrarea mare de păsări într-o singură unitate ca de pildă la „Avicola” Crevedia sau Arad, unde pe un singur amplasament se află aproape un milion de găini ouătoare, este de natură să impună rezolvarea unor probleme de flux tehnologic al exploatarei, de igienă zoosanitară și ajunși aici aș fi interesat să știu cum evitați poluarea mediului ambiant, poluare datorată dejecțiilor, știut fiind că nici un organism viu nu este un convertor perfect al elementelor nutritive.

— În general, complexele noastre nu poluează ambiantul sau cel puțin nu ridică probleme ca unele complexe unde sînt exploatate alte specii de animale. Am folosit metoda de uscare a dejecțiilor în vederea reciclării lor iar acum ne preocupăm insilozarea acestora pentru o mai bună reciclare. Fără îndoială se cer eforturi sporite pentru a găsi cele mai potrivite căi și metode prin care să se elimine total pericolul poluării și totodată resturile nederitate să fie cît mai bine refolosite în cadrul unor procedee eficiente de reciclare.

Convorbire consemnată de ELISEI TARȚA ■

„Medicina moleculară a demonstrat că acupunctura este profund științifică”

— Tovarășe doctor Toader Caba, sîntei unul dintre cei mai redevabili practicanți ai acupuncturii la noi. Ați tratat, în cadrul Spitalului din Călan, mii și mii de bolnavi prin acupunctură, acoperind o gamă diversă de maladii, de la forme mai simple, alergice, reumatice sau nevralgice, la forme mai pretențioase, astm bronșic, pareze sau paralizii, totdeauna cu rezultate îmbucurătoare. Despre activitatea dumneavoastră revista noastră a mai scris cîndva, amintind că ați publicat și două cărți pe tema respectivă, „Introducere în practica acupuncturii”, 1973, și „Tratamentul bolilor prin acupunctură”, 1976. Ce s-a mai întimplat de atunci?

— Am tipărit recent o a treia carte, „Acupunctura, tradiție și modernitate”, prin care încerc să-mi susțin concepția energetică asupra organismului uman, făcînd totodată o apropiere între ceea ce cunoștea medicina tradițională chineză despre om, cu vreo două mii de ani în urmă, și ceea ce se străduiește și izbuteste să descopere medicina modernă pe același teritoriu.

— Chiar așa, ce știa medicina tradițională chineză despre om?

— Foarte multe, mai ales datorită faptului că, spre deosebire chiar de practica medicală de astăzi, tot mai împărțită pe specialități, ea a privit omul în toată complexitatea sa fiziologică și patologică, așezîndu-și la temelie o foarte exactă observație a corpului omenesc, precum și a influențelor mediului înconjurător asupra acestuia.

— Vorbeați despre o concepție proprie. Vă rog să reveniți.

— Savantul român de renume mondial Henri Coandă a susținut, și mulți i-au preluat și răspîndit ideile, că omul este un fenomen acvatic, afirmație legată de marea cantitate de apă care, sub o formă sau alta, alcătuiește organismul uman. Eu îndrăznesc să cred că omul nu e numai atât, ci el reprezintă și un fenomen solar, fiecare dintre noi constituînd, în esență, o infimă rază de soare. Plecînd de la această supoziție, privesc organismul uman nu doar ca o unitate morfologică și funcțională, ci și ca una energetică, punct în care medicina clasică chineză și cea modernă se apropie foarte mult, ambele recunoscînd cîte trei forme de energie, denumite, firește, cu alți termeni, dar înrudite pînă la supra-punere. Privit așa, organismul uman se

recomandă ca o complexitate conducîndu-se după legi bine stabilite, în controlul și reglarea cărora sînt implicați anumiți factori comuni, între care și acțiunea acelor de acupunctură.

— A existat o perioadă în care medicina modernă a ignorat tezaurul de informații și de practică al acupuncturii? Intrucît întuiese răspunsul, am să vă întreb cum de a fost posibilă o asemenea atitudine?

— Ea s-a datorat, după știința mea, vanității exagerate a medicinei moderne, care a crezut la un moment dat că poate explica toate fenomenele legate de miracolul numit om. Astăzi, chiar dacă nu definește explicații logice pentru toate fenomenele, medicina nu-și mai poate permite să le stigmatizeze, așa cum a procedat cîndva, ci caută să le pună în slujba omului. Dealtfel, medicina moleculară a demonstrat cu dovezi greu de

combătut că acupunctura este profund științifică, plasată departe de simpla observație empirică. Așa-numita „fotografie” Kirlian a pus în evidență existența punctelor de acupunctură pe traiectul meridianelor, oferînd acestei practici străvechi un suport științific de care, într-o anumită vreme, nu puțin s-au îndoit. Spre mîndria acupuncturii românești, un reprezentant al ei, doctorul Ioan Florin Dumitrescu, chiar dacă mai degrabă om de laborator decît de practică, a aprofundat cercetările lui Kirlian și le-a lărgit sensurile, inventînd electro-cronografia prin intermediul căreia a reușit să întocmească o hartă electrică a organismului uman, demonstrînd că anumite dereglări ale funcționării organismului se însoțesc cu modificări ale sarcinii lui electrice.

— Am fost prezent în sală cînd, în urmă cu puține săptămîni, ați primit

Diploma de onoare a Congresului mondial de acupunctură, ocazie cu care ați fost ales și membru al Societății de acupunctură din Hong-Kong.

— Cîndva, am fost blamat pentru practica acupuncturii. Acum, cînd am fost felicitat, m-am bucurat din toată inima, nu atât pentru distincții, cît pentru faptul că am detectat o radicală schimbare de optică la nivelul conducerii Ministerului Sănătății față de acupunctură, un sprijin pe care noi, medicii acupuncturii, îl resimțim astăzi în activitatea noastră. Mai ales pentru asta m-am bucurat.

— Tovarășe doctor, fiind dumneavoastră, cu sau fără voie, unul dintre pionierii acestei indeletniciri în cîmpul medicinei românești, ce credeți că ar fi de făcut pentru ca acupunctura noastră să urmeze un curs ascendent, în folosul, așa cum bine ziceați, al sănătății publice?

— Foarte receptiv la sugestiile noastre, ministerul studiază posibilitatea înființării unui Centru național pentru acupunctură, a cărui inaugurare rămîne, îndrăznesc să cred, o chestiune de domeniu zilelor sau al săptămînilor. Dacă tot lucrează, și vă pot confirma că lucrează, cu rezultate dintre cele mai îmbucurătoare, medicii acupuncturii ar trebui reuniți într-o societate, așa cum se întimplă în întreaga lume. N-ar strica redactarea unei reviste de specialitate, după cum cred că ar fi necesară introducerea unor cunoștințe de acupunctură în programa universitară, dat fiind faptul că în multe țări, nu numai din Asia (Japonia, China, Vietnam), ci și de pe alte continente, funcționează în cadrul institutelor de medicină facultăți specializate pe acupunctură.

— Alțeva, tovarășe doctor?

— Am expediat recent în Japonia, la cererea profesorului Haruto Kinoshita, președintele celui de al V-lea Congres mondial de acupunctură ce se va desfășura la Tokio, între 22 și 25 octombrie, comunicarea „Mecanismul de acțiune al acupuncturii prin intermediul prostaglandinelor (PG) și adenosin-monofosfatului ciclic (AMPc)”, care reprezintă o contribuție personală. Sper să fie bine primită acolo, nu atât spre lauda mea, cît pentru popularizarea acupuncturii românești.

— Dacă ne e permis, la fel și noi.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Trapezul apelor la Tîrgu Mureș

Trustului de lucrări hidrotehnice speciale București — principalul organ de execuție al Consiliului Național al Apelor — îi revine un rol deosebit în îndeplinirea vastului program de amenajare a bazinului hidrografic al țării, elaborat din inițiativa președintelui Republicii, și a cărei importanță, sub multiple aspecte, este subliniată și de documentele programatice ale Congresului al XI-lea al partidului. Acest fapt poate fi confirmat și de simpla enumerare a șantierelor, tipurilor de lucrări și a rîurilor pe care T.L.H.S.-ul le are „în obiectiv”: începînd, de pildă, din 1970, pe Ialomița, Teleajen, Doftana, Argeș și afluenții săi: Potop, Răstoaca, Sabar, Cobia), Riuri, Mureș (în bazinul superior și inferior), Tirnave, Someșuri și afluenții lor, Siret (la Bucucea, Pașcani, Hanu Conachi), Ozana, Birlăd și afluenții lui: Vasluiet, Pereschiv, Raovoia) — se fac, în parte s-au și terminat, acumulări, alimentări cu apă, aducțiuni ori regularizări — în funcție de ansamblul socio-economic al zonei respective. Printre obiectivele de execuție ale T.L.H.S. se află inclusiv barajul de la Zetea ce va fi construit la indicațiile date nu demult, la fața locului, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Despre specificul acestor lucrări, simple și spectaculoase la prima vedere, dar — cum se va vedea — avînd un anume fel de „a fi” aveam să aflăm mai multe și nebanuite lucrări însoțindu-l, de-a lungul unor lucrări definitive de Șantierul T.L.H.S. din Tîrgu Mureș, pe inginerul Biro Arcadie, coordonatorul unui punct de lucru la acest șantier ale cărui obiective se întind de fapt ca niște tentacule, urmînd firul apelor, pînă la Reghin, Tirnăveni, Sighișoara și Bezid.

În dreptul orașului Tg. Mureș rîul Mureș făcea una din acele succesiuni de meandre — care-și sînt caracteristice pe întregul traseu transilvan, de forma unui S întors, anapoda și viclean, întortocheieri care în 1970 n-au mai răbdat apele lăsin-du-le să iasă și să înghită case și oameni, industrie și pîne: cartierele „Alea Carpați” și „Ady” au fost în apă pînă la etajele 2 și cam tot pînă acolo s-a urcat apa și în zona industrială. Tînărul inginer îmi explică despre forța de frecare din aceste meandre care micșorau viteza de scurgere a apei astfel încît debitul de la leșire din ele era mai mic decît la intra-

re, surplusul de apă ieșînd peste maluri „Legile hidrotehnicii sînt consecințe ale legilor naturii — numai că acestea din urmă se impun într-un timp mai lung și și cu urmări nebanuite uneori. Rîul își alege singur albia, ajunge la acel echilibru pe care și-l menține o vreme, apoi apar noi probleme, echilibrul se strică, dar este căutat în altă formulă; aici e problema: să știi spre ce tînde natura și să-i vii «în întîmpinare» la Tîrgu Mureș hidrotehnicienii n-au făcut excepție: meandrele au fost „scurtcircuitate” de o nouă albie, dreaptă, de forma unui trapez cu baza mare sus, dată de luciul apei căreia, acum, nici nu-i bănuiești scurgerea pe dedesubt; metafora apei ca o oglindă a fost reabilitată pe o lungime de cîțiva kilometri și o lățime medie de 100 m. Malurile sînt ca un mozaic uriaș din „particule” de mărimea unor bolovani așezați mișgălos cu mina: anrocamente. Pentru a se ajunge aici au fost excavări mii de metri cubi de pămînt pe o lungime de măsoară „20 km liniari predați pînă în prezent, inclusiv pe afluenții Coș, Besa, Roca, Bodi, Voiniceni, Pocos, cu vărsare în Mureș între Sintana și Cristești, străbătînd într-un fel sau altul orașul și care atunci, în 1970, au inundat toată zona”.

Deosebirea dintre acum și acest atunci este pe orizontală, pe orizontala acestor construcții care au „înghetat” orice tentativă a apelor de a leși din matcă.

„În hidrotehnică lupta cu spațiul este determinantă, se adaugă sau se suprapune peste cea cu timpul, cu termenele de

predare — confirmă inginerul Biro. Pămîntul nu e omogen, nu se comportă la fel uneori nici la 50 m și o exfiltrație poate distruge aproape totul. Sau calculez o pantă hidrolică, dar știu eu cum se va menține ea sub apă? Sau marna — într-un fel se comportă în timpul analizelor și săpăturii și altfel după ce dăm drumul la scurgere, într-un fel vara și altfel după ce prinde un sezon îngheț-dezghet, la „uscăt”. De aceea, echilibrul dintre proiectarea tehnologică și construcție e mult mai mobil în hidrotehnică decît în construcțiile civile. Aici rămîne de multe ori să lupți numai cu timpul, cu termenul de execuție”.

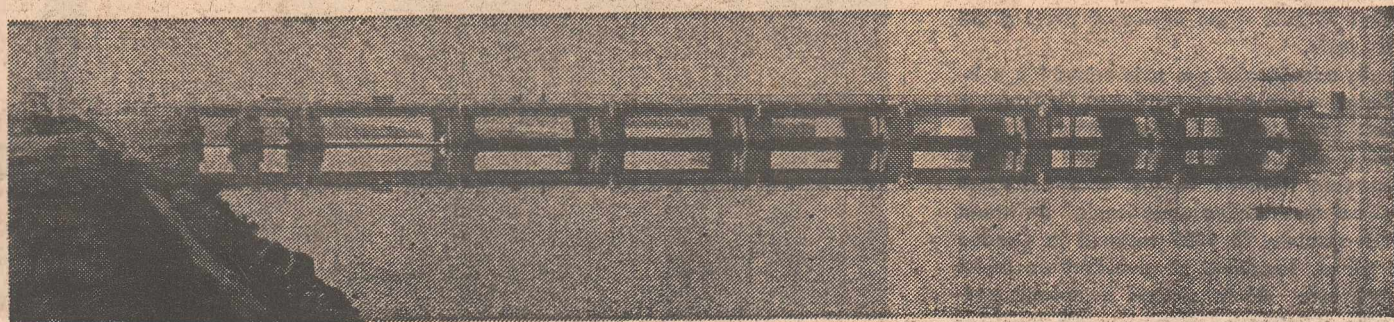
Lucrările de pe Mureș nu înseamnă numai protecție împotriva inundațiilor. În paralel s-au executat: un baraj de retenție pentru alimentarea cu apă necesară zonei industriale din aval; un nou pod peste riu ce va deschide o altă cale de comunicație spre Apahida (cea veche, supralicitată, comportă pierderi de timp prețioase la trecerea peste calea ferată); s-a oferit posibilitatea amenajării unei noi zone de agrement („în locul fostelor meandre, — week-end-ul 2 — cum zic localnicii”); a fost conceput un sistem de prognoză hidrometeorologică pentru întregul bazin superior al Mureșului.

„Investiția în hidrotehnică e rezultatul unei continue suspectări „reciproce” cu natura — dacă se poate spune așa. Trebuie să știi unde, cum și cînd să investești. Una e să protejezi de inundații o zonă agricolă izolată cu speranța matematică (termen riguros, probabilistic)

foarte mică de a fi inundată o dată la 10 sau 20 de ani și alta să ai în vedere un ansamblu socio-economic la care să adaptezi o amenajare hidrotehnică complexă incluzînd și protecția împotriva inundațiilor, dar și canalizare, alimentare cu apă, irigații, obținerea unor noi terenuri pentru agricultură sau agrement”.

Din acest punct de vedere se poate vorbi la Tîrgu Mureș de o etică a deciziei — ce decurge de fapt din înșeși documentele de partid, dar urmăriți în condițiile concrete ale zonei. Generalizarea inginerului Biro nu se lasă prea mult așteptată: „Important e că n-am uitat că între atom și Soare, între energia atomică și cea solară, există — deocamdată mal — la îndemîna noastră — apa, energia hidrolică. Folosirea ei poate fi un argument al avansului în dezvoltarea economică și socială. E adevărat, putem concura cu cei care fac de 100 de ani mașini unelte, dar ne putem impune tocmai prin valorificarea condițiilor specifice pe care le avem în stare potențială, superioară altora. Așa am înțeles noi acest uriaș Program de folosire a apelor, inițiat de conducerea partidului. Vorbim de tehnică de virf. Tehnica de virf este cînd omul se află deasupra naturii — inclusiv deasupra naturii propriilor sale creații de la un moment dat. Privită astfel, hidrotehnică e un domeniu al tehnicii de virf. Ea oferă argumente concrete ale supremației omului asupra naturii, sau cel puțin asupra unei componente esențiale a ei — majoritară în constituția omului și a planetei: apa”.

OCTAVIAN STIREANU ■

Barajul pe Mureș: „Metafora «apei ca o oglindă» a fost reabilitată pe o lungime de cîțiva kilometri și o lățime medie de 100 m”

Din inima muntelui și din inima omului a pornit drumul

Istoria aluminiului românesc a debutat sceptic: „Nu se poate!” Bauxită se găsea suficient în Bihor, în Munții Pădurea Craiului, dar caracteristicile locale făceau necesară elaborarea unei tehnologii care, pe atunci, nu exista. Se poate? Nu se poate? În jurul acestei chestiuni s-a desfășurat la IPROMIN o acerbă luptă de opinii — după expresia unuia din participanți — și nu puțini au fost specialiștii care au înclinat spre nu. Să nu-i condamnăm, privindu-i superiori de pe pozițiile zilei de azi. Nu invocăm zicala „După război mulți viteji se arată”, ci dificultatea de a-ți asuma răspunderea unor investiții de sute de milioane de lei, fără a fi perfect convins că banii poporului își vor găsi cea mai bună întrebuințare. Iar țele probleme erau destul de incurcate. Când, în sfârșit, specialiștii români au elaborat o tehnologie originală și exploatarea a fost pornită, la Dobrești, nici atunci nu s-au desfășurat toate ca la carte. Primele rezultate nu au fost prea încurajatoare și minierii dădeau din cap a îndoială.

Minerii de la Dobrești... Citiți dintre ei să fi fost cu adevărat mineri? Mulți dintre ei erau tăietori de lemne din Apuseni, muncitori agricoli sezonieri din Cimpia de Vest, zidari, electricieni, mecanici soșiți, mai bine zis, întorși acasă, de pe șantierele de la Hunedoara și Reșița, țărani din Hidișel, Topa, Rotărești, Ogești, Zece Hotare, oameni care de când se știu ei, părinții și străbunii lor își părăseau satele pentru a-și câștiga o piine pe care pământul sărac al acestei zone submontane nu le-o putea asigura îndestulătoare. Reveneau acasă la o lună sau la un an o dată, își îmbrățișau soțiile și pruncii, parcă sorbind tărie din locurile natale, destul ca să le ajungă pe încă o lună și încă un an, apoi, cu traista în băț, luau din nou calea îndepărtatelor șantiere. De când cu bauxita s-au putut întoarce acasă, dar...

— ...Citeam incertitudinea pe fețele lor — ne spune omul care și-a legat viața de bogăția din adin rile acestor munți, directorul întreprinderii miniere Dobrești, inginerul Emil Fehete. Iată însă că, puțin câte puțin, neîncrederea a cedat: soluțiile date de IPROMIN s-au dovedit judicioase, personalul tehnic al minei a adus și el îmbunătățirile dictate de practică și exploatarea din Pădurea Craiului a arătat ce poate. Mai exact, oamenii au arătat ce pot, în acești munți care prefigu rezăz marea Apusenilor, ai căror vecini sint. Fiindcă aci se înfăptuiește un minierit de un fel deosebit: bauxita se extrage și de la suprafața și din adinc; în plus, minerului i se cer și calități de maratonist și de alpinist. O comună pe raza căreia se află un singur sector al minei ocupă o suprafață cit cea a Bucureștiului! Și nu întâmplător, unul din satele din perimetrul minier se numește Zece Hotare. Distanțele sint atât de mari, încit oamenii comunică între ei prin stații mobile de radio emisie-recepție! Iar când se lasă ceața pe muntele pleșuv, de nu mai vezi la cinci metri dincolo de virful nasului, cind plouă mărunț, exasperant și argila se lipește de cizme, trăgându-te spre adinc cu 10 kg suplimentare de masă cleioasă, te întrebă unde sfârșește minieritul și unde începe alpinismul.

De aci începe drumul aluminiului românesc. Lozinca s-a născut în luptă cu neîncrederea, cu natura, cu izolarea. A fost realmente o creație colectivă stimulată de noile orizonturi ale socialismului. Ea i-a însuflețit pe mineri, le-a dat putere, voință, încredere și, mai presus de toate, mândrie pentru fapta lor. Azi, Dobrești și celelalte comune pe care le-am putea denumi: ale bauxitei românești, nu mai sint așezări ale unor oameni care vin acasă doar în vizită. Unii își reclădesc pentru a doua oară casa în ultimii 12 ani, de când au îmbrățișat noua profesiune.

— Cind acum cinci ani au ieșit la pensie primii mineri de la Dobrești — spune Emil Fehete — am înțeles că avem și noi o istorie.

În adevăr, aici s-a scris prima filă a istoriei aluminiului românesc. A doua a fost adăugată de întreprinderea de alumina din Oradea. Cine sint cei care i-au așternut slovele? Aceiași care îndreaptă și azi spre Slatina „marșrutele” de hidrat de aluminiu. În 1965 veniseră la Oradea ingineri, tehnicieni și muncitori de înaltă calificare de la diverse combinate chimice și întreprinderi miniere din țară. Lor li s-au alăturat oamenii Bihorului, foști

păstori de la Mierlău și Hidișel, țărani din Diosig și dinspre părțile Beiușului, ba chiar și foști meseriași. Unul era atât de neștiutor în ale chimiei, încit l-a întrebat pe maestrul Gavrilă Scurtu:

— Nene, ce se întâmplă dacă măninc hidrat de aluminiu?

Scurtu, el însuși provenit de la C.F.R., i-a răspuns, serios:

— Înseamnă că ai și tu alumina în tine, dar nu te vād bine, fiindcă alumina are sodă.

Firește, cazul nu este, cum se spune, tipic, dar păstrează o anumită semnificație, evocă o ambianță, căutările, ezitățile, poate chiar naivitățile începutului, strania concentrare de forțe în jurul unei întreprinderi care încă nu exista și căreia i se săpau fundațiile undeva printre borceaș și porumb, la marginea orașului.

Și tot ei au dat prima alumina românească, ei sint cei care, într-o dimineață de aprilie, au privit extaziați praful rozaliu ivit pe bandă de la Filtrarea albă și l-au însoțit, cu sutele, ca pe o mireasă, de-a lungul halei.

— Era un entuziasm greu de povestit — își amintește Gavrilă Scurtu. Păcat că de la ziar n-a fost nimeni; eram numai noi.

Și-au umplut buzunarele cu pulberea umedă, să o așeze la loc de cinste în vitrina din sufragerie, ca semn pentru fii și nepoți, că au participat la un moment de seamă al istoriei industriei socialiste. Și cu toții au exclamat, într-o singură voce: „Sintem acum aluminiști!”

Întreprinderea orădeană a început-o cu dreptul. Se povestește și acum o anecdotă adevărată, poate mai grăitoare pentru parametrii atinși, decit zeci de cifre și date tehnice.

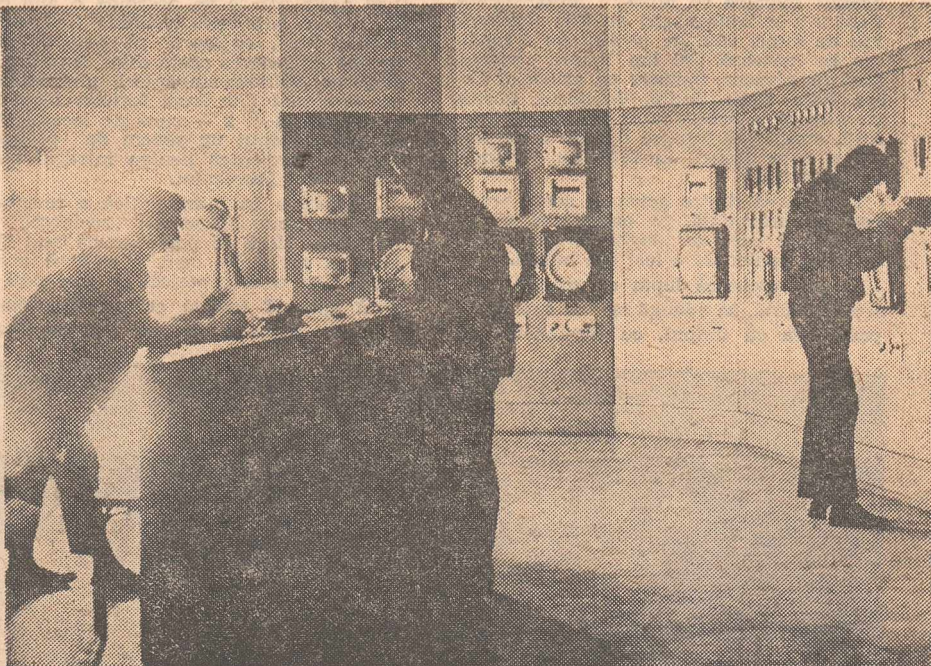
Lucrurile s-au petrecut cam așa. Vine directorul general de la Slatina, vin și alți ingineri și se „pling” la confrății lor bihoreni:

— Treabă-i asta? Alumina voastră e prea bună. Ce ne facem?

În tehnică se utilizează, de regulă, nouă calități de aluminiu: de la A1 la A9, fiecare corespunzând unei anumite folosinți. Evident, pentru fabricarea țevilor de irigație sau cratițelor de bucătărie, nu este nevoie ca aluminiul respectiv să fie, de pildă, și bun conducător de electricitate. Or, datorită faptului că bauxita de la Dobrești a întrecut așteptările (calitativ, ea este superioară mediei mondiale), precum și datorită unor situații specifice, în acel moment, întreprinderii de alumina din Oradea, se întâmpla, uneori, ca alumina să fie... prea bună. Firește, supărarea celor de la Slatina nu a fost mare, și acum sint satisfăcute, ca să spunem așa, toate gusturile: de la A1 la A9. Azi, întreprinderea din Oradea constituie o adevărată școală pentru tânăra industrie a aluminiului românesc.

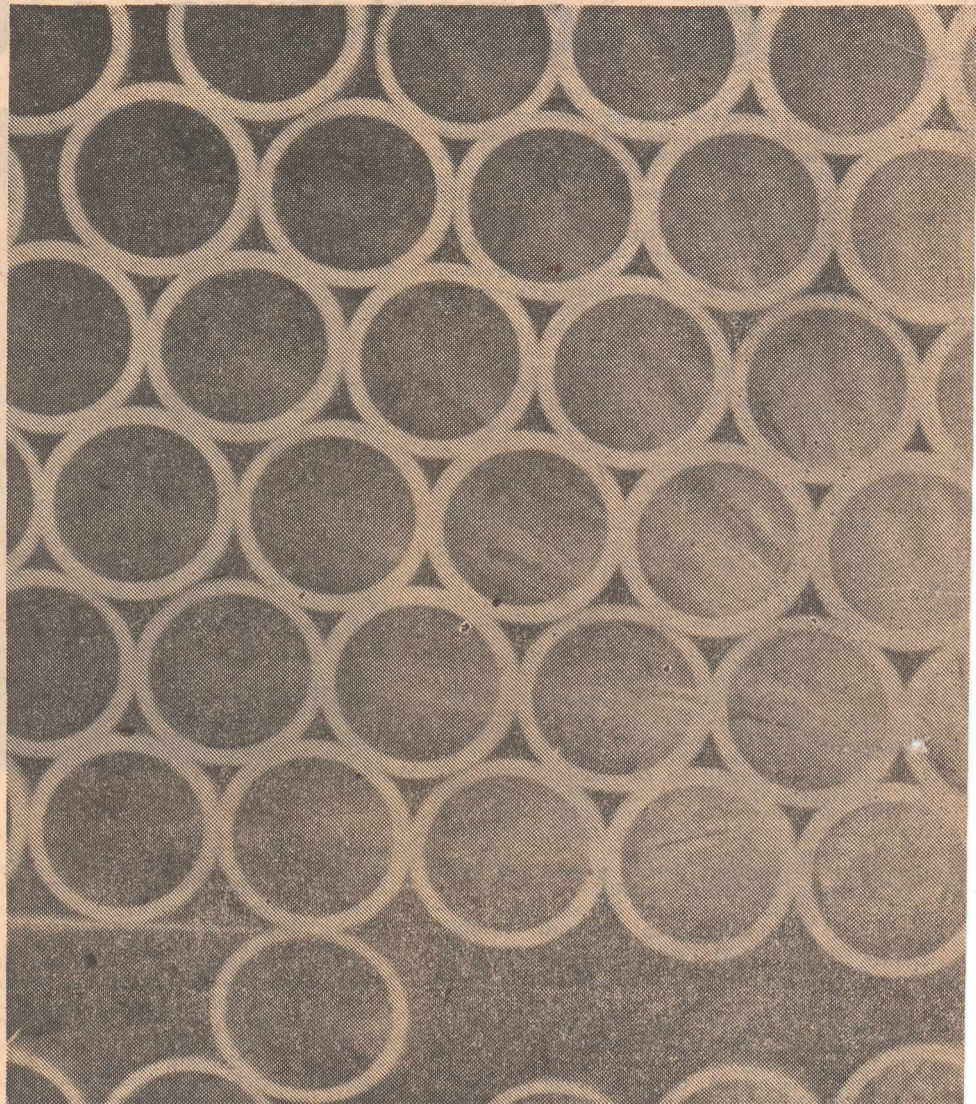
Cu trecerea anilor nu a intervenit la acești oameni blazarea care ucide progresul. Dimpotrivă, stăruie la ei acel fior al noului, acea mândrie a deschizătorilor de drumuri, amintirea acelei clipe de entuziasm colectiv cind au chiuit „Sintem și noi aluminiști!”

LIONEL NIȚESCU ■

Oameni care ascultă nașterea aluminei bihorene

— TRIUNGHIUL

Geometria aluminiului, metalul de aur al viitorului

Aluminiul — em

În primăvara anului 1968, cind la întreprinderea de aluminiu din Slatina a intrat în funcțiune hala a treia de electroliză, Mircea Bunea dădea primul său interviu revistei „Flacăra”, declarind următoarele: „Acum trei ani m-am numărat printre cei care au pornit prima serie de cuve de aluminiu românesc. Mi-aduc aminte că atunci cind s-a demarat prima cuvă ne curgea transpirația pe șira spinării din pricina curiozității și a emoției. Am intrat prima cantitate de electrolit în cuvă și deodată ne-am trezit în plin carnaval. Numai că artificiile — arcurile electrice, de fapt — porneau chiar din fața noastră. Într-o clipă n-au mai rămas acolo decit inginerii noștri specializați în străinătate. Oltenii veniți la „specializare” la Slatina o luaseră la fugă”. Stau de vorbă cu maestrul Bunea astăzi, cind s-au scurs exact doisprezece ani de la întimplarea povestită mai sus. „Eu, de fel, imi mărturisesc maestrul Bunea, sint din Albeștii de Prahova. Adică nu-s oltean, dar acum, vedeți și dumneavoastră, m-am legat cu Slatina pe viață. Aici am familia, aici tot

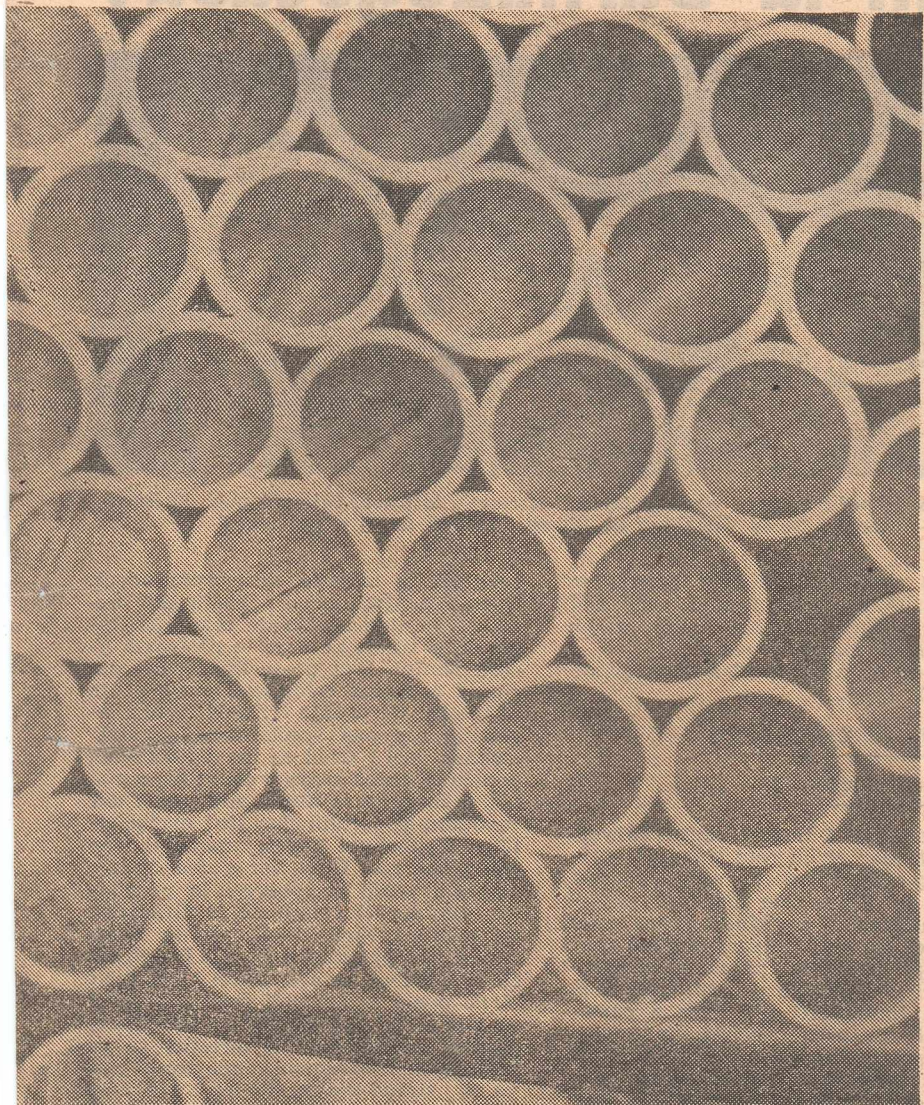
rostul. Mai exact, aluminiul m-a legat. Și cu ceilalți a făcut la fel. Chiar dacă ei sint din județ. Au venit unii direct de la plug pentru că profilul județului era mai mult agricol și mai puțin industrial. Însă, dacă mi-aduc bine aminte, prima dată în Slatina fusesem prin '51, într-o iarnă, cind, în drum spre Timișoara, făcusem o întreprindere de trei ore să-mi vād un unchi. Găsisem atunci un țirgușor cu centrul pavat, unde nu trăiau parcă mai mult de douăsprezece mii de suflete. O gară, două autobuze mici și o piață foarte bună, după cite spunea unchiu-meu. Cind am revenit în 1963, de data asta definitiv, la poalele Grădiștei se simțea un freamăt proaspăt. Se construiau primele blocuri de locuințe, pentru că începuseră și lucrările la fundația halelor de electroliză. Veneau oameni din toate comunele. Habar n-aveau ce înseamnă industrie. Dealtfel, nici n-aveau. Prima șarjă de aluminiu am dat-o în iunie 1965. Țărani. Unii veneau pe șantier, stăteau proptiți în lopeți, firește nu câștigau mare lucru și se mirau cam așa: „măi frate, olteni sintem, lopeți avem, dar de ce nu ies și boni că doar nu stăm să ne păzim hainele?!” În acest fapt a constatat greul. Trebuiau să se învețe oamenii cu o disciplină de muncitor, să lucreze la mentalitatea lor. A durat ceva timp munca asta. Chiar mai tîrziu, cind lucram în plin, nu se obișnuiseră toți cu noul lor statut. Dacă-i era lui mai aproape peste gard, o lua pe acolo, ce-i păsa de poartă, de portar. Azi își scot șapca și legitimația de la cinci metri de portar.

La poalele dealului Grădiștea, pînă acum cincisprezece ani viața se desfășura calm, plouă „de trei ori pe săptămână” și cam atit. Cu zece ani mai înainte se întâmplau și mai puține lucruri. O gară, un pod. Plecau oltenii la Hunedoara, la Reșița, în Ardeal, în Dobrogea să caute de lucru. În 1963 aluminiul a trezit orașul. Unii spun că l-a inventat. Un oraș nou, mare, industrial, deși pământul gras îi făcea pe sceptici să nu lase agricultura din mină pe aluminiul din proiecte. Primul cartier de locuințe: Crișan I. În 1969 urmează integrarea în fluxul productiv a halei a patra de electroliză, capacitatea uzinei ajungînd, astfel la 100 000 de tone aluminiu pe an. 1971: cartierele noi — Progresul I, Progresul II. Se întorceau oltenii acasă. Populația creștea spectaculos. În douăzeci de ani de peste cinci ori. Ritmul mediu de dezvoltare a Slatinei a fost în ultimii

ALUMINIULUI

Vis alb, sclipitor, ca un pescăruș
când iese din Dunăre

ema unui oraș

disprezece ani de aproape trei ori mai
are decît cel al întregii țări.

„Alumiul, ne destăinuie maistrul
inea, a fost șansa acestui oraș. O șansă
care partidul ne-a dat-o în acești ultimi
ce ani. Intr-un fel era dreptul nostru,
a cum era al întregii țări, de a ieși din
mula „eminamente agricolă.” Alumiul
Slatina însă nu înseamnă doar ceea ce
duce întreprinderea noastră. Să nu le
ăm pe ultimele venite: întreprinderea
prelucrare a aluminiului și întreprin-
rea de produse carbonose. Formăm în
ul acesta un triunghi — unicat în țară
al aluminiului românesc.”

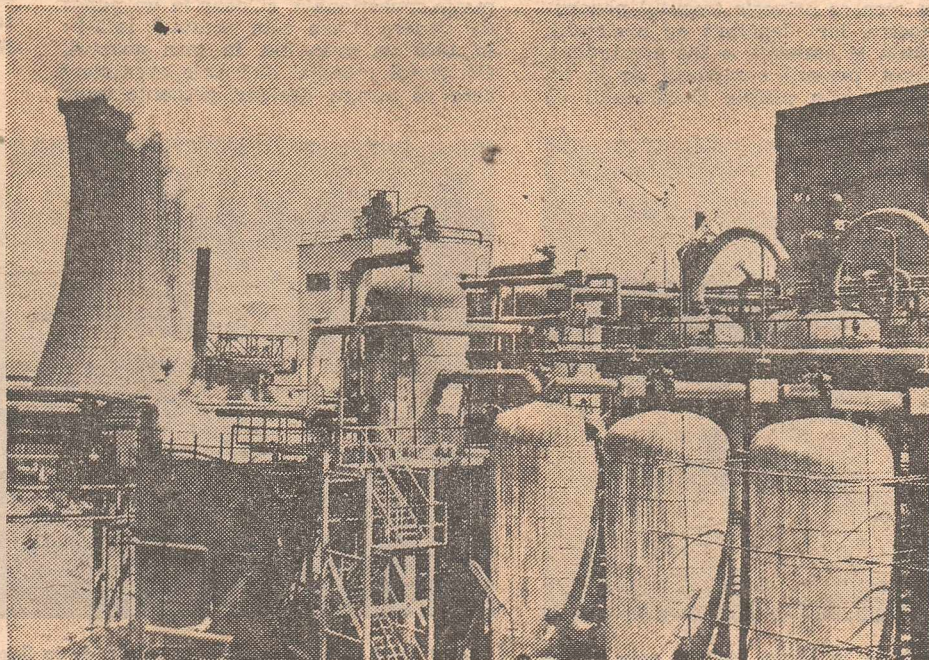
Este adevărat, o imagine a Slatinei, a
miniului fabricat aici, ar fi trunchiată
că n-am pomeni de electrozii siderurgici
și de blocurile de furnal fabricate la
reprezintă de produse carbonose. De
peste 4.000 de produse asimilate
unde valoarea aluminiului se tri-
ază, adică la întreprinderea de prelu-
care a acestui metal. Cea mai recentă
lizare a colectivului de la această în-
prindere este punerea în funcțiune a
inorului de bandă la cald, fapt care
nină importul. Sus, pe pîntenul Grădiș-
batu un vînt puternic. În stînga curge
știt Oltul. În față, peste vilceaua care
apostește orașul vechi, se profilează
șul nou de pe terasa Slatinei. Benzile
altate al șoselelor șerpuesc spre zonele
ustriale. Panoramic în spațiu și timp.
și dealul Grădiștei va deveni altceva,
un modern hotel cocoțat pe platou, cu
i domesticite, tot așa cum faleza Oltului
concurs, într-un viitor nu prea îndea-
tat, faleza Mării Negre. Cine ar fi gin-
vreodată că Slatina va avea grădina
logică, de pildă? Un fapt. Tot așa cum
a de cultură a sindicatelor, superbă
lizare arhitectonică, simbol al timpuri-
moderne, temeinic așezate pe acest
eag, atestat documentar cu 600 de ani
urmă, reprezintă un alt fapt. Tot așa
un alt exemplu, cele șapte specta-
le Operei române din București s-au
rășurat în primăvara acestui an cu
le pline și bilete epuizate cu trei zile
nte.

Cine îndrăznește cu ani în urmă, spune,
cuvîntul său, Nicolae Spînu, secretar al
itetului județean de partid, cu ocazia
nării generale a oamenilor muncii de
întreprinderea de aluminiu, să creadă
în acest oraș se va produce aluminiu,
alumiul care să-l concureze pe cel
ricat în țări cu vechi tradiții? Dar, mai

ales, cine cuteza să speră că întreprin-
derea dumneavoastră va primi după numai
12 ani de existență înalta distincție
„Ordinul Muncii clasa I”, steagul de frun-
taș pe țară în întrecerea socialistă, pre-
cum și diploma pentru cei mai înalți
indici de utilizare a mașinilor-unelte?”

Intr-adevăr, ciți din cei care în urmă cu
peste un deceniu buchiseau abecedarul
aluminiului visau ca într-un timp record să
dea impresionantă producție de aluminiu
de cea mai bună calitate? Tradiția, o
dovedesc alumiiniștii slătineni, n-așteaptă
anii. Inseși angajamentele colectivului de
la I.A.S., și amintim două dintre ele, 800
de tone de aluminiu în plus în acest an și
o calitate superioară într-un procent de
sută la sută, din întreaga producție, de-
monstrează că examenul de maturitate al
celor care fac aluminiul românesc a deve-
nit faptă. Tot așa cum orașul de la poalele
Grădiștei, pașnic scldat azi de un Olt în
curs de domesticire, se înalță și se dez-
voltă pe măsura noilor săi ctitori.

MIRCEA RAICIU ■

Retortele aluminei de Tulcea

Străbăt, de o zi, Uzina de alumini de
Tulcea și imaginea de care nu mai scap
este una care mă face să cred că umblu
printr-o pădure cu arbori de alumini: lu-
nară, stranie, dogoritoare. Poate și din
cauza soarelui care astăzi, aici, la gurile
Dunării, și-a ieșit de-a dreptul din minți.
În curte, o cișmea aruncă în sus un fir de
lumină, oamenii, unii goi pînă la briu,
alții cu salopetele înroșite de oxizi, îmbră-
cate direct pe piele, părăsesc pentru
cîteva secunde posturile, ies incendiați de
căldură și se reped cu gurile insetate asu-
pra firului de apă, se răcoresc o părere
și intră iar în foc. Pe Dunăre, la cîteva
pași, pescărușii, care astăzi imi par și ei
de alumini, fac la fel: zboară pe sus, în
conicula, săgetează fluviul, cu ochi pă-
trunzători și, cînd văd peștele, string ari-
pile pe lingă trup, zvicnesc în aer ca o
săgeată de aluminiu, se înecă pentru o
clipă și ies cu prada în plisc. Și un gest
și altul sînt existențele.

Gavril Pop strigă în telefon: „Te aud,
te aud, perfect, Sabina, spune, dragă”. De
la capătul celălalt al firului o femeie îi
spune ceva. El reia: „Ți-am trimis banii
la tati, la Pecica, la Pușcaș Max. Servus,
dragă!” Apoi, către mine: „Soția a ple-
cat cu copiii în concediu, la Oradea. Eu
n-am putut să plec, avem un vîrf de mon-
taj la uzina de alumini, în cea de-a treia
etapă de dezvoltare”.

E zor mare la Tulcea. Oamenii lucrează
la montaj cîte 14-15 ore pe zi, fac și
producție, trimit spre Slatina alumini din
care, prelucrată, se va naște aluminiul-
metal. Gavril Pop are 40 de ani, este in-
giner șef al combinatului metalurgic și
vorbind cu „no, bine” și cu „servus, dra-
gă”, îți poți da seama ușor că e unul din-
tre aceia cărora industrializarea le-a cerut
să-și schimbe domiciliul din Oradea la
Tulcea. „La început, zice, credeam eu că
numa la Oradea poți face meserie. După
ce am venit însă aici, să stabilim locul
de amplasare a uzinei, s-a întimplat ceva
care m-a făcut să-mi cam corectez pă-
rerea aceea a mea. Eram cazați într-o
casă de oaspeți și într-o seară, tîrziu,
ne-am trezit cu un grup de oameni, ce-i
drept pașnici, peste noi.

— Sînteți de la Metalurgie?, întreabă ei.
— Da, le răspund.
— Și-i adevărat că veți face la noi un
combinat?

— Adevărat, mai zic eu.
— Ciți oameni vor putea lucra în el?
— Poate două mii.
— Credeți că vom putea intra și noi la
lucru?

— Numai dacă o să vreți, le răspund.
— Adică înseamnă că se poate, nu așa?
— Sigur că se poate. Și au plecat. Din
momentul ăla mi-am dat seama că tulce-
nii abia așteaptă să se apuce de treabă,
iar eu m-am hotărît să rămîn aici.

Asentimentul tulcenilor pentru implan-
tarea acestui prim nucleu de mare indus-
trie la ei acasă, pe un loc văduvit nu nu-
mai de industrie ci și de alte bucurii ale
vieții de pînă atunci, s-a manifestat ca
fenomen de masă: mulți, foarte mulți s-au
angajat la șantier din primele zile, au
înălțat combinatul, s-au școlit la locurile
de muncă, în alte uzine de profil, iar as-
tăzi sînt specialiști în fabricarea aluminei.
Au impresionat chiar, pentru că dobro-
genii de la gurile Dunării sînt harnici,
perseverenți și tari, ăsta e cuvîntul, tari fizic
și tari moral. Au uimit prin tărie pentru
că au fost nevoiți să înfrunte totdeauna
condițiile aspre ale locului: crivățul de

piatră al Dobrogei, duhurile secelelor, fri-
gul deltei, cînd ouăle corbilor cîpă de
ger, sminteala apelor care sar buimace
peste maluri.

— Ce făceai înainte de a veni în com-
binat, Melinte Ivanov?

— Pescuim la tata în lacurile Dranov
și Razelm. Trăgeam la băbăici 35 kilome-
tri pe zi, iar simbăta cînd plecam spre ca-
să, de la Dranov la Dunăvățul de Jos,
atingeam 40 de kilometri.

— Nu era mai bine la baltă?

— Într-un fel era, într-un fel nu era.

— De ce „era” și de ce „nu era”?

— Era pentru că stăteam lingă părinți,
lingă frați și surori, trăgeam eu la rame
de vedeam albastru, dar nopțile miroseau
a nuferi și a pană de somn purguită în
flacără și nu-mi omoram mintea cu mai
nimic decît cu ce și cum să fac eu să
prind somnul care l-a înghițit pe bunicul.
Nu era bine pentru că nu puteam să stau
o viață legat de briul tatii, că omul e fă-
cut să mai și gîndească, să mai învețe și
o meserie, să iasă din anonim, să se
confrunte cu ceva.

— Cu ce te confrunți tu acum?

— Am făcut școala de operatori la Ora-
dea, am ajuns șef de echipă la măcinare
și fac ce n-a făcut neam de neamul meu:
alumini. M-am căsătorit, avem un copil
și locuim la bloc.

— Inginer Cornel Șelaru, du-mă la
Groapa cu Lei!

— V-aș duce, dar e departe și n-am
mașină. Și chiar dacă v-aș duce n-ați ve-
dea acolo nici un leu.

— Ce-aș putea vedea acolo?

— O gospodărie de apă industrială și
nefiltrată care asigură necesarul de apă
în procesul de fabricație a aluminei.

30.000 mc de apă! Atît consumă în
24 de ore combinatul tulcean. La Groapa
Leilor oamenii scot atîta apă încît fac
groapă în Dunăre.

— Ce motive au adus „alumina” la Tul-
cea, tovarășe inginer Șelaru?

— O gîndire economică (navete cu bau-
xită opresc aici), o repartizare judicioasă
a forțelor de producție pe teritoriul țării,
folosirea forței de muncă disponibilă din
zonă, în ultimă instanță, înălțarea Tulcei,
a oamenilor ei, în civilizație.

— Eremia Balog, sînteți, mi s-a spus, cel
mai vechi aluminist aici. Ce amintire de
început nu vă părăsește?

— Amintirea unui cucui.

— Imi place că glumiți, dar faceți-mă
să înțeleg.

— Numai că eu nu glumesc: cînd am
luat prima dată bilet de avion, Tulcea-
București, am intrat în agenție și am dat
cu capul de pragul de sus. Astfel mi-am
procurat mai întîi un cucui și apoi bilet.
Înțelegeți ce clădire era aceea. Acum
sper că ați văzut aeroportul Tulcei. Dar
cel mai spectaculos proces e cel uman.
Aici erau cîteva colibe, dincolo cîteva pes-
cari se învîrteau pe chei trădînd lipsa de
preocupare.

În viața acestor oameni nu se întimplase
nimic. Și atunci s-a „întimplat” combina-
tul „alumina”. Pescarii, ați văzut, s-au ca-
lificat și la început umblau cu salopetele
și la lucru și pe stradă trădîndu-și, de
data asta, mindria că sînt muncitori.

La începuturi, de pildă, pentru o repa-
rație la „leșiere” se aduna toată oastea
tehnică a uzinei și abia o terminau în
două săptămîni. În urmă cu o lună, ace-
eași reparație au făcut-o numai opera-
torii de serviciu Stelian Oprea, Ion Iancu,
Ion Mocanu, Ene Gheorghe, Ion Franga,
conduși de maistrul Mitache Lucian, în-
tr-o noapte. Fără măcar să-l cheme de
acasă pe șeful de secție. Instalațiile, teh-
nologile inițiale au fost îmbunătățite și
acum prelucrează bauxite, prin același
procedeu clasic — Bayer — cu un conținut
de calciu de zece ori mai mare decît cele
preconizate a se folosi inițial și cu o du-
ritate de pînă la 6,5 grade pe scara Mosh.
Rezultatul se constituie în premieră mon-
dială. Da, transformarea rapidă a oame-
nilor din pescari, agricultori, ciobani, în
specialiști care să modifice procedeele
clasice, considerate de unii poate imuabi-
le, să gîndească pe scara Mosh, să dețină
un simț acut al solidarității umane, este
într-adevăr cel mai spectaculos proces.
S-ar putea ca cei implicați în acest pro-
ces să observe mai puțin transformarea
lor, preocupați fiind de inesei scourile lor
de a-și duce în sus cetatea aluminei, de
a crea mitul modern al aluminei tulce-
ne, dar cînd vor avea puțin timp să-și
contemple chipul în oglindă vor dibui
poate acea noblețe spirituală pe care
ți-o imprimă lupta pentru o societate
modernă, industrializată, civilizată.

Vis alb, de alumini, sclipitor ca un pes-
căruș cînd iese din Dunăre și cîntă verti-
cal spre o apoteoză abia intuită.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cine ne arată cum ajungem la Sarmizegetusa?

Vestea unor noi descoperiri arheologice la Ulpia Traiana (Sarmizegetusa romană), în apropiere de Hațeg, jud. Hunedoara, unde activează vrednicii cercetători clujeni, m-a determinat să reiau, zilele trecute, minunatele drumuri ale acestei zone, blagoslovită de frumuseți naturale, îmbogățită de cea spirituală a oamenilor, vatră de istorie, cărbune și oțel, deopotrivă, a țării. Primul contact cu directorul muzeului de arheologie din Deva, prof. Liviu Valea, cu care refac străvechi drumuri dacice și romane, trasee medievale importante, toate presărate cu obiective de o extremă valoare documentară, redând, pregnant, în ciuda trecerii timpului, pulsul vieții de altădată, viață ale cărei izvoare se măsoară nu în secole ci în milenii. Cetățile dacice, din Munții Orăștiei, Ulpia Traiana (Sarmizegetusa romană), termele romane de la Vețel (unice, până în prezent, pe teritoriul românesc), bisericuțele de la Densuș și Strei, Gorunul lui Horia de la Tebea etc.

Al doilea contact: cu Oficiul județean de turism unde încerc să aflu cum pot accede la Sarmizegetusa romană ori la cea dacică. Cu surprindere iau act de faptul că nu se organizează excursii nici la una, nici la cealaltă. Bunăvoința funcționarei mă încurajează să cer explicații suplimentare și le primesc: la ruinele cetăților dacice, adică la sanctuarele de la Grădiștea de Munte nu există drum pentru autoturisme, iar cu mijloacele celor de la I.F.E.T. nu este permis să se circule deoarece s-au întâmplat accidente; până la Costești, da, există autobuzul care face cursa obișnuită; pentru Ulpia Traiana nu sînt solicitări!!! Dar circula autobuzele I.T.A. Alte filiale, sau „centrala” O.N.T.-ului, din București, s-ar putea să organizeze. O.J.T.-Deva nu cunoaște. Leg această informație de părerea exprimată de prof. Liviu Valea, care era nemulțumit de faptul că organele locale de turism nu colaborează cu muzeul, al cărui director este, în vederea stabilirii unor trasee turistice în zona Hunedoara și nici nu informează instituția sa dacă se fac asemenea excursii. (Am reproduces acest punct de vedere deoarece cred că el poate constitui o idee și pentru organisme turistice din alte județe unde există și muzee specializate.)

O primă întrebare mi se pare legitimă: este oare firească situația întâlnită la Deva? Pentru a nu recurge la un punct de vedere personal și, deci, unilateral mi-am propus să fac o experiență.

● Vreți să mergeți cu mine?

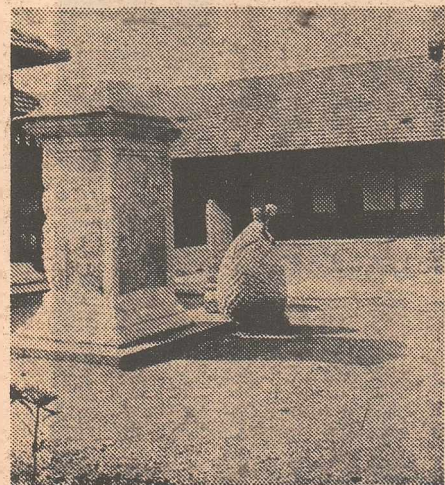
Am pornit spre Sarmizegetusa, pe șoseaua națională care leagă Deva de marile orașe ale țării, până la intersecția acesteia cu drumul care se bifurcă spre Hațeg și Caransebeș, trecînd prin actuala comună Sarmizegetusa și am așteptat sosirea primului autoturism. Oprind i-am întrebat pe cei doi turiști, o femeie și un bărbat, unde merg, aflînd că vizitau regiunea și aveau ca prim obiectiv Deva. Le-am explicat, foarte pe scurt, că de-viind 30 de km, de la șoseaua principală, tot pe asfalt, pot vedea ruinele așezării romane numită Sarmizegetusa. Firește, dacă îi interesează așa ceva. Cum s-ar putea. Îndată, cei doi au căzut de acord să întreprindă ocolul rugîndu-mă să-i orientez. Am pornit împreună și, la marginea șoselei pe care o străbăteam, am văzut o familie din Iași (numărul mașinii 1 IS 4605, luînd masa la umbra Daciei 1300. Doi părinți cu doi copii. M-am înțeles mai repede decît cu cei dintîi interlocutori și, ca urmare, îndată ce au sîrșit prînzul, au pornit spre cetate. Pe tot drumul, pînă acolo, n-am întîlnit nici un panou, nici un indiciu care să-mi vestească apropierea de reputatul obiectiv arheologic și turistic. În schimb, cele mai mici așezări omenești, aflate la 1 km de șosea, la 4 ori la 11, erau înscrise pe cunoscutele indicatoare albastru cu alb ca și cele prin care se trecea cu numele zgrăvit pe blîndețele noastre pietre indicatoare... Am notat cîteva dintre ele: Ocolușul Mare, Hătăgel, Măceu, Peșteana, dar erau multe dintre acestea a căror onomastică nu cred să vă trezească vreo fibră a memoriei ori a imaginației decît numai dacă ați fi de pe acolo...

Încercînd să observ tot ce poate ține de propaganda vizuală am observat că unitățile alimentare sînt anunțate în mod susținut, unele dintre ele, cum este cabana Bucura, chiar cu 13 km mai devreme! Am mai notat că există și o stațiune, Călanul Mic unde se poate minca bine și se pot face băi. Singura placardă, pe care scrisese, cîndva, Sarmizegetusa, fusese mutată pe cealaltă parte a șoselei (așa am și zărit-o, deși ascunsă de pomi) pe fața vizibilă fiind „pictată” policrom o altă reclamă, pentru aceeași cabană Bucura, în văzul celor care mergeau spre Deva. În aceste momente mi-am reamintit că nici pe drumul național principal, dinspre Sibiu spre Deva ori din direcția cealaltă, Arad — Deva, nu poate fi întîlnită vreo mărturie a existenței unei cetăți romane, capitala, printre altele, a Daciei romane! Și atunci, de unde să afle turiștii în trecere despre ea? Și cum să regrete ei că, pentru o buclă de 30 km, pierd un astfel de prilej? Mă întreb, cu oarecare iritare, dacă Sarmizegetusa nu-și merită, măcar, bucata sa de scindură, ca toate celelalte așezări, mai mari ori mai mici? Cu 7 kilometri mai devreme, pe pașnicii stîlpi betonați, care marchează fidel, distanțele, din kilometru în kilometru, este anunțată comuna Sarmizegetusa. Cea de azi, firește! Dar, de-abia în momentul cînd, pînă acolo, nu mai există concurența altei așezări!

● Replică la presupusa

lipsă de interes

La ruine, o plăcută surpriză: număr 25 de autoturisme din județe îndepărtate: Prahova, Ilfov, Ialomița, Iași, Galați, Brașov, din municipiul București — cele mai multe — Cluj, Timișoara etc., din Italia, Olanda. Una singură din Hunedoara... Desigur, nu intenționez să fac nimănui un proces de intenție, poate în alte zile situația este alta, adică apar mai multe mașini din jur și mai puține din depărtări, dar poate fi și mai rău, adică să nu fie nici una din orașele ori satele vecine, așa încît situația, consemnată la 17 august, se cere apreciată doar ca un sondaj. Discut cu un bărbat coborît, împreună cu cei doi copii ai săi și soția, dintr-un autoturism cu număr de Bihor, care-mi spune că este tehnician mecanic la „Infrățirea” din Oradea, îl cheamă Mihai Soos, și că a vrut să vadă, în acest concediu, cetatea și celelalte obiective amintind de trecutul nostru, atît pentru plăcerea și informarea sa personală cît și pentru plăcerea fiului său, Leonte, în vîrstă de 12 ani, interesat de istorie. Mai departe, pe drumul spre Palatul Augustailor (desfundat și prost întreținut, cu un marcaj dubios care te duce la o remiză de mașini agricole, dacă te iei după el) o altă familie, cea a lui Gheorghe Vuia, impiegat de mișcare în Timișoara. Mobilul aflării sale aici? Și-a amintit că învățase la școală și chiar fusese cu profesorul de istorie într-o excursie și a vrut „ca și copiii săi să vadă și să știe cum au trăit strămoșii lor îndepărtați”. Olandezii fuseseră aduși de o prietenă din Sibiu, erau tineri și nu lipsiți de cunoștințe istorice în ceea ce privește trecutul poporului nostru, iar legătura cu prezentul, îmi spun ei amuzați, o fac consumînd, cu nesat, pepenii cumpărați de la un oltean de prin părțile Caracalului (!)

Muzeul de la Ulpia Traiana este frumos chiar și pe dinafară. Dar adevăratele valori sînt dincolo de ușile închise...

Un grup de artiști plastici, veniți în tabără de creație la Deva, vizitează unul din sanctuarele de la Grădiștea de Munte. Dar cîți turiști o pot face?

care-mi explică, după ce-l încredințez că nu sînt de la fisc, că el vine aici mereu, la bădia Traian, unde sosesec mușterii din toată lumea.

Ceea ce nu aflaseră însă tovarășii de la O.J.T.-Deva...

● Cînd zic concurență nu fac metafore

Așadar, există interes pentru Sarmizegetusa, dar el nu este stimulat, dirijat, organizat. Cînd am scris că acest simbol de istorie este concurat de alimentația publică am gîndit serios și nu găsesc că fac rău cei ce-și anunță prezența, pe parcursul public al drumurilor, ci că rău fac ceilalți, care lasă la voia întîmplării sau doar a perseverenței unora descoperirea minunățiilor aduse la lumina zilei (se așteaptă încă și altele) de către arheologi. Aici este, iarăși, un punct nevralgic, mai cu seamă că se poate generaliza: spațiile comerciale se bagă în sufletul istoriei, ca s-o spun pe șleau, adică, la Sarmizegetusa cabana turistică, cam han de fapt, stă în coasta ruinelor romane și chiar peste ele, deoarece specialiștii ne-au spus că tocmai acolo se află — probabil — și alte construcții civile. Ne întrebăm, chiar dacă presupunerile arheologilor nu vor fi confirmate: oare localurile publice nu pot fi ridicate la o distanță mai respectuoasă? Este absolut „comercial” să fie chiar zid în zid cu romanii? Îmi amintesc că la Mausoleul de la Mărășești se ajunge într-o ambianță de cîrnăciori și alte „specialități”, din care nu lipsesc, uneori, nici izurile alcoolice. Oare profiturile comerciale, care-și au, firește, însemnătatea și utilitatea lor, se cer musai, procurate chiar cu sacrificarea unor sentimente cu mult mai înălțătoare decît realizarea planului de încasări al nu știu cărei cooperative sau trust de alimentație publică? Cu beneficiul vînzătorilor de pepeni se poate asocia, oare, forța de simbol a unor construcții milenare în care și-au trăit viața străbunii noștri?

● Cetățile dacice, trecut și viitor

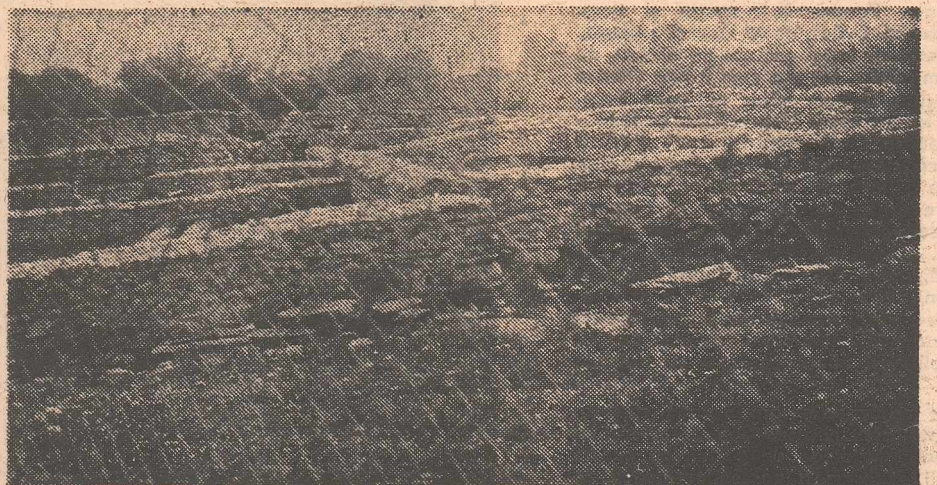
Nu vă așteptați la cine știe ce informație senzatională, ci doar la un punct de vedere. Care este acesta? Iată-l: în 1980 va avea loc, în țara noastră, Congresul mondial de istorie, eveniment care va atrage, desigur, prezența unor

somități, în materie, de pretutindeni. Firește programul va fi gîndit din vreme și va ține seama de cele mai importante valori pe care le păstrează acest pămînt. Dar, poate lipsi, oare, din rîndul acestora, complexul dacic de la Grădiștea de Munte? Adică tocmai așezarea cea mai spectaculoasă a strămoșilor daci? Cred că nu. Evident nu, pentru că ruine grecești ori romane mai pot fi întîlnite în atîtea alte locuri dar vestigiile poporului dac sînt exclusivitatea teritoriului nostru național, de ieri și de azi. Cum vor putea ajunge oaspeții, veniți la congres, în preajma sanctuarelor și cetății de la Grădiștea de Munte? Nici cu elicopterul, pentru că, am putea afirma, atît Burebista cît și Decebal au ales astfel locul încît să nu poată fi accesibil decît piciorului de om și de cal. Există o planificare, potrivit căreia, drumul forestier se va termina în 1980, dar mă îndoiesc că așa va fi, țînînd seama de felul în care se lucra în august 1977. Mai știu că anul viitor chiar, Sarmizegetusa dacică va implini 2050 de ani și poate prilejul ar fi potrivit ca noi, românii, să putem accede pînă acolo, cu efortul picioarelor proprii, ca la un adevărat pelerinaj pios, dar numai în ceea ce privește coasta neprietenoasă a muntelui nu și a celor 20 de kilometri, dintre Costești și Grădiștea, pentru că, orice s-ar spune, ar fi, cum este și în prezent, prea greu și inutil de întreprins atîta vreme cît utilajele moderne pot deschide, pînă acolo, o panglică, de piatră măcar, care să ne ușureze intențiile și efortul.

● Muzeul, element activ, raportat la trecut

O vorbă, mai înainte de a încheia aceste observații izvorite dintr-o bună intenție: Muzeul de arheologie de la Ulpia Traiana a fost creat pentru a funcționa, adică pentru a-și ține porțile deschise, nu închise, așa cum le-am găsit eu, deși mi-am anunțat venirea în timpul programului (afișat). Îi mulțumesc vajnicului țaran Firuț, care co-sea otava din jurul pietrelor sfinte și care avea cheile, dar el nu-l va putea suplini niciodată pe directorul Emil Nemeș absent în acea zi.

EMANUEL VALERIU ■

Acest gard de sîrmă separă vestigiile de la Sarmizegetusa romană de incinta restaurantului vecin. Dar el nu poate îngriji, în nici un fel, cercetările care trebuie să continue, chiar dacă beneficiile comerciale vor avea de suferit. Fotografii de EM. TANJIĂLA ■

În Munții Vrancei, unde s-a născut cel mai mare lac natural de acumulare din România

Vrincenii de la Nereju muncesc și visează frumos, în vecinătatea acestui miracol!

De câte ori admirăm una dintre inegalabilele construcții ale naturii ne întrebăm, în mod reflex, când oare s-a petrecut și socotim (timpul având dimensiuni generoase) cu deceniile, cu secolele, cu milenii, precizându-ne subitându-ne astfel substanța... Iată însă că, uneori, transformările acestea se petrec chiar sub ochii prezentului!

Din Munții Vrancei ne-a parvenit (și prin strădania colegilor de la România liberă) știrea că, în cursul lunii iunie din acest an s-a produs un fenomen natural care a schimbat fața unor locuri pe care oamenii de acolo se obișnuiseră a le ști într-un anume fel, adică o vale săpată (mă întreb iarăși: cine știe de când?) de apa riului Zăbala, încadrată de fagi, mesteceeni, brazii și molizii celor două versante surori, cindva, reunind, după un efort de proporții geologice, malurile și născind, în numai câteva zile sau săptămâni, un mare lac, cu ape de smarald, topit parcă din verdele bogatei vegetații înghițite. Pentru că, o pădure uriașă, de pe un întreg versant, de circa 2,5 km (în pantă) a alunecat lin, aproape neobservat, de undeva din adâncuri, trăgând după sine acest covor împădurit și ridicând o stavilă în calea apelor Zăbalei, transformându-le, din veselele unde rostogolitoare, în luciul liniștit al unui lac de aproape 2 km. lungime, cu adâncimi ce ating, în cele mai înalte locuri, aproape 40 de metri! Un decor fantastic se înfățișează acum privirilor uimite ale celor care ajung în aceste locuri, situate la 20 km de Nereju, ultima așezare, spre munte, de pe Valea Zăbalei. Un piept de pământ, un pînțen înfipt cu încăpăținare în calea apelor, pe culmea cărui falnicii copaci, de peste 30 metri înălțime, au început într-un decol ireal, continuând să trăiască, dacă mai au sub ei un petic de viață, ori ruginind, văzând cu ochii, dacă pământul le-a alunecat de la rădăcini. Porțiuni întregi, din pașnica „poiană din pădure”, cum îi spuneau localnicii, s-au deplasat, în neștire, cu zeci și sute de metri; fragii își ascund, pudic, roșeața sub tremuratele lor frunze verzi, la umbra unor copaci necunoscuți, margaretele și clopoteii violeți își clatină tulpinile în adierea vântului, alături de ciulinii străini, răscoliți de prin cine știe ce alte locuri, întocmai strămutărilor miraculoase dintr-un vers argezean, care surprinde prin nouțate și armonie, prin îndrăzneala imperecherilor de cuvinte contradictorii dar care, laolaltă, izvorăsc idei și sensuri neașteptate, dar posibile...

● Noi sintem obișnuiți

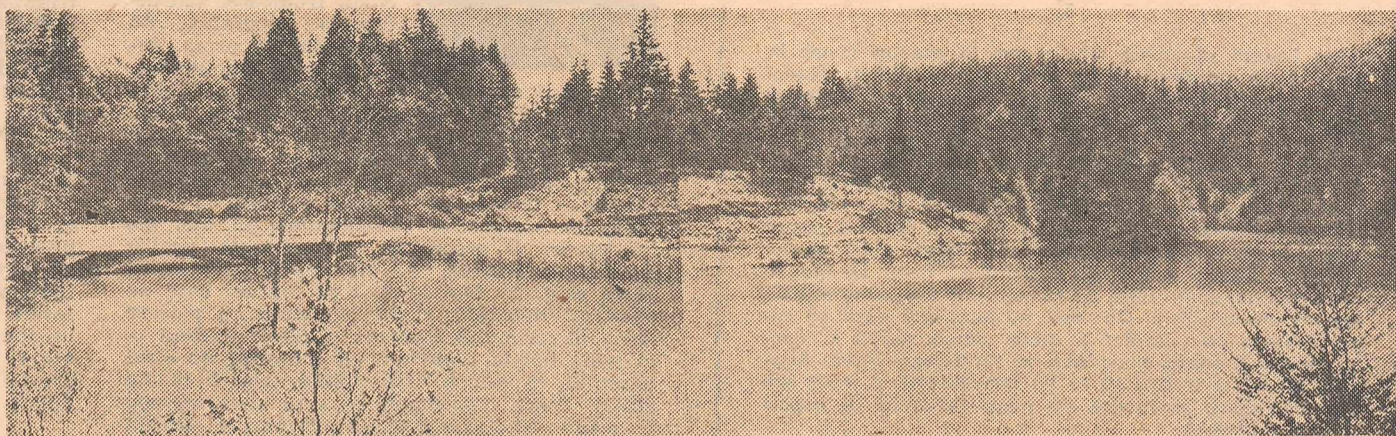
să vedem pământul curgînd

Am fost acolo zilele trecute și am urcat spre sursele de viață ale Zăbalei, făcînd drumul întors al veștilor care coboriseră din munte. Am oprit, în drum, oameni și am vorbit cu ei. Ce știau, ce au auzit, ce gîndeau... Primul întîlnit a fost pădurarul comunal din Paltinul, Cosma St. Ioan.

— Da, am auzit, cum se poate să nu știu? Cunosc locul, că am păscut, cînd eram copil, oile pe-acolo. Nu-i departe, Mergeții drept înainte și nu cîrniți deloc, cam 30 de km... Cum e acolo acum? E un lac, mare de poți întoarce vaporul în el, că a fugit pământul cu pădure, cu tot... Locul se cheamă „la greblă”, cum îi spunem noi, ori „la căldări”. Eram la o ședință cînd am aflat, da' m-am dus mai tîrziu pe-acolo cu alți pădurari, să vedem minunea. O să dați de Fănică Răduță, pădurarul, care o să vă spună mai multe și de brigadierul Ionel Nistor, dacă s-o fi întors de la nuntă...

Cu cit urc spre noul lac, nenumit încă, întîlnesc, pe lingă un peisaj de basm, frumos și calm, ori sălbatic și infricoșător, creat de apele riului Putna (el însuși o poveste și o legendă), lume de tot felul, de la feciori la oameni albiți, fiecare purtînd cu el, viguros ori dezmiardat, toporișca cu tăiș de brici, a celor de la munte și stau cîteva clipe de vorbă cu ei. Sint calmi, cînd relatează despre „minunea” din această vară, nu par speriați defel, fiindcă „noi sintem obișnuiți să vedem pământul curgînd”, cum îmi spune ciobanul Sandu Rapa de la stîna Crim.

„Mai aveți de suit, pînă la Fagul alb, mai întrebați oamenii”, că eu n-am fost să văd, ci doar am auzit”. Trec pe sub involte porți de lemn, frumos sculptat, și pe care scrie, ca pentru o sărbătoare perpetuă, „Bine ați venit” ori „Drum bun”, ajungînd și părăsind apoi Năruja și Paltinul, oprindu-mă la Nereju, la consiliul popular al comunei. La umbra pomilor din curte, artiștii amatori ai locurilor se pregătesc pentru un drum la Focșani. Cel mai vîrstnic, Ioniță Ciuciu, are 71 de ani, dar suflă cu foc în cimpoiul în care și-a

O vedere oarecum generală a celui mai nou lac de acumulare din țara noastră, a celui mai nou, totodată

golit puterea plămînilor săi de-a lungul citorva zeci de ani în singurătatea pășunilor vrincene. Cel mai tînar, fluierașul Enache V. Radu, are numai 48 de ani, iar între vîrstele lor Bozgolete E. Dumitru, de 67 de ani. Parcă mai bine decît orice altceva liniștea și hazul acestor oameni oglindesc starea generală a populației din Nereju pentru care evenimentele din iunie n-au însemnat nimic altceva decît zbenguiri ale naturii, cu care ei sint prieteni de cînd lumea.

— Ei, și ce-i dacă s-a zbirnit pămîntul? Noi ne vedem tot de meseria noastră. Care-i așea? Păi, să muncim și să mîncăm și să bem bine! răspunde Ioniță Ciuciu, în risul celorlalți, pentru care pare să vorbească, potrivit unei înțelegeri neauzite și unei încrederi sigure că el va ști să se descurce bine în fața unor veniți de la oraș curioși să verifice cu ochii cele auzite.

Muncitorul Valesereanu Stoica povestește...

● Ce spun cei care au văzut, sau

erau să vadă ce s-a întîmplat...

La Consiliu se află și primarul Ion Chiriac, și „vicele” Soare Ciutoiu, și instructorul județean de partid Ion Răducu și alți oameni din comună, printre care șeful sectorului forestier Cristea Gherghel, ing. Vasile Stoica, șeful postului de miliție, tractoriști, șoferi, gospodari. Am spus, era ajunul lui 23 August și se puneau la punct ultimele pregătiri sărbătorești, printre care plecarea la Focșani a artiștilor amatori mi s-a părut cea mai reprezentativă, pentru comună. Fiecare din cei de față poate spune cîte ceva din cele petrecute în primele zile de iunie, cînd, de fapt, s-a observat „schimbarea”. Trei șoferi de peridocuri au fost prinși cu mașinile lor grele încărcate în pasta chesoasă coborîtă din munte. Numele lor: Brumă Andrei, Gh. Brumar și Dumitru Ene. Ei aveau să devină ultimii trecători motorizați, cine știe pentru cîtă vreme, de pe fosta șosea, acum dispărută. Andrei Brumă povestește:

— Erau zile de ploaie deasă, măruntă. Pămîntul începuse să aluneca, dar nevăzut, nesimțit. Parcă brazii erau mai înclinați, dar cine stătea să se uite în sus, căci nici nu le putea vedea virfurile; ploua ca prin sită. Mi-aduc aminte ziua: marți 8 iunie. Văzusem la televizor filmul „Salariul groazei” și mă uitam, fără să înțeleg, la clisa galbenă și moale ca lutul olarilor, care se strîngea în jurul pneurilor. Se mai împotmoliseră și alții. Pe 3, pe 4 iunie. O mașină a ieșit singură. Pe celelalte două le-am descărcat și le-am tras afară cu sufele (cabluri n.n.) de pe troliu. De-atunci, n-a mai trecut nimeni pe-acolo, vreau să zic pe mașini. De altfel, chiar după atîtea zile, oamenii vor-

besc și sint preocupati în continuare de masa lemnoasă doborîtă, de felul în care o vor putea, totuși, recupera. Șoferii, în loc să încerce să se salveze, atunci, au rămas pe loc, au muncit aprig, pentru scoaterea mașinilor afară și a buștenilor, pînă la cel din urmă.

Instructorul de partid își scoate caietul, în care-și notează activitatea fiecărei zile. Reconstituim ziua de 8 iunie, cînd, împreună cu dr. Ion Mănea și scriitorul focșănean Pricop, venit la Nereju să scrie un scenariu (poate o va face chiar cu acest subiect) s-a deplasat, cu autosanitară din comună, la fața locului.

— Încercăm să suim și pașii ne mergeau înapoi. Cînd am ajuns în poiană, am simțit că ceva neobișnuit se întîmplă, dar undeva în adîncurile nevăzute. Era mai mult un presentiment, o neliniște launtrică, de neexplicat. Ideea că într-o clipă, atunci, s-ar fi putut ca totul să alunece cu noi, mi-a dat fiori de gheață. Dar mai tîrziu... A trebuit să ne croim poteci, pas cu pas, trecînd peste trunchiuri răsturnate, peste crengi ca pe niște punți, spre a cerceta întreaga zonă. Am raportat, chiar în aceeași zi, la Focșani. Consecințe economice au fost, gîndiți-vă cîtă pădure se află sub ape și pămînt! Dar o parte din materialul lemnos s-a și scos. Vom încerca să continuăm. Trei guri de exploatare sint acum închise.

Intervine primarul comunei care ne informează că s-au și început lucrările unui alt drum, care să ocolească barajul natural creat și pe care să poată accede utilajele grele și oamenii. Mai tîrziu, aveam să văd acest șantier atacat, gospodărește, din ambele părți ale barajului. La fața locului, pe un petic de iarbă, coborît din cine știe ce altă poiană de munte, pe un ziar întins, am apucat să înghițim din cele auzite de-acasă. Trece muncitorul forestier Valesereanu Stoica, însoțit de cinele său, și ne urează cele de cuvînt. Îl oprim pentru a mîncă cu noi și a ne povesti. El a auzit cum trosneau copacii, dar n-a știut de-i vînt ori ce-i că a tînut zile de-a rîndul cîinarea asta a lor. Mai curios i s-a părut că, numai după cîteva zile de la formarea lacului, au sosit aici primele rațe sălbatică, nemaivăzute pînă atunci în Munții Vrancei. El reconstituie cu precizie decorul de mai înainte, folosînd, pentru identificări, largi porțiuni de pămînt plantat cu brazii fragezi, ajunse acum din pantă pe teren plat, frînturi din vechiul drum înghițit de ape pe cea mai mare porțiune, dar care se mai poate vedea la cele două capete ale barajului și chiar, așa întreg cum era, pe o altă secțiune ocolită, ca o insulă, de ape. Au muncit, din greu, în acele zile dar, după părerea lui, de om simplu, Cristea Măciucă și Petre Chiriac, care au scos peridocurile ca și fasonatorul mecanic Constantin Cărbunaru au fost „cei mai ai naibii”. Au dispărut cîteva piraie și au apărut altele. S-au efectuat drenări de ape, s-au construit poteci și punți din trunchiuri, a fost ajutat Zăbala să iasă din strînsoare și să-și găsească un nou drum spre vale.

— Eu cred că barajul ăsta nu-l mai strică nimeni. Nici timpul, nici omul. N-ați văzut ce curată e apa Zăbalei? Ei, dacă-i așa, înseamnă că ea nu spală nimic, nu cară la vale barajul.

● Ce visează oamenii

în fața noii realități?

Nu, riul Zăbala nu a fost blocat. Probabil, știrea primelor zile, în care noul lac a acumulat circa 1,5 milioane metri cubi de apă. Într-adevăr, acum, strămutate cu cîteva zeci de metri spre dreapta, aceste ape, cu scelipiri de argint și soare, rătăcite ca stoluri de păsări alungate de furtună,

s-au regăsit pe sub stînci și trunchiuri, la 10 metri deasupra vechii albi, cu vesele fluturări de unde proaspete, trecînd peste „căldări”, ca și mai înainte, și ajungînd în Putna răbdătoare, spre a-i povesti, în graiul necunoscut al apelor, aventura sa și întîrzierea de cîteva zile (cît poate însemna, oare, acest răstimp, raportat la multimilenara lor înfrățire? poate nici o clipă...).

Mai mult decît despre orice, oamenii vorbesc despre perspectivă. Ei văd (și doresc ca totul să devină realitate) născîndu-se aici o stațiune mai frumoasă decît Lacul Roșu. Lacul Negru ar trebui să se cheme lacul lor, spre care ei nădăjduiesc să vadă întinzîndu-se asfaltul șoselei, care acum se oprește la 30 de kilometri de baraj. Mai visează un alt baraj construit, în fața celui actual, spre a-l proteja și spre a face posibilă folosirea apelor acumulate ca sursă de energie electrică. Văd oameni mulți îndreptîndu-și atenția și pașii spre Nereju și Lacul Negru, născut peste noapte. Gîndesc frumos și cu încredere într-un viitor pe care natura aceasta încîntătoare l-a făcut posibil printr-un nou gest de energie și dărnicie, adăugat celorlalte de pînă acum, ca pentru a atrage atenția tuturor asupra unor locuri minunate, cărora oamenii încearcă — și de atîtea ori reușesc! — să le țină măsura.

EMANUEL VALERIU ■

P.S. Poate că, transmițînd aceste gînduri și aspirații ale vrincenilor de la Nereju, autoritățile județului, specialiștii în materie de la București se vor apleca mai atent asupra locurilor în care fenomenul natural de pe Valea Zăbalei a produs un mare reviriment în imaginația și sufletele oamenilor.

În sus, pe Valea Zăbalei, apele acestui riu, stopate un timp de baraj, au întins luciul noului lac pînă departe

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

INTRE CLASIC ȘI BAROC

MONET

Aventura impresiei

3.

Am învățat să iubesc marea cam în aceeași vreme în care m-am apropiat de pinzele impresionistilor. Nu-mi dau seama în ce măsură ceea ce am simțit în fața mării m-a ajutat să înțeleg mai bine pasiunea lui Monet pentru lumină, dar în mod sigur peisajele lui Monet m-au ajutat să iubesc marea mai mult. Datorz acestei picturi, poate, uimirea fericită pe care mi-o dau nisipul fierbinte și cerul de vară într-un ceas când soarele a obosit apa și melancoliile, dominând singur deasupra plajelor. Și când pentru a face artă, în sensul inițial, n-or fi nevoie decât să desenezi pe nisip o umbră sau o amintire... Poate că Braque are dreptate, multe afișe de stimulare a turismului sînt de factură impresionistă. Dar asta nu înseamnă decât că impresionismul ne-a învățat să iubim marea, nisipul și lumina mai mult, poate, chiar decât au făcut-o grecii prin Afrodita. Monet și-ar fi dorit să fie înmormîntat în mare sub o geamandură, iar lumina era pentru el la fel de importantă ca adevărul.

De fapt, cele cincisprezece căpițe de fin sînt cincisprezece stări ale luminii. Cincisprezece monumente închinat aceluiași zeu: lumina, pe altarul căruia sînt jertfiți nuferi și plopi; acest zeu al cărui sanctuar Monet l-a mutat pe rînd dintre căpițele de fin, în fața catedralei din Rouen, pentru a pluti apoi somptuos odată cu nuferii din grădina Giverny.

Și pentru a dovedi cît de departe sîntem de Elada, ar ajunge să spunem că impresionismul îl declară pe Dionysos zeu al luminii!... Când Monet pictează fațada catedralei din Rouen, culoarea învinge desenul, clipa învinge piramida, impresia învinge obiectul. Când pictează nuferi, artistul însuși pare învins de soare. Toate răspunsurile sînt aici, în această clipă care ridică vălul pentru a ne arăta enigmele lumii copleșite de lumină. De la egipteni și de la imnurile închinat de greci lui Apolo nimeni n-a mai adus, poate, un elogiu atît de convingător soarelui.

Dar toate acestea nu sînt simple „frumuseți meteorologice”. Ca orice artă adevărată, impresionismul a știut să spere. Și tocmai de aceea el ne-a lăsat o pictură care nu este numai o victorie a ochilor. Oscar Wilde spunea că, după tablourile lui Monet, n-a mai privit podurile Londrei în același chip ca înainte. Această mărturisire o înțeleg nu numai în sensul că arta a îmbogățit natura cu lucruri pe care nu le-ar fi cunoscut altfel, ci și într-un sens pe care marea mi-l amintește acum; că uneori lucrurile cele mai familiare sînt cele pe care le cunoaștem cel mai puțin. De cîte ori n-am trecut pe acest tîrm fără să mă gîndesc decît la tineretea mea și la bucuria de a sta cu trupul gol la soare? Înțeleg în mare și singura înțelepciune de care simțeam că aveam nevoie era acolo, în nisipul cald și în soarele care dogorea. A venit apoi o zi cînd, surprins, am observat că toate acestea, soarele, marea și tîrmul, formau o morală. Mi-am adus aminte de Ulise pentru a numi credința mea în ceea ce e statornic și de Afrodita pentru a numi frumusețea. Dincolo de toate acestea, știam însă tot timpul că era vorba de cauza mea proprie, de nevoia mea de a pune, în orice situație, ceea ce iubesc, între mine și moarte. Așa cum știu și acum că insist asupra peisajelor lui Monet tocmai pentru că ele îmi dau prilejul să mă întorc pe acest tîrm, să privesc valurile rostogolindu-se pe nisip și să-mi repet că nu putem începe să vorbim despre fericire decât atunci cînd am sfîrșit să mai aducem obiecții inimii, apropiindu-ne de lucrurile din jur cu o dragoste care refuză orice indiferență. Zeii impresionismului sînt, într-adevăr, apa, lumina și clipa, dar sînt niște zei cărora le place să viseze.

Și chiar mai mult decât atît. Căci e limpede că în cele mai izbutite opere ale ei, această pictură „cerne lumina pentru a descoperi adevărul. Ea nu se joacă. Și sub aparența ei modestă se ascunde un mare orgoliu. În fond, explorează clipa nu pentru a muri odată cu ea. Ci în speranța de a descoperi înăuntrul clipei un adevăr care va dura. În fiecare dintre acești pictori care își poartă sevăletul în plin soare, pe malul apelor, există, dacă nu un om devorat de un vultur în singurătate, unul hotărît să plătească acest preț al tuturor celor ce i-au concurat pe zei.

Nu demult, într-o sală a muzeului Pușkin din Moscova, am văzut, alături, două din tablourile lui Monet reprezentînd fațada catedralei din Rouen. Detaliile sînt aproape aceleași. Diferă numai culoarea, mi-am zis... M-am depărtat cîțiva pași. Mă înșelasem, totuși. Nu e aceeași catedrală, deși e limpede că în ambele cazuri Monet a pictat același edificiu! Și problema nu e numai a culorii. Oricum, nu ne putem mulțumi să enumerăm... Acești artiști erau conștienți că impresia imediată îi va călăuzi spre secretul lucrurilor. Se străduiau de aceea să rețină această impresie în toată plenitudinea ei. Și dacă n-au cucerit secretul pe care-l rîvneau, cel puțin ne-au arătat cît de bogată e natura din jurul nostru. Dar de cîte ori putem vedea același lucru și să-l pictăm, fără să-i epuizăm bogăția? De cincisprezece ori, de douăzeci de ori, nu asta are importanță ne răspunde Monet prin tablourile lui. Important e că putem vorbi despre Prometeu și privind reflexele soarelui într-un ochi de apă; important e că aceste peisaje cu ceruri trandafirii, așa cum le visa înainte de moarte Corot, ne reproșează momentele de indiferență cînd am pierdut, de pildă, frumusețea unei zile de vară pentru că n-am știut s-o vedem și s-o iubim. Căci adevărata lecție a lui Monet nu privește muzeul, ci lumina care îi încălzește zidurile. Sau care inundă marea acum, amintindu-mi de un pictor care a sfîrșit orb după ce a dăruit lumii atîta lumină.

OCTAVIAN PALER ■

CARTEA DE ARTĂ

Constantin Lucaci

Ediția MERIDIANE a scos, sub semnătura lui Romulus Balaban, o carte a sculpturii lui Constantin Lucaci, un tip de publicație căreia i se zice de obicei album de artă și care, în ciuda frumoasei sale înfățișări tipografice, nu este, pînă la urmă, decât o bună introducere, pe arumul metaforei și al impresiei, în opera atît de nouă, de seducătoare a acestui artist. Textul lui Romulus Balaban cît și fotografiile lui Aurel Mihailopol vor să indice — lucru mai puțin practicat în cartea de artă — felul de emoție ce trebuie să-l încerce publicul la întîlnirea cu sculpturile monumentale în oțel ale lui Lucaci. O preparație, prin urmare, pentru cunoaștere afectivă și, de aici încolo, pentru aceea estetică. Este evident că toți cei care au construit tipografic cartea au slujit cu plăcere ideea lui Romulus Balaban și dacă cititorul ia în mină nobila tipăritură cu înfiorare, cu simțămîntul că atinge artă, faptul merită să fie arătat. Unele comentarii ce s-au scris, apropo de rostul critic al ediției, au exagerat în această direcție, întrucît cei doi autori — și trebuie

Dan Iordăchescu, din nou pe scenă!

— Stimate maestre, cu exact 5 luni și jumătate în urmă vă aflați pe un pat de operație al Spitalului „Elias”. Ce s-a mai întîmplat de atunci?

— După cum știți, pentru că m-ați văzut în acele zile, aveam fracturate ambele picioare. Operație foarte grea. Numai la piciorul drept aveam 17 fracturi. Există în rîndul medicilor o doză de scepticism privitor la revenirea mea pe scenă. Și totuși măiestria chirurgilor de la „Elias”, precum și a profesorului doctor Aurel Denischî m-a pus pe picioare. Am stat în spital patru luni. Patru luni de ședere la pat, incertitudini, speranțe și multe, foarte multe scrisori și telefoane. Doresc să-mi exprim profunda recunoștință pentru vibranta (emoționanta) omenie a tuturor vecinilor casei mele, care „în corpore” au ajutat la transportarea mea urgentă la Spitalul Elias, în condițiile imposibile ale nopții de 4 martie, și datorită cărora iată, trăiesc și sînt sănătos.

— Spuneți-ne ceva despre scrisorile și telefoanele pe care le primeați.

— Marea majoritate au fost semne de simpatie, regrete pentru cele întîmplate, sincere cuvinte de îmbărbătare. Le mulțumesc din tot sufletul și azi pentru curajul și încrederea pe care mi le-au dat. Altele au fost amuzante. De pildă, cineva mă întreba cum de a fost posibil să sar de la etajul 13 (bine aleasă, cifra) al Intercontinentalului și cum de am nimerit pe firele de troleibus. Omul îmi explica mai departe că el știe că am fost proiectat apoi într-un copac și asta m-a salvat. Însă cum vă spun, cei mai mulți mă îmbărbătau, se arătau îngrijorați, vroiau să știe exact adevărul.

— Și care este de fapt adevărul?

— Sînt momente pe care nimeni nu vrea să și le amintească. Au trecut. Le-am șters. Ur-măream la televizor eforturile întregii țări, ale secretarului general al partidului, calmul, luciditatea și vorbele sale de îmbărbătare, munca imensă de refacere a Bucureștilui. Dar în același timp mă mulțumesc că îmi dați posibilitatea să explic cum au stat lucrurile pentru a termina cu zvonurile și reaua credință a unora. Soția aștepta în acele zile un copil. În momentele de spaimă a ieșit pe terasă și a fugit pe trepte. I-am strigat să nu iasă, apoi am încercat s-o ajung și s-o opresc de teama unor țigle ce se puteau prăbuși de pe acoperiș și am sărit cele patru trepte ale terasei. Nu știu cum v-am putut spune atunci fereastră pentru că vedeți bine ferestrele au un fel de plase din fier forjat și geamurile nu se pot deschide decât înăuntru. Am explicat acest lucru pentru că m-au durut zvonurile și interpretările răuvoitoare care mă acuzau că mi-am lăsat familia și din egoism am încercat să mă salvez pe mine. Este o diferență ca de la cer la pămînt între ceea ce s-a întîmplat și versiunea acestor zvonuri care au mistificat adevărul, mai ales că articolul apărut în revista „Flacăra” nu îndreptăța o asemenea interpretare. Căci una este a sări (cum am făcut-o) și a mă accidenta grav, pentru a salva viața soției cu prețul vieții mele și alta este a-i părăsi pe toți, soție, copii, pentru a-mi scăpa pielea. Dar încă o dată vă spun, am fost emoționat de grija spectatorilor care nu m-au uitat și care țîn la mine, de atenția și grija conducătorilor unor instituții muzicale din țară și străinătate, care m-au vizitat cu excepția conducerii și a majorității colegilor mei de la Opera Română din București.

— Într-adevăr surprinzătoare atitudine.

— Lumea este surprinsă, eu sînt însă îndu-

neapărat să vorbim de doi autori — nu au dorit nici un moment să facă din cartea lor un instrument neapărat util criticii și istoriografiei de artă. Romulus Balaban scrie un text greu de simpatie pentru sublimele himere astrale ale lui Lucaci, el ascultă cu emoție cuvîntul sculptorului și-l transcrie preaplec. Cînd îndrăznește o interpretare, o comparație a formei cu formele în oțel, cite le-a dat sculptura lumii, o face destul de în grabă. Pe el nu-l interesează asta, el vrea să comunice impresii, să cîștige simpatizanți la cauză. E îndemnat să procedeze astfel și de fotografiile lui Mihailopol. Secțiunea ilustrațiilor ar putea fi foarte bine semnată de Aurel Mihailopol și s-ar chema, firesc, contribuția unui artist fotograf la sensibilizarea publicului pentru un tip de sculptură. E prea artist Mihailopol ca să-i cerem lui imagini document din opera lui Lucaci, e prea bătut el însuși de himere ca să nu vadă această operă cu ochiul unei minți vizionare. Scriind de funcția luminii în metoda sculpturii lui Constantin Lucaci, de aspirația cosmică, Romulus Balaban află prilejul cel mai bun al metaforei. Atunci cînd prelucrează fondul fotografiei, astfel ca negrul să capete funcție poetică, Mihailopol nu procedează altfel. Așa sînd lucrurile, rezultă că persoanele interesate să știe ce sînt în realitate sculpturile lui Lucaci, de unde vin aceste forme, ce înțeles au muchia curbă ori polisajul, ce dimensiuni au obiectele și de ce estetică țîn vor fi obligate să aștepte o tipică monografie a creației lui Constantin Lucaci ori să-i cunoască opera și direct.

TUDOR OCTAVIAN ■

rerat. Pentru că timp de 21 de ani am slujit și reprezentat această instituție.

— În luna iunie ați părăsit spitalul. Care au fost semnele imediate ale omeniei și simpatiei celor care vă apreciau și stimau?

— Pe lângă bucuria prietenilor și a cunoscuților eram înconjurat de bucuria și satisfacția celor care probabil mă cunoșteau de pe scenă. La mare am fost înconjurat de o avalanșă de necunoscuți care erau vizibili emoționați de faptul că mă văd sănătos. Dar, din păcate, am avut și vești proaste. Unii impresari din străinătate, care datorită zvonurilor credeau că nu voi mai apărea pe scenă, mi-au reziliat contractele fără nici un cuvînt de regret pentru situația în care bănuiau că mă află. Pur și simplu, nu-i mai interesam.

— Am aflat că între timp ați primit o diplomă și ați fost inclus în două publicații enciclopedice pe acest an...

— Da, este vorba de diploma și includerea mea în „Who's who in the world” precum și în cea editată la Cambridge intitulată „Bărbați remarcabili”.

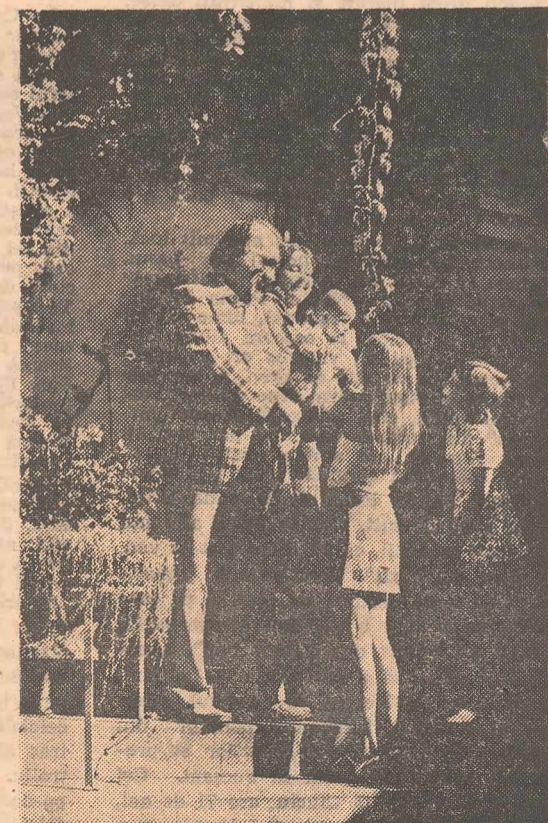
— Ce menționează diploma amintită?

— Printre altele, vă reproduc exact „inclu-dere care se limitează la acele personalități care au demonstrat realizări remarcabile în domeniul lor de activitate, deci au contribuit în mod semnificativ la îmbunătățirea societății contemporane.”

— Și acum, cînd vă reluați activitatea?

— În septembrie voi cînta la Filarmonică și apoi voi pleca în străinătate, începînd cu Bratislava și terminînd cu un turneu în Uniunea Sovietică spre sfîrșitul anului. În ianuarie voi pleca la Budapesta și pe urmă în Statele Unite. În țară voi cînta probabil pe scenele operelor din Cluj-Napoca, Timișoara, Iași și în București, cum v-am spus, la Filarmonica „George Enescu”.

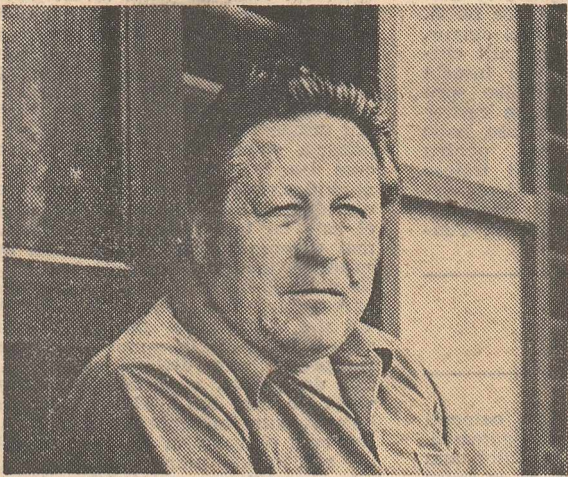
RĂZVAN BARBULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Eugen Barbu: „Incognito” II

Al doilea volum din *Incognito* conține numai trei capitole, ce-i drept de mare întindere: *Tribulații sentimentale*, *Judecătorii nemiloși*, *Batalionul de pedeapsă*. Ultimul se înscrie ca un episod aproape independent, ca un microman al războiului. Este și cel mai impresionant. Eugen Barbu evocă aici frontul în maniera modernă a autenticității, dar cu un plus de dramatism și de poezie. Autorul se mișcă și de data aceasta pe un teren familiar. În afară de Tronaru și un locotenent degradat, Matei Bogasieru, în centrul evocării se află Sile Milion, zis Finanțu, un vestit spărgător de bănci. Așadar, o lume peștrită, într-o viziune de infern (uneori totuși prea vesel) amintind intrucivă de *Groapa*. Un alt grup memorabil e acela al ciocilor, în frunte cu orbul Trandafir Mucenicul, fixat într-o imagine macabră: apare mereu însoțindu-și „averea” și sicriile, în care-și va îngropa camarazii morți, bineînțeles dacă aceștia plăteau dinainte. Au loc tot felul de grozăvii, care nu se pot povesti: autorul insistă asupra atmosferei. Până și tragismul situațiilor e mutat frecvent în grotesc și savori de limbaj. Realitatea frontului e dezolantă. Luni de zile nu se dă nici o luptă. Soldații înfrunță setea, deșertul, megalomania nemților: adevăratul inamic. La un moment dat dispăre orice barieră de condiție socială și morală. Comunistul Tronaru (deși, în continuare, suspectat) e privit cu alți ochi de cei pe care i-a salvat de la moarte sigură. Hoții din trupa lui Finanțu se dovedesc și ei buni la ceva. Umilit de nemți și pus la zid, chiar și colonelul Vardaru (dealtfel, neșarjat nici până atunci) devine un personaj mai sim-

pativ. Războiul nu e pur și simplu demitizat — se mai întâmplă și acte de eroism, cel puțin din disperare — ci e restituit în latura lui absurdă. Impresia ultimă e de coșmar. Evocarea primește, surprinzător, o tentă psihologică.

Altfel, față de primul volum, nici o modificare de structură, poate numai una de accent epic. Acțiunea nu lincezește, dar nici nu se dezlănțuie. Autorul își pregătește cu răbdare volumul următor. Apoi, în mai mare măsură acum timpul epic și timpul obiectiv (pura cronologie a faptelor) se suprapun. În volumul anterior, procesul din 1946, ca și evenimente politice mai recente — cupau — pentru a nu se crea vreo confuzie ideologică — un spațiu mai amplu. În volumul de față doar într-o singură împrejurare autorul dă un extras din interogatoriul lui Mihai Antonescu.

În schimb, personajele — unele dintre ele — par excitate de trecutul lor. Pe Evelyne o preocupă mai nou psihanaliza și cu destulă frenezie își răzbună — prin mărturisire — adolescența reprimată („timpul pierdut”). Firește, în acest caz, defularea nu e decât o falsă trăire. Și Matei Bogasieru își rememorează trecutul, dar nu în prezența psihanalistului, prilej sau numai pretext pentru autor de a polemiza cu ideologiile extremiste de dreapta, din preajma războiului. În primul volum se folosise de temutul pamfletar Pavel Candrea. Acum pamfletul se confundă cu un fel de jurnal de lectură, punctat din când în când cu înscenări directe de idei și cu protagoniști ai „mișcării”. Asemenea divagații (psihoidice) pot părea gratuite; linia propriu-zis epică a ciné-romanului va fi pe alocuri strangulată. Numai că viziunea artistului câștigă în altă direcție. Autorul nu se lasă furat de evenimente, ci le restituie, într-un fel, culoarea psihologică nebănuită (ideile și faptele sint retrăite cu pasiune), ca și aerul de rafinament și intelectualitate. O astfel de proză se naște din studiu și lectură, nu numai din observație.

Pusă pe seama unor personaje caricaturizate, istoria însăși apare uneori caricaturizată. Nu e vina autorului. Așa au stat atunci lucrurile. *Incognito* se impune ca un excelent serial de evenimente și destine individuale. Eugen Barbu nu-i aruncă direct în scenă pe marii protagoniști ai politicii timpului. Cu greu ar fi putut evita clișeele. Viața oamenilor mari e monotonă, spunea Călinescu. Barbu preferă oameni obișnuți. Tocmai detaliile și aparițiile episodice întretin mișcarea epică în ciné-roman. Sinuciderea lui Anatol Dumitrescu, alături de arestarea lui Tronaru și trimiterea lui pe front, relansează întregul roman. Interesant este că Eugen Barbu nu cultivă intriga politică, cum s-ar bănuia: pentru el, am văzut, istoria nu mai are secrete. Faptele au o singură dimensiune, cea luminată din perspectiva timpului nostru.

Azi tendința e mai degrabă de a încifra istoria. Dimpotrivă, *Incognito* (roman politic, în primul rând) convinge prin decizia de stil și adevărea formula epică.

CORNEL MORARU ■

Versul și ritmul

Flămînd de zgomot (poluare sonoră), un june tovarăș mă probozește pentru că am scris:

„Oamenii „poeziei noi”, dezarticulați, se firăsc ca viermii (imi dau seama că-i nedreptătesc pe aceștia din urmă)” (în *Itinerar critic*, Editura Eminescu, 1976, *Paradoxe asupra Poeziei și zborului*, 21 martie 1974).

Cînd scriam acele rînduri, nu știam, vorba francezului (je ne croyais pas si bien dire), că enunțam nu un paradox, ci un adevăr, dintre cele verificabile prin observație.

Intr-adevăr, cine privește mișcarea în spațiu a unei rîme vede că „umbrelul” ei nu e mai puțin ritmic decît acela al viețuitoarelor vertebrate. De la microcosm, de la protozoare și pînă la om, trecînd la macrocosm, globul terestru și marile galaxii, din afara sistemului nostru planetar, totul este guvernat, în mișcarea universală, de legile inflexibile ale ritmului. La originea ei, poezia era asociată cîntecului și jocului; în acest fel, se îmbinau armonios trei modalități specifice ale ritmului. Noi, modernii, am reușit să facem din vers, prin abolirea ritmului, o altă față a prozei, adeseori mai tîrtoare decît aceasta.

Nu spun nimic nou, amintind că versurile pot fi bune sau proaste, poetice sau prozaice, înaripate sau pedestre. Chiar și acestea din urmă, dacă sînt slabe, respectă uneori ritmul, fără a-i conferi însă agrementul fluidității sau al plasticității. Desigur, nu mai putem suferi tîcănăală scurtă a bății de metronom, ca în legendele istorice ale lui Bolintineanu, care însă, în celelalte sectoare ale poeziei lui, obține remarcabile varietăți ritmice și valori muzicale. Nici nu putem cere ritmului poetic, inflexibilitatea celui organic, de ordinul legilor naturale.

Poezia lirică este expresia supremă a unei întinse game de emoții afective, urcate la treapta înaltă a emoției estetice. Cînd proza simolă afectează în spațiul paginii structura strofică, lipsită fiind de orice încărcătură emotivă, cînd versul caută și găsește ceea ce s-a numit prozaismul, de ce să ne mirăm că reporterii, recepțînd frumusețile priveștilor noastre și ale noilor grandioase înfăptuiri industriale sau urbanistice, conferă prozei lor aripile entuziasmului și răscumpără în ochii cititorilor sensibili plătitudinile distincțiilor lor confrăți și tovarășii, poezii? Iar dacă este așa, a cui e vina?

Mă bucur însă că marele concurs al „Cîntării României” a readus pe mulți poeți la rigorile versificației „tradiționale” și le-a reamintit că aceasta are rolul de a-i deprinde cu greul și în schimb de a-i răsplăti cu învingerea dificultății, cea mai bună școală a virtuții.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dialog

P. Delahușuță, Loco: Schițele dv. sînt niște „rara avis” printre teancurile de plicuri pline de versuri. Primirea lor ne bucură fiindcă n-am vrea să fim suspectați de părtinire pentru aspiranții la poezie. Mai aproape de împlinire e cea de a doua dintre ele, respectiv, „Fugarul” în care atmosfera de mister, ușor terifiantă, adecvată psihologiei copilului, e bine surprinsă. Ceea ce-i lipsește schiței e motivația gestului de solidaritate umană al mamei și copilului față de acel om fugărit. Altfel totul pare o simplă faptă filantropică, oarecum gratuită. Poate n-ar fi inoportun să revedeți schița în acest sens și să ne-o retrimiteți.

Iulian Iordache, Petroșani: Sîntem bucuroși că apelul nostru de a ni se trimite și scrieri cu caracter publicistic a găsit repede ecou. Însemnările dv. reportericești, în fapt trei portrete ale unor bravi mineri, au pregnantă și nerv, reușesc să prezinte fapte și detalii semnificative, sînt lapidare. Calități care decurg neîndoiește și din avantajul pe care îl aveți de a lucra nemijlocit cu asemenea oameni ca tehnician, din cite am înțeles, la Centrala Cărbunelui din Petroșani. Drept pentru care le vom publica în pagina noastră intitulată „Galeria personalităților muncii”. Cu asemenea scrieri, inclusiv cu schițe sau povestiri care să exploateze același „zăcămint” de viață sau altele similare veți fi bine primit oricînd, cu condiția ca ele să fie reușite, concludente. Atenție la dactilografia care vă bate manuscrisele: cam face greșeli de ortografie pe care trebuie să le corecți mai exigent.

Gh. Băgu, Simeria: Litigiul pe care ne propuneți să-l soluționăm noi nu e posibil deoarece n-am văzut spectacolul în discuție. Textul, nelipsit de unele versuri frumoase,

purtînd însă, firească, amprenta amatorismului, e mai puțin concludent pentru a vă da cîștig de cauză. Deficiențele nu consistă în orice caz în prezența sau absența din textul montajului a unor evenimente, ci în mai restrînsa dv. experiență în a le îmbina organic și adecvat pentru un montaj scenic. Oricum, se vede că pasiunea și talentul pe care le-ați pus în prezentarea dv. în concurs au fost răsplătite de cei în mijlocul cărora trăiți și muncii. Ceea ce nu e puțin lucru. Ediția nouă a festivalului „Cîntarea României” cum practic a și început, aveți posibilitatea să vă revanșați.

Liliana Dorian, Loco: Versuri promițătoare în mai fiecare poezie, accente sincere și originale. „Poartă de lemn” e deschiderea cea mai directă către poezie, dacă n-ar fi versurile de „închidere”, destul de comune. Așteptăm cu încredere.

Ion Bran, Satu Mare: Dintr-o culere pe care Centrul de îndrumare a creației Satu Mare a trimis-o poetului Adrian Păunescu, reunind versuri de-ale dv. și ale poetului muncitor Vasile Tarța în perspectiva editării pe plan local, am selectat aceste poezii pentru pagina de față, reinnoind astfel atît prețuirea noastră pentru talentul viguros probat de scrierile ce ne-au parvenit cît și incurajarea noastră frățească față de efortul eroic pe care îl faceți de a vă învinge suferința ce vă țintuiește la pat de peste un deceniu. Încrederea în viață, răzbătînd dealtfel din fiecare vers, reprezintă o pildă de bărbăție demnă de urmat nu numai de cei care ar putea să fie supuși la asemenea grele încercări, ci chiar de unii tineri plesnind de sănătate, dar zăcînd de apatie și lene. Sîntem convinși că inițiativa colegilor de la cenaclul din Satu Mare (și printre ei a metoștului Ovidiu Suciu) va fi încununată de succes.

NICULAE STOIAN ■

Pe-aici nu e nimeni acasă

Pe-aici nu e nimeni acasă. Zăduf.
Cărămizile curg din zid ca un aur
topit. Fumuri, murind, se suie la cer
printre steme și frunze de laur.

Bărbaiți s-au urcat cu toții la munte,
femeile-au mers fără număr la șes —
căci muntele trebuie-nvins cu ciocanul,
și trebuie griul cules.

Pe raft, în tomuri fila e goală:
literele-au țîșnit printre lucruri șuvoi
aromînd ca polenul ce-n locuri anume
deschide prisăci pentru roi.

Chiar și norii-au plecat după ploaie
pe mări,
iar străjerii sînt duși după flinte.
Auzi doar, ca o gură imensă, văzduhul
sufliînd în lucrătura fierbinte.

Sărbătorile ce umblă prin semințe

Sărbători bogate
umblă prin semințe
cu chipul de miezuri dezghiocate,
ca solare uși deschise vraște.
Ele sînt nadă pentru fecunditate.

Se prind aici
Feți-Frumoși ce țîn
brînduși albastre în dinți.
Vin și prieteni de departe
cu bivoli de brumă
rumegîndu-le-n cîrcă.
Mame cu copii la sin,
mame,
și viitoare mame încă vin
la sărbătorile ce umblă prin semințe.

Le lunec printre trupuri
pe-o vreme de mugur
în luntre de prun.
C-o teșă de aur
îmi scobesc sălașul mai tare
într-un ceas bun.

Se adună o sămîntă,
un animal, sau o boare.
Se ia și gîndul — materie primă
pentru marea mișcare.

Căutăm un pămînt
mai bun de mincat.
Stringem și cer,
crîngul de smarald
sau cristalul de ger.

Limpezim la sunet
veriga masivă de joc.
Și morile de apă,
și morile de vînt
și morile de foc
din niepturile noastre.

Alegem. Ezităm.
Ezitățile sint cotituri,
cotiturile-s semne de-ntrebare.
Ah! depinde de mărimea fluturului
ziua, la desprimăvărare...

În trupul meu fluid,
curgînd repetat, se inoată
cu mișcări incete.
Se face și plajă
de neguri fugare.
Se face și dragoste mare
pe coastele ce-mi ies înflorite
prin stropul de veșminte.

ION BRAN ■

Când a luat hotărârea să rămână în R.F.G., Constantin B. de pe strada Labirint nr 19 din București se afla de fapt la Köln. Era o zi limpede cu ger tare ca alcoolul și cu balans somptuos de frunze moarte pe străzi cu vitrine delirante, încărcate de obiecte strălucitoare și pline de cumpărători cosmopoliti. Constantin B. umbla prin magazine obosit, cu ochi de cenușă, cu pleoape inflamate, cu picioare flagelate. Strada vuia în jurul său de limuzine stridente, de vânzătorii ambulanzii de crenvurști și bere, cu bistrouri policrome și cafenele încărcate de fumul țigărilor de foi. I s-a părut că alunecă într-o lume prosperă, lipsită de griji.

Acum recunoaște că s-a lăsat infantil îndus în eroare, că s-a lăsat pradă unei tentații care suora încă din copilărie, spre aventură, spre necunoscut, ca un fluture spre o lampă. Hotărârea de a rămâne efectiv a luat-o brusc, ca atunci când apeși pe accelerator, smulgi mașina din viteza legală, o proiectezi într-o viteză nebună și imprudentă, când nu mai înregistrezi peisajul din jur și urmărești numai clocolul albastru al șoselei din care ies aburi. S-a întors la hotel, și-a făcut bagajul grăbit, să nu fie surprins de colegii de cameră, specialiști veniți în Occident ca să perfecțeze o tranzacție economică, a coborât în hol cu sentimentul că e un hoț pus sub urmărire, a cerut relații de la recepționeri și s-a trântit într-un taxi-metru orientat imediat spre sediul poliției. Funcționarii de acolo l-au primit elegant, politicoși și reci, dar i-au atras atenția că destinul unui emigrant trece prin lagăr, prin filtre dese și riguroase, printr-un purgatoriu umilitor și prelung. Cum adică? Bărbatul din fața lor nici nu voia să audă de purgatoriu! „Ce purgatoriu? Asta sînt și gata! Din clipa în care m-am adresat dumneavoastră mă consider un cetățean absolut liber al planetei”. „Ei, nu e chiar așa, noi nu știm cine sînteți, cu ce vă ocupați, în ce scopuri veniți aici și trebuie să ne asigurăm împotriva persoanelor suspecte, a delincvenților, a vagabonzilor, a oamenilor fără căpătii”. Lucru absolut normal! Redus la tăcere, cu un bagaj în care și-a înghesuit costumul de gală, citeva cămăși de schimb, o pereche de butoni de aur, instrumentele de bărbierit, peria și pasta de dinți, fără bani, fără rude, fără „recomandări”, Constantin B. a acceptat să fie internat în lagărul din Trieste! Un lagăr cu sirmă ghimpată păzit de polițiști și de cîini, un dormitor enorm cu paturi de fier și așternuturi mirosind a curățătoare chimică, cițiva emigranți cu fruntea îngustă, triviali, bețivi și bătași. Un lagăr ca un spital de boli nervoase unde te temi să dormi ca să nu fii pradat. O carantină obligatorie între Răsărit și Apus. Interogatoriul peste interogatori, mincare în silă,

conversații rudimentare și deasupra cer senin printre gratii. Umilit, degradat, fostul economist de la o întreprindere importantă din București care credea că va pași pe urmele marilor oameni de finanțe din Wall-Street a slăbit, s-a tulburat, nerăbdător să afle ce-i rezervă destinul, a început să-și piardă încrederea în sine, să doarmă năclăit de coșmare și de reșă, să doarmă năclăit de coșmare și de reșă-cări. Transferat într-un lagăr din vecinătatea Romei unde i s-a acordat o oarecare libertate de mișcare, s-a trezit asediat de tot felul de oameni care promit Eldorado, care vind iluzii false, care fură, șanta-jează, induc în eroare șiucid. Da, da, ucid! Se spune că în timpul unor „filtre” anterioare s-au comis crime. A căutat de lucru, a vîndut la tarabă pușițe, ghivece de flori, rame, umbrele, jucării etc., dar mai ales curse de șoareci! Nici astăzi nu-și dă seama cum l-a putut împinge

și al concurenței. A schimbat nenumărate locuri de muncă. A fost cuminte și întreprinzător, harnic și priceput dar incapabil să dea „marea lovitură” pe care o visează toți, stînd la pîndă, calculînd, strîngînd bani la ciorap și dîndu-și importanță, surzînd tonic ca să nu creadă nimeni că sînt înfrînt. A lucrat la Pepsi-Cola, la o societate de binefaceri, într-un magazin de mobilă, într-o întreprindere textilă, într-o băcănie, cite 12—16 ore pe zi. Seara se întorcea acasă obosit și singur, într-un apartament împărțit cu alți chiriși disperati, pe unde foseau insecte și șobolani, cu ferestrele deschise spre un Hudson River poluat, într-un cartier (Green Point) pe cale de degradare, unde nimeni nu mai investește bani pentru repararea caselor și proprietarii trăiesc din închirierii insalubre. „Eu cred că «vișul american» s-a stîns, că «pămîntul oportunităților egale» s-a degradat. Pen-

fi urit pentru că venea încă unul să se înfrupte din resturi. Și atunci să mă mai mir că acela care vine după mine pune mina pe arma cu lunetă sau pe revolver și vrea să mă suprimă? E greu, e îngrozitor de greu să te adaptezi la viața de acolo. Americanii au pină și alt sistem de măsură a greutății sau a distanței, alt sistem de măsură a timpului, vreau să spun alt ritm de viață și alt sistem de măsură a omului: nu după valoarea lui intrinsecă, ci după bani. Ei nu te întrebă ce ești, cine ești. La ei esențialul e cît cițigi. Și asta se vede pe fața ta. Nu e nevoie să deschizi gura”. Constantin B. s-a întors de citeva luni din Statele Unite. Nu urăște țara din care s-a întors. Dimpotrivă, spune că s-a întors în clipa în care l-a înțeles mai bine pe americani și cînd a realizat că el nu va putea deveni niciodată un cetățean american. Pentru că el este cu totul altceva, un român. „Nu mai puteam să rămîn pentru că nu mai eram eu însumi. Dacă rămîneam, uitam să mai vorbesc. Și acest lucru mi se părea, fără îndoială, îngrozitor. De ani de zile visam cum mă întorc acasă, pe strada Labirint, la numărul 19: cum sărut pragul, cum deschid ușa, cum se dă ușa de perete, cum adulmec înlăuntrul vieții pe care am trădat-o inconștient și bolnav, cum îmi îmbrățșez soția și copilul, cum plîngem cu toții și cum mă așez pe pat, oftînd adînc ca pentru nu știu cite generații care s-au răzburat pe mine. M-am întors pentru că mi se făcuse frică de mine. Nu mă mai interesa nimic. Eram un străin! Vă rog să mă înțelegeți bine: nu urăsc America. America e țara tuturor extremelor. Dar trebuie să găsești calea de mijloc. Or, cale de mijloc nu mai există! Îmi iubesc țara pentru că aici e viața mea, aici mă sînt în sfîrșit om, știu că mă culc, că mă scol la mine acasă, că merg la serviciu, că am rădăcinile bine înfipte în pămînt și nu mă poate nimeni clătina după cum bea viturile”.

Constantin B. a fost reprimat în serviciu în aceeași întreprindere pe care a abandonat-o acum cinci ani într-o dimineață frumoasă și rece de octombrie, la Köln. De citeva zile și-a trimis soția și copilul la mare. E singur. Citește. Are o bibliotecă serioasă, de intelectual. E, în sfîrșit, un om liniștit.

„Într-o zi, copilul mai mic al unor cunoscuți de dincolo a venit la mine și mi-a spus să-i dau 5 dolari ca să-mi facă rost de niște țigări bune. I-am dat. N-a mai venit. Mă ocolea. L-am spus mamei sale mai mult dintr-un simț moral decît din avarie. Mama l-a bătut în fața mea strîgînd: «Nu ț-e rușine, furi bani de la nenorocit! Asta!» Ei bine, nu mai doresc nimănui să simtă pe pielea lui cum sună cuvîntul acesta: «nenorocit».

A. ULMEANU ■

Scăpat dintr-o „cură de șoareci”

hazardul să vindă curse de șoareci — poate din ironie — tocmai el care se simțea tot mai mult prizonier, acolo, într-o cură de șoareci. Transfugi din mai multe țări lăsaseră în urmă familii consternate, îngrijorate, vieți dezordonate și paradoxale, un trecut de care s-au despărțit fără scrupule. Oamenii cu conștiința încărcată care se suspectau unii pe alții, se blamau, se refuzau. „Trăiam ca un șoarece, trăiam uitînd tot mai mult de mine însumi, într-o totală confuzie, între realitate și vis. Unde să merg? Nu șliam nici măcar încotro să-mi mă îndrept pașii. Blocurile de pe Wall-Street mi se păreau mai departe decît planetele reci și pustii din noaptea albe. Eram un șoarece în cursă. În Africa de Sud n-am fost primit pentru că veneam dintr-o țară socialistă și nu eram apt pentru muncă manuală. Pînă la urmă am plecat în America, după un riguros consult medical în care am fost controlat pînă și la dinți, ca pe vremea tirgurilor de sclavi sau ca un cal în tirgurile de animale. Uneori rămîneam timpit în fața televizorului și urmăream emisiunile cu animale. E fantastic cum se cultivă în oameni atmosfera de junglă. Sînt foarte multe emisiuni din viața animalelor în care revine obsedantă morala că existența înseamnă luptă pentru supraviețuire, că animalele care nu se adaptează, nu rezistă, mor și dispar, că se impun doar animalele puternice, doar animalele alese”. Constantin B. a fost un american strivit de complexe, un inadaptabil, un ros de invidii, de ură, în marele mecanism al luptei pentru supraviețuire

tru că de zeci, de sute de ani, oamenii vin mereu acolo ca să se îmbogățescă, să facă bani, bani, bani. E îngrozitor cum visează oamenii bani și banii și se scurg printre degete. Muncești, cițigi bine, e adevărat, dar «nivelul de trai» îți impune un milion de corvezi, de plăți, de cheltuieli, faci rate, imprumuți, restituți, investești și pînă la urmă te trezești în faliment. Și iei totul de la început. Nu, viața, acolo, cel puțin pentru mine, nu a fost vis, ci coșmar. Pentru că vin mereu alți oameni. Emigreză mereu suedezi, olandezi, spanioli, greci, evrei, italieni. Și se cațără unii peste alții, ca maimuțele în junglă. Cîți dintre ei se realizează? Foarte puțini. Și ce înseamnă să te realizezi acolo, cînd azi ai totul și mîine pierzi totul, ca și cum ai juca la o ruletă cosmică și steaua ta a căzut! Americanii sînt oameni deschiși, primitivi, ospitalieri, numai că jocurile au fost făcute. Fiecare burghez sau proletar are casa sa, familia sa, comunitatea în care se simte bine. Cel care vine e un intrus. Și e firesc să fie așa, desti oamenii îți acordă șanse egale. Hai, dă ce ai mai bun, pune în practică ceea ce știi! Dar unde? Nu mai sînt locuri de muncă la nivelul pregătirii tale. Trebuie să te mulțumești cu resturile de la prinzul familiei americane adevărate. Și acest lucru te umilește. Dacă eu, cel de-acum, m-aș fi întîlnit cu cel de acum 5 ani pe o stradă din Brooklyn sau din Queens, m-aș fi urit pentru gestul pe care l-am făcut; dar cel de acum cînd ai întîlnindu-mă pe mine cel de azi emigrînd în America, m-ar fi

● 27 Iunie 1966. De reținut pentru prima parte a „Opinieii” „curtea” pe care și-o organizase T., în redacția lui. Nu valetii, nu slugi plectate, nu coloane verticale flexibile. Asemenea fantome țin de domeniul „vechilului” ce trebuie combătut și stîrpit. Locul lor a fost luat de valetii „principiali”, „demni” și „intransigenți”, care împing demnitățile pînă la curajul de a-l critica pe T. pentru greșeli grațioase, îndrăzneală care-l face pe T. fericit, fiindcă-i demonstrează ce atmosferă „sănătoasă” demonstrează în redacție. În schimb, de autocrația pe care o exercită asupra tuturor nu suflă nimeni un cuvînt. Judecata „tovarășului T.” fiind infailibilă și inatacabilă. Mă aflu, în 1953, în biroul lui, solicitat să scriu un articol pe probleme de cultură. Mi-a cerut să-l aștept: citea și corecta un material, ce urma să intre „de azi pe mîine”, o cronică dramatică. „Tovarășul T.” lucra la birou, în spatele scaunului lui, în picioare, A.B., autorul cronicii. T. citea atent și expert. Din cînd în cînd, făcea pe marginea manuscrisului cite un semn de semnificații cunoscute: o linie verticală: „grișit”, sau o linie scurtă, contorsionată, ca o spirochetă: „confuz”. De la pagina a treia, observațiile devin masive: o jumătate de pagină tăiată cu o linie, rezoluță, diagonală, o filă întreagă, a patra, eliminată, o o concluzie defnitivă: „alt final!” Il observam pe A.B., în timp ce asista la masacrarea cronicii lui. Nici un protest. Dimpotrivă, un soi de multumire recunosătoare fiindcă a fost „ajutat” ca să vadă mai „profund”, o fericire ipocrită: „a crescut”. După ieșirea lui A. B. cu materialul măcelărit, îl întreb pe T.: — „Ai văzut spectacolul?” — „Nu.” — „Ai citit piesa?” — „Nu.” N-a văzut spectacolul, n-a citit piesa, dar știe cum trebuie scrisă cronică. La conciliul de la Niceea — 325, era noastră — mulți dintre adversarii lui Arie l-au combătut cu înversunare, mărturisind că nu cunosc tezele ereticului. Nici nu era nevoie să le cunoască. E de-ajuns să fii stăpînit de „dreapta credință”, ca să nu greșești niciodată, orice ai spune.

● 28 Iunie 1966. La „Făclia vie” imposterii își apără scaunele amenințate de Chitlaru, cu disperare. Despre scaunele apărute cu dinții, cu ghiarele și cu practicle contemporane: calomnia și denunțul, s-a mai scris și am scris și eu, dar — acum îmi dau seama — simplificînd. La urma urmei, orice om, oriunde are o funcție, un post, un „job”, și-l apără cu toate armele. Noutatea o constituie faptul că nechemati, necalificații, aero-purtații își apără niște scaune la care n-au dreptul și la care au ajuns numai fiindcă au fost numiți. O altă dominantă: din clipa în care au ajuns, prin miracolul teleghidării, la o treaptă pe care n-au visat-o în viața lor, sînt convinși că demnitatea li se cuvine, ca rezultat al unor merite recunos-

cute, al unui devotament necontestat și al unei capacități de orientare politică la fel de sigură și de eficace în toate domeniile. Îl urmăresc, cu pasiune, pe R. de peste douăzeci de ani. A trecut prin posturi de conducere și de răspundere în cele mai neprevăzute sectoare. Nu s-a mirat niciodată și nu și-a pus o singură clipă, întrebarea dacă are pregătirea profesională necesară. Dimpotrivă, odată numit, a fost incredînt că nu se putea concepe o alegere mai potrivită și mai oportună. În consecință, a doua zi după instalare a convocat cadrele subalterne, le-a ținut o pre-lucrare aspră: în sectorul respectiv domnește inerția, „automulțumirea”, e momentul unei cotituri radicale. Și, pretutindeni, cu aceeași competență nulă, a scos cadre calificate, a adus „oameni de nădejde”, specialiști în zero, conducînd sectorul cu

Poartă niște favoride psihologice iritante. Are însă la nu știu ce piesă un motto: «Ca să fii tare, fii singur». Merită să meditam».

● 4 Iulie 1966. „Opinia” avansează. Scris o scenă amplă pe care s-a putea-o intitula: „conjurația nulităților”. Ține de un fenomen cu răspîndire socială alarmantă. Oriunde apare un om cinstit, capabil, dornic să facă un lucru bun, cu promptitudine de reflex, se declanșează reacția în lanț a făcătorilor de nimic, amenințați. Directorul Cristinoiu nu constituie o excepție de la regulă. Instalată confortabil în dictatura lui, inert și refractar oricărui spirit de innoire, nu lasă nici pe alții să lucreze, fiindcă orice succes, al oricui — deși e și succesul gazetei — i se pare o stîrbire adusă autorității lui. Am trăit procesul — refuz să-mi aduc aminte.

MEMORIILE MELE Jurnal de atelier (VII***)

mină sigură, la o bancrută absolută. Pînă cînd a „întărit munca” în altă parte, cu aceeași abnegație fără limite, senin și împăcat cu sine, gata să se sacrifice, oricînd și oriunde, pentru binele „cauzei”. Fiindcă am uitat să notez: R. e „modest”.

● 29 Iunie 1966. Scrisoare de la Seghers, îmi publică volumul de versuri în colecția lui „Autour du monde”. Aceeași emoție ca la treisprezece ani cînd trimițînd o poezie la „Adevărul literar” mi-a răspuns la „Poșta redacției”: „Sînt speranțe. Continuați”. Și aceeași frîstete ca la cincisprezece ani, cînd m-am dus la Lovinescu să-i citesc niște poezii de inspirație religioasă. Lovinescu le-a ascultat răbdător, s-a declarat încîntat de formă și în de acord cu mistică lor. I-am răspuns brutal, cu o asemenea insolentă, încît mă întreb cum de nu m-a dat afară. Purtam pantaloni scurți și o cămașă albă, cu gulerul răsfrînt. Nu numai că nu m-a expulzat, dar m-a invitat să vin duminică la cenaclu. M-am dus: Hortensia Papadat-Bengescu a citit, lung și monoton, un fragment de roman, F. Aderca, Baltazar, Camil Petrescu, maiorul Brăescu, într-un colț, cu o figură spectrală, Mircea Damian. La sfîrșitul ședinței, Lovinescu a insistat să-mi citesc — „spre confruntare” — poeziile. Am răspuns rău, veninos: „Inutil, domnule Lovinescu, m-am retras din literatură”. De insolentă asta n-am reușit să mă vindec nici astăzi, după patruzeci de ani. E, probabil, reacția mea instinctivă de apărare. De aceea l-am înțeleș perfect pe Argezei: respingea cu aceeași intoleranță și elogiile și injuriile. „Pe acest domn Ibsen — mi-a spus într-o zi — nu-l am într-un respect excesiv.

unde — îi cunosc toate meandrele. Ca să salvez instituția de la dezastru, ajunse să lucrez „ilegal”, „subversiv”, să iau măsuri fără știrea șefului meu ierarhic, paralizat de scleroză. Chitlaru se află în aceeași situație ridicolă, dacă n-ar fi tragică. Iar Cristinoiu, provocat de nulitățile stîrnite, îl pîndește cu un ochi de linx.

● 5 Iulie 1966. Asistat la un spectacol cu „Mitică Blajinu”, jucat de o trupă de provincie. Actorii onesti și un „Mitică” deosebit. Nefericirea o constituie, în continuare, regia. Neîncrezător în virtuțile textului și voind să se pună în valoare, regizorul a încărcat spectacolul cu o plastică deplăsată și inutilă, obligînd actorul să facă, neconștient, cu ochiul la public: „priviți-mă ce haz am”. Acești regizori vanitosi refuză să înțeleagă un fapt elementar: comedia trebuie jucată cu seriozitate, degrevată de orice artificiu, cu o economie de mijloace împinsă pînă la zgîrcenie. Știu însă că pledez în pustiu. Ca Shakespeare să devină „contemporan” și „actual” e ciopîrțit fără milă, trecut prin malaxoarele celor mai delirante inspirațiilor. Singura mea consolare: vorbim atît de insistenț de „contemporaneitate”, că, foarte curînd, aceste experiențe vor deveni vetuste.

● 7 Iulie 1966. Înterupt lucrul la „Opinia”. O revistă din Sarajevo îmi cere un articol despre umorul absurd. Se crede, în genere, că modalitatea e o achiziție, exclusivă, a contemporaneității. Găsești modele strălucite în Aristofan, Plaut, Cervantes, Molière, la Nol, în Creangă, Caragiale, ca să nu mai vorbesc de opera premonitoare a lui Urmuz. Umorul absurd se bazează pe o tehnică, pe mecanismul

silogistic al reducerii la absurd. Într-un film cu frații Marx există trei linii de dialog edificatoare. Cei trei frați sînt hoști, în căutarea unei lovituri. — „În casa de alături”, spune primul, „se află îngropată o comoară”. — „Dar alături nu există nici o casă”, observă al doilea. — „N-are importanță, putem clădi una”, conchide al treilea, spre ilaritatea sălii de spectacol. O analiză a dialogului demonstrează logica lui perfectă: cei trei sînt atît de tare ispitiți să ture, c-ar fi în stare să clădească o casă, numai ca s-o prade ulterior. Subtilul Gide era pasionat de acest tip de umor. Colecționa anecdote asemănătoare pentru o carte: „Le manuel du parfait causeur”, pe care n-a mai avut timp s-o termine. Țin minte o anecdotă pe care o dădea ca exemplu: la granița spre Elveția a Germaniei hitleriste, trei iepuri încearcă să fure frontiera. Sînt însă prinși de grăniceri. — „De ce fugiți?” — „Am auzit”, răspunde un iepure, „că de mîine sînt impusate girafele”. — „Da, dar voi nu sînteți girafe”. — „Știm, dar e atît de greu de dovedit”. Apărută în 1933, anecdota își va dezvălui fondul tragic mult mai tîrziu și foarte departe.

● 10 Iulie 1966. Reîntors la „Opinia” cu foarte proaspete. Tensiunea în redacție crește. Chitlaru muncește ca să dea ziarului un conținut și o înfățișare cit de acceptabilă. Cristinoiu îl pîndește din umbră ca să-l prindă greșind. Vinătoarea asta „vigilentă” de greșeli a ajuns o plagă și un blestem, fiindcă orice idee poate fi răstălmăcită și transformată în contrariul ei. Cu o dialectică sprintară se poate demonstra orice. Iată însă că așteptarea lui Cristinoiu e și prea lungă. Fiindcă intră pe... fir telefonul, zeitate modernă atotstăpîitoare. „Ministrul Presei”, ingerul tutelar și ocrotitor al lui Chitlaru, a fost revocat. Cuvîntul „revocat” îmi place pentru armonia lui celestă: „re-vo-cat”. Trei silabe divine. Vor aduce aminte multora că nimeni nu s-a născut, ca să moară ministru. Dar, în același timp, Chitlaru a rămas orfan. Singur pe lume și părăsit. I-a sosit ora scadenței, ceasul soarelui finale. Cristinoiu jubilează, nulitățile sînt în al nouălea cer. A bătut gongul pentru clipa răfuiei. Ce va urma în viață știu, ce va urma în piesă, iată marel mister. Un singur lucru mi-e limpede. Că sînt la mijlocul „Opinieii” și că bietul Chitlaru e abia la jumătatea calvarului. Din înșmănrările mele, dacă le-ar citi cineva, ar putea crede că lucrez la o tragedie. Așa și este. Fiindcă, uite, îl primesc pe Chitlaru. O planetă dezorbitată. E destinul lui. Că s-ar putea întimpla ca oamenii să ridă, e treaba lor. N-am urmărit-o, n-am vrut-o. La recitarea textului, o să tai, fără milă, orice replică dubioasă, în stare să stîrnească hazul mediocru. „Opinia publică” va fi o tragedie camuflată sau nu va fi nimic.

AUREL BARANGA ■

Semnale critice recepționate

Din partea C.E.C. — sucursala județeană Dolj, Craiova:

„Urmare publicării în nr. 27 a.c. în revista FLACĂRA a scrisorii cititoarei Mileva Munteanu din Craiova, vă facem cunoscut: scoaterea la licitație a apartamentului soților Munteanu Constantin și Mileva se datorește faptului că în contabilitate nu a fost înregistrată contravaloarea a 5 rate achitate la casieria sucursalei C.E.C. Dolj după expirarea termenului legal de rambursare, care se obțineau de obicei de la locul de muncă. Pentru acest fapt, prin Decizia nr. 54/1977 a conducerii Sucursalei C.E.C. Dolj, personalul vinovat a fost sancționat. Fără a subestima lipsurile ce s-au produs în contabilizarea ratelor restante și achitate ulterior la casierie, ținem să arătăm că situația de mai sus putea fi evitată dacă soții Munteanu achitau ratele la scadență. Astfel, în ultimii trei ani au rămas în restanță cu 3—5 rate de 6 ori datorită faptului că tov. Munteanu Constantin — titularul contractului — și-a schimbat de 3 ori locul de muncă, iar unitățile de la care a plecat nu au transmis la noul loc de muncă și contractul de credit, și nici dînsul nu a avansat ratele profitînd de faptul că odată cu transferul nu i s-a transmis și contractul de împrumut. În acest sens au fost purtate discuții cu tovarăsa Munteanu Mileva, cu care ocazie i s-au cerut scuze pentru greșeala produsă și i s-a atras atenția asupra respectării prevederilor contractului de împrumut, în sensul achitării lună de lună a ratelor datorate. Vă mulțumim pentru ajutorul acordat.”

Din partea Consiliului popular al municipiului București — Direcția domeniului public:

„În urma observației critice cu privire la cartierul Pantelimon, apărută în revista dv. din 7 iulie a.c., vă facem cunoscut că pe terenul viran din spatele blocurilor 5, 6, 31 și 32 de pe șoseaua Pantelimon, în prezent se lucrează la amenajarea viitorului parc „Morarilor”, care are ser-

men de realizare sfîrșitul anului 1977.”

Din partea Consiliului popular al județului Olt:

„În urma scrisorii cititorului Gheorghe Stănescu din orașul Caracal, trimise nouă spre rezolvare, vă comunicăm următoarele: verificarea celor sesizate s-a făcut de către Inspectoratul comercial de stat al județului Olt, cazul soluționîndu-se favorabil pentru autorul scrisorii, acesta intrînd în posesia unei sobe de încălzit cu petrol tip „Satu-Mare”. Pentru servirea preferențială, gestionarul Gheorghe Căldăraru de la magazinul de fieroase din localitate i s-a dat un avertisment și a fost amendat cu suma de 1 000 lei.”

Din partea întreprinderii de mașini-unelte și agregate Titan:

„Referitor la sesizarea tinerilor M. Broșteanu, M. Mocanu, I. Barbălată și R. Pintilie, apărută în revista FLACĂRA vă comunicăm următoarele: cele relatate de acești tineri cu privire la neajunsurile din cămin sînt reale. În acest sens conducerea întreprinderii a luat măsuri ca în cămin să fie montate prize electrice și căminul să fie dotat cu plite de asemenea electrice, pentru ca tinerii să-și poată pregăti mîncare caldă. În ceea ce privește schimbarea lenjeriei la cămin vă comunicăm că aceasta, în perioada sesizată, a fost făcută necorespunzător intrucit comenzile date la „Nufărul” nu au fost aduse la timp. În legătură cu activitatea administratorului: acesta a avut dese discuții cu tinerii pentru a face și păstra curățenie în camera lor; nefăcînd curățenie aceștia au fost amendați de Sănepid, fapt care a dus la declanșarea discuțiilor neprincipiale dintre ei și administrator. Apariția sesizării în revista FLACĂRA a făcut ca membrii conducerii întreprinderii să aibă în vedere cele petrecute la acest cămin și să ia măsuri ca în viitor să nu se mai manifeste astfel de neajunsuri.”

Poșta redacției

● Aurel Stanciu — Arad. Consiliul popular al municipiului Arad ne comunică faptul că luîndu-se legătura cu O.J.C.V.L. Arad, acesta a confirmat că locuința dv. a fost luată sub observație, dar că nu s-a reușit să se pătrundă în ea intrucit nu era nimeni acasă în mai multe rînduri; vi se recomandă să puneți la dispoziția O.J.C.V.L. Arad un orar prin care să fie informat cînd puteți fi găsit acasă, pentru a se verifica cele semnalate.

● Irina Sitaru — Craiova. În urma comunicării întreprinderii de sere Ișalnița prin care solicită 80 de posturi, vă puteți încadra imediat, avînd posibilitatea să lucrați în domeniul în care v-ați pregătit.

● Vasile și Valeria Stanca — Pitești. Sîntem informați că, analizîndu-se situația dumneavoastră familială deosebită, vi s-a aprobat reparitarea unui apartament din fondul de stat în blocul E-11 din cartierul Găvana II.

● Luca Petreanu — comuna Răcășdia, județul Caraș-Severin și Dumitra Petrache — București. I.D.M.S. ne comunică: începînd cu data de 11 octombrie 1976, cumpărarea autoturismului DACIA-1300 în rate se face numai în baza unui singur contract de vânzare-cumpărare, astfel că cererile dv. nu pot fi rezolvate favorabil.

● Ioan Mesaroș — Mediaș. Cred că v-ați dat și dumneavoastră seama că problema în care v-ați adresat depășește posibilitățile noastre; veți primi în curînd fotografia expedită.

H. P. ■

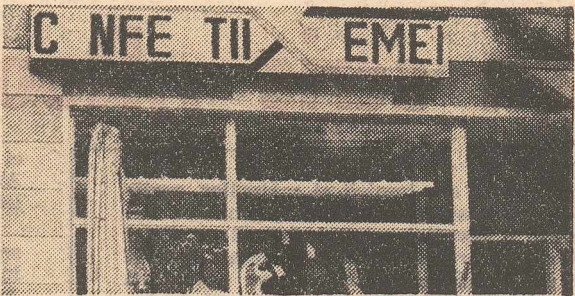
Cititorii ne sesizează

Pe data de 2 mai a.c. v-am trimis o scrisoare în care arătam necazurile pe care le-am avut înstrăinarea apartamentului contractat de mine din Cimpia Turzii, strada Gh. Baritiu nr. 28, bloc L. 4, scara B, apart. 24. În urma ajutorului dat de dumneavoastră, pentru care vă mulțumesc, am primit de la Oficiul județean pentru construirea locuințelor — Cluj o adresă în care se arată că pînă la data de 30 iunie a.c. vor fi depuse actele necesare la Notariatul de stat Turda. Pînă aici totul bine. M-am adresat Notariatului de stat Turda pentru a primi un extras ca să-mi fac formele legale. Iată însă că primesc de aici o adresă prin care mi se comunică următoarele: actele au sosit în ziua de 4 august, iar în 12 august au fost trimise înapoi la I.C.G.L. Turda intrucit erau „incoplecte”! Nici pînă astăzi I.C.G.L. Turda nu le-a expedit completate, iar eu nu mă pot încadra astfel în dispozițiunile Legii 4/1973. (Emanoil Mare, Luroi)

Peste deal de vestitul sat Ruginoasa, reședința domnitorului A. I. Cuza, se întinde satul Heleșteni, sat de adevărați gospodari: case frumoase, fîntini cu apă rece și limpede ca lacrima. C.A.P.-ul de aici este unul dintre cele frumusețe pe județ. În acest an locuitorii de aici au avut planificată realizarea sumei de 732 000 lei prin muncă voluntară și au realizat 961 000 lei, din lucrările mai principale enumerîndu-se: amenajarea a doi kilometri de cursuri de apă, repararea străzilor și trotuarelor pe o distanță de 11 000 metri pătrați, construirea a 6 fîntini — fîntinile sînt aici o tradiție — și plantarea a 3 000 de arbori și pomi. (Dumitru Păpușoiu, Tg. Frumos)

Mă numesc Nicolae Coman și sînt angajat la I.O.B. Balș, secția turnătorie, atelierul de modelărie metal în funcția de strungar. În luna aprilie a.c. mi s-a făcut o reținere din leafă în sumă de 209 lei. Mergînd la contabilitatea secției mi s-a spus că s-a comis o greșeală care poate fi remediată de serviciul financiar. Serviciul financiar m-a trimis înapoi la contabilitate, contabilitatea înapoi la serviciul financiar, și uite-asa mă poartă pe drumuri trei luni de zile. Nu e vorba de importanța sumei, m-am adresat dumneavoastră poate că astfel voi reuși să ies din acest lant birocratic.

Mă numesc Gheorghe Felman, domiciliu în Galați și doresc să vă aduc la cunoștință următorul caz: prin intermediul Ministerului Sănătății mi se aprobă obținerea unui aparat auditiv tipul Wider Super T. 641, pe care îl primesc la 26 octombrie 1975, achitînd suma de 2 335 lei. Bucuria mea a fost însă de scurtă durată: după exact 5 zile aparatul nu mai funcționează. Intrucit apar-

În Galați — strada 1 Mai — firma de la magazinul de confecții SORANA se prezintă în felul pe care îl vedeți în fotografia alăturată.

mergînd parcă la o veritabilă concurență cu binecunoscuta revistă REBUS (Nicolae Tokacck)

tu se află în garanție, mă adresez unității de unde l-am ridicat — Unitatea tehnico-medicală din Galați, dînsii îmi spun însă să mă adresez Oficiului farmaceutic București — strada Aviator Sănătescu nr. 48 — de unde este trimis la firma producătoare pentru a fi reparat. După mai multe cereri făcute la Ministerul Sănătății pentru a se urgenta repararea, primesc aparatul în ziua de 5 noiembrie 1976. Dar și de astă dată el funcționează numai cîteva zile. De data asta mă deplasez personal la București, la adresa indicată mai sus, cei de aici mă îndrumă însă la Unitatea tehnico-medicală nr. 3 — strada Alecu Constantinescu, nr. 8. Tovarășii de aici îmi spun că aparatul trebuie reparat de specialiști de care ei, deocamdată, nu dispun; atunci cînd vor sosi, mă vor anunța. Am așteptat pînă astăzi — nici un rezultat. Intrucit nu pot renunța la o sumă atît de mare ca aceea pe care am dat-o, doresc ori să-mi fie restituită această sumă, ori să mi se furnizeze un alt aparat.

Mă numesc Petre Iordănescu, din București, strada Liviu Rebreanu nr. 6, bloc B. 1, ap. 440, sectorul 4, vă rog să mă ajutați să pot obține și eu un abonament la revista FLACĂRA începînd cu trimestrul IV a.c. și în continuare pe anul viitor. Soliicit aceasta, deoarece la Oficiul nr. 57, de care aparțin, nu pot obține așa ceva pe motiv că, după cum spun cei de aici, începînd cu trimestrul II lor nu li s-a mai repartizat nici un abonament. Menționez că pentru trimestrul I al anului în curs eu am fost abonat, achitînd contravaloarea abonamentului cu chitanța nr. 106 385 din 6 XI 1976 la sus-numitul oficiu. Întrebînd la alte oficii, mi s-a răspuns că dacă prezint chitanța de plată a abonamentului pe luna iunie a.c., mi se face imediat abonament cu începere din iulie, reiesînd deci că alte oficii primesc abonamente — numai al nostru nu!

Zilele trecute mai mulți locuitori din orașul Hațeg, județul Hunedoara, dorînd să cumpere sare de la magazinul mixt din strada Decabal au fost întîmpinați de vânzătoare cu surprinzătoare formulă: nu vindem sare decît cu sacul. După cum se știe, un sac conține 50 de kilograme; vrei, nu vrei, îți

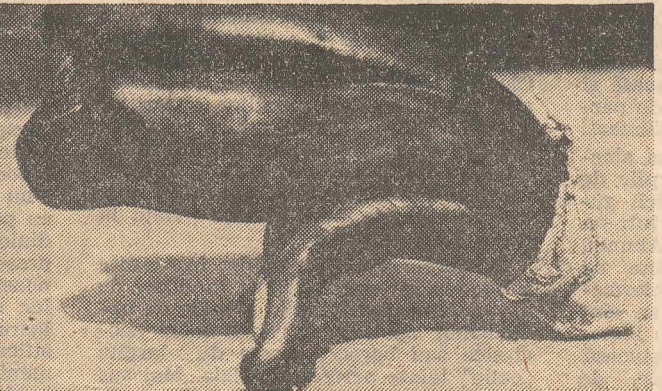
trebuie un kilogram de sare pentru gospodărie, trebuie să iei 50. Oare într-adevăr aceasta să fie dispozițiile forurilor tutelare în ceea ce privește regulile comerțului? (Nicu Sbușchea, Hațeg)

La Centrul de librării din municipiul Botoșani un număr de 20 de angajați conduc activitatea de carte la patru librării. Pînă la 1 ianuarie 1977, cînd cartea era dirijată de Centrul de librării din Suceava, librăria „M. Eminescu” din Botoșani era plină cu cărți de tot felul. Acum, cu ocazia dirijării cărții de către Centrul de librării din Botoșani, cărțile se vînd mai mult din depozit, fără să mai treacă prin librărie, sau în cantități infime pentru doritorii de carte din Botoșani. Ca să putem cumpăra o carte apărută pe piață, trebuie ori să mergem la depozitul central de librării din strada Ștefan cel Mare, ceea ce contravine legilor în vigoare, ori să pîndim ore întregi la librărie moment cînd cartea este adusă de la depozit și recepționată. Oare ce fac cei 20 de angajați ai Centrului de librării din Botoșani pentru repartizarea unor colete de cărți la cele patru librării existente în Botoșani care însumează 13 librării? Cum se decontează banii încasați direct de la depozit? Ori se desființează librăriile și desfacem cărțile numai la depozit, ori desființăm centrul de librării și facem o activitate de carte așa cum o cer toate regulile comerțului. (Săvinescu Gheorghe)

În FLACĂRA nr. 32/1976 a apărut o sesizare a unui consătean al meu din V. Nehoiului, comuna Nehoiu, județul Buzău, despre electrificarea Văii Nehoiului. După aceea a venit cineva din partea I.R.E.-ului cu primarul nostru și ne-au promis că se rezolvă. S-a primit chiar și un răspuns îmbrucător din partea Consiliului popular județean. De atunci s-au perindat pe aici topometristi și proiectanți, au început chiar lucrările, dar s-au întrerupt și, în ultimele luni, primarul a dirijat oamenii în alte părți, pe noi amînuindu-ne mereu, săptămîna de săptămîna, după ce, la o adunare populară, ne promisese marea cu sarea. Nu mai știm de cine să ne mai rugăm, de aceea vă scriem iar. (Constantin Baciu)

Sînt economist la ferma legumicolă aparținătoare de I.A.S. Vetiș, județul Satu Mare. Am satisfacția să vă anunț că în acest an angajații fermei noastre au obți-

nut o recoltă deosebit de bogată și totodată să vă transmitem două fotografii mai puțin obișnuite, efectuate la culegerea recoltei: un exemplar de cartof pe cît de

mare — 1 370 grame — pe atît de curios, cît și un exemplar de vinătă de mărime normală dar cu o formă multinterpretabilă. (Nicolae Cosoreci, Satu Mare)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.

● Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Un scriitor pornește în căutarea rădăcinilor ancestrale

OGLINZI RETROVIZOARE

„Bild am Sonntag“:
Criminalitate
infantilă

Criminalitatea în rindul minorilor în R.F. Germania a luat proporții îngrijorătoare, crescând în ultimii 20 de ani cu 80 la sută, după cum informează revista vest-germană „Bild am Sonntag“ din 24 iulie a.c.

Tabloul crimelor este îngrozitor: două fetițe în vîrstă de 14 ani chinuie șiucid o femeie de 81 de ani pentru a o prăda; nu le ajungeau banii de buzunar. Un copil de 13 ani și-a împușcat prietenul pentru a-i lua ceasul. Doi minori au maltratată cu sadism o femeie de 67 de ani.

Revista prezintă aprecierile lui Werner Hamacher, șeful Biroului de criminalistică din Düsseldorf, potrivit căruiă dacă în 1970 s-au înregistrat 3,91 omoruri și tentative de omor la sută de mii de locuitori, în 1980 acestea ar putea ajunge la aproape 8,60; furturile vor crește de la 21,5 la 43,6, iar spargerile de la 397 la 978 de cazuri.

Psihologul Salewski din München arată, în legătură cu această stare de lucruri: „Brutalitatea este o răzbunare pentru lipsa de afecțiune din casa părintească, la școală, la studii. Copiii de astăzi se răzbună după deviza: însuși societatea este vinovată dacă eu, acum, ucid pe cineva“.

Lată cum explică Salewski cauzele, mobilurile sadismului, ale torturilor la care se dedau minorii: „Să ucizi pur și simplu ar fi prea puțin. Victima trebuie să și sufere puțin. Copiii au învățat acest lucru de la cinematograful și televizorul. Așa se explică incredibila lipsă de legături afective pe care copiii o simt în casa părintească“.

„Din prostie, continuă psihologul vest-german, ei încep să se dedea la brutalități. Tinerii trăiesc pentru prima dată sentimentul orgoliului într-o aventură proprie. Sentimentul reținerii este distrus. Se începe cu zgomotul motocicletei, apoi pocnesc din automate, apoi chinuie un trecător oarecare... Apoi se merge mai departe, pînă la omor, un fel de omor după un ritual“.

Un alt caz: patru tineri au ucis, fără vreun motiv, un tînăr necunoscut lor, Ulrich von Heymann, în vîrstă de 18 ani. După ce au colindat localurile, cei patru s-au năpustit asupra tînărului pe care nu-l cunoșteau, i-au sfîșiat hainele, l-au trîntit apoi la pămînt și l-au ucis cu cuțitele ca într-un ritual.

La proces, unul din cei patru criminali a declarat: „Uneori m-am întrebat dacă părinții mei au în genere sentimente. Față de mine nu le-au manifestat niciodată“.

Psihologul Salewski explică: „Pînă atunci, cei patru tineri fuseseră prost tratați. Ei știau că așa vor trebui să trăiască mereu. Dintr-o dată s-a schimbat ceva în ei. Noi, psihologii, numim aceasta transferarea mecanismului de apărare asupra altei persoane. Această persoană trebuie să sufere pentru ceea ce au suferit ei înșiși“.

Prin urmare, cruzimea care a devenit tot mai accentuată la această generație ar semnifica un strigăt de ajutor, pentru ca tinerii să fie luați în considerație, un strigăt de căutare a recunoașterii lor, a dragostei față de ei, sentiment de care sînt acum frustrați.

Articolul din „Bild am Sonntag“ se încheie cu un apel: „Noi toți ar trebui să întreprindem rapid ceva, înainte de a fi prea târziu“.

Cum am scris „Roots“ (II)

• Pornind pe urmele unor istorisiri ale bunicii și mătușilor, scriitorul american de culoare Alex Haley a scris o carte palpitantă ce reconstituie istoria de multe generații a familiei sale, simbol al condiției negrilor americani. Răpiți odinioară cu brutalitate Africii natale, reduși la condiția mizeră și umiltoare de sclavi, acești oameni nu numai că au supraviețuit condițiilor vitrege de viață, dar au păstrat în ființa lor — de-a lungul a numeroase generații care au urmat — amintirea limbii materne și a pămîntului natal, a „rădăcinilor“.

Pornind în căutarea acestor rădăcini autorul cărții, scriitorul modern Haley va asista fascinat la derularea unei povești cu valoare de simbol, la lupta omului pentru conservarea unor valori ancestrale, reazem al inșiși existenței sale.

În cercetările sale Haley a fost călăuzit de cele cîteva cuvinte din dialectul străbunilor săi care, deși pentru el nu mai aveau nici un sens, s-au dovedit a fi „cheia“ din ghicitoarea trecutului, punctul de unire al amintirilor individuale cu marea memorie colectivă. Cuvintele au fost moștenirea de preț pe care, de-a lungul a cinci generații, i-a transmis-o „Africanul“ și care l-au dus pe Haley la descoperirea RĂDĂCINILOR.

Ca la un semn toți cei 70 de oameni formară un cerc în jurul meu, cu trupurile foarte apropiate, cîntînd și mișcîndu-se în sens invers acelor ceasornicului. Nu pot descrie ce-am simțit atunci. O femeie se desprinsese din cerc, cu o grimasă pe fața ei neagră ca tăciunele, și se îndreptă spre mine cu ceva în brațe. Își luă copilul de la piept și aproape că-l zvîrlî spre mine. Gestul ei spunea: „Ia-l!“ și l-am luat, strîngînd pruncul în brațe. Apoi, la fel de brusc, femeia își luă copilul înapoi. O altă femeie repetă gestul cu pruncul ei, apoi alta, și alta. Un an mai tîrziu un celebru profesor de la Harvard avea să-mi explice: „Dumneata ai luat parte la una din cele mai vechi ceremonii rituale ale omenirii. În felul lor membrii tribului își spuneau: «Prin această carne care este a noastră, noi sîntem una cu tine și tu ești una cu noi“.

Mai tîrziu, pe cînd călătoream pe drumul din interiorul continentului african, am auzit ritmul sacadat al tobelor. Cînd ne-am apropiat de satul vecin, oamenii erau adunați pe marginea drumului plin de praf, fluturîndu-și miinile și strîgînd. Ridicînt în picioare în Land Rover am înțeles în cele din urmă că strigau cu toții:

„Domnu' Kinte! Domnu' Kinte!“ În ochii lor eram simbolul tuturor negrilor din S.U.A. ai căror strămoși fuseseră smulși Africii. Cu miinile pe față am început să plîng așa cum nu mai plînsesem niciodată în viață. În acea clipă, tot ce puteam face era să plîng.

Apoi am plecat la Londra. Am căutat și am căutat și pînă la urmă, în Arhivele Parlamentului Britanic, am descoperit că „soldații regelui“ menționați de „griot“ se referă la un grup denumit „forțele colonelului O'Hare“, care fusese trimis în 1767 pe fluviul Gambia să păzească ceea ce era pe atunci fortul britanic James, un fort de sclavi. Apoi m-am dus la Biroul Arhivelor Publice din Londra, unde am avut posibilitatea să-mi continuu cercetările printre vechi acte navale. Am căutat documentele corăbiilor cu sclavi care veneau din Africa. Există volume și volume de asemenea acte. Într-o zi, în cea de-a șaptea săptămînă a căutărilor, parcurgînd cel de-al 1023-lea dosar, pe cînd mă uitam pe o pagină ce raporta mișcările a 30 de corăbii de sclavi, ochii mi-au căzut pe numărul 18 și m-am oprit. Era vorba de o corăbie care venise direct de pe fluviul Gambia în America, în 1767. Numele

ei era „Lord Ligonier“. Ea ajunsese la Annapolis („Naplis“) în dimineața zilei de 29 septembrie 1767.

Cu exact 200 de ani mai tîrziu, la 29 septembrie 1967, singurul loc din lume în care puteam fi era digul portului Annapolis. Stăteam în picioare pe dig și priveam în zare, deasupra acelor ape pe care străstrăstrăstrămoșul meu fusese adus. Și acolo, în Annapolis, am consultat colecția microfilmată a „Gazetei“ din Maryland. În numărul din 1 octombrie 1767, pe pagina 3, am găsit un anunț care-i informa pe cititori că vasul „Lord Ligonier“ tocmai sosise din Gambia cu o „încărcătură de SCLAVI sănătoși de bună calitate“, care urmau să fie vînduți la licitație miercuria viitoare.

În anii care au urmat mi-am continuat cercetările cu minuțiozitate în circa 50 de biblioteci, arhive și colecții de documente de pe trei continente. Mi-am petrecut un an consultînd ne-numărate documente despre cultura așezărilor din Gambia în secolele XVIII și XIX. Dorind să plutesc pe aceleași ape care au purtat corabia „Lord Ligonier“, am plecat cu avionul în Africa și m-am îmbarcat apoi pe vasul „Steaua Africană“. M-am străduit să petrec cele zece nopți ale traversării oceanului întins dezbrăcat pe scîndura aspră din cala întunecoasă și friguroasă a vaporului. Dar asta era lux curat în comparație cu tortura inumană îndurată de milioanele de negri care, în lăntuși și încătușați, zăceau îngroziți în propria lor murdărie, într-un întuneric plin de miasme insuportabile, de-a lungul unor călătorii care durau în medie 60—70 de zile.

Cartea „Roots“ mi-a luat peste zece ani. De ce am intitulat-o „RĂDĂCINI“? Pentru că ea nu numai că spune povestea unei familii, familia mea, dar, în același timp simbolizează istoria a milioane de negri americani de origine africană. Cartea mea este menită să fie un punct de susținere a mîndriei de a fi negru și un memento al adevărului universal că sîntem cu toții egali.

Reportaj pe glob

Sub crestele Cordilierilor

Am ajuns la Bogota după un zbor lung de noapte. Pe aeroport, la Madrid, înainte să ne imbarcăm în jetul specializat în cursele transoceanice, băusem o cafea tare, uleioasă ca păcura. Cafea columbiană... Cel puțin așa mi s-a spus. În orice caz, n-am mai putut dormi, rămînînd într-o stare de trezie chinuță în timpul zborului. M-am gîndit ore în șir, cu o rîvnă de neînviat, că, sub pîntecele nichelat al avionului, la 9000 de metri, bubuie talazurile întunecate ale Atlanticului... Cînd, în sfîrșit, am aterizat dintr-un cer livid, se scurgea crotopitoare o paramitos de zile mari. Ploua, adică, zdravăn. În rest, ceață.

De la aeroport, cît se poate de elegant și cotropit de un public vivace, am fost preluat de un șofer care își știa meseria. A simțit că sînt complet demontat și m-a lăsat în pace, scutindu-mă de orice explicații în legătură cu peisajul. M-am întîlnit, astfel, cu Bogota abia a doua zi dimineață, cînd cerul devenise curat și adînc și capitala se întindea, în pante, luminoasă și clară, cu o vanitate exuberantă de parcă m-ar fi tras de mîneacă s-o filmez...

Bogota se mai numește „Atena americană“. Aceasta pentru că un pilc de clădiri centrale, în special edificii guvernamentale, au fost clădite într-un stil clasic oarecum imperativ. Abundă fațadele severe, presate de coloane de marmură ionice, iar spațiile intermediare, în special în Piața Bolivar, sînt gîndite cu o anume cutezanță, în încercarea de a sublinia alura maiestuoasă a clădirilor. Monumentele solide, de marmură sau granit, cu frontoane grele, sînt curcate însă de o puzderie de catedrale mai mari sau mai mici, peste 200, care conferă orașului o tentă arhitectonică unică. Chiar în vîrfurile Bogotei, pe culmea masivului Monserrate, se află o asemenea catedrală ca un memento al evlaviei cenușii a conchistadorilor spanioli.

Dintre aceste lăcașuri peste care pătânjenul vremii țese o iremediabilă pînză a tăcerii și solitudinii, se detașează un monument aparte, în care imaginația omului și creativitatea naturii și-au dat mîna, ca în cazul templelor asiatiche. Bogotanii, aducînd vorba de Catedral del Sol, nu iartă nici un străin. Aproape te obligă, sîrîndu-ți imperios curiozitatea, să parcurgi cei 40 de kilometri, care despart capitala de a-această minune... Monument al culturii chibcha, în ocelele de sare de la Sipaquira, a fost săpată, timp de un veac, o „sală“ uriașă — devenită catedrală — sub ale cărei bolți de o grandioare turburătoare ar putea... intra Nôtre Dame din Paris...

Capitala columbiană, întemeiată în aprilie 1538, sub denumirea de Santa Fe de Bogota, păstrează ca un arbore liniile concentrice ale vîrstelor. E drept, într-o organizare pe verticală, pentru că Bogota a aspirat, de-a lungul timpului, spre învingerea tenace a înălțimilor. Ciudată ambiție... Orașul se desfășoară aproape de crestele munților, a Anzilor Cordilieri, fiind considerat ca cel mai populat oraș la o asemenea altitudine, nu numai din America Latină, dar din întreaga lume. Două milioane trei sute de mii de locuitori își duc viața la peste 2200 de metri.

Cartierele vechi, spaniole, înghesuite și scunde, cu străzi strîmte inundate de o populație pestrîță, sînt presate de urbanismul opulent al reședințelor neoclasice sau baroce, acerate de largile „calle“ tăiate perfect, cu rigla. Mai sus își împing acoperișurile clădirile noi: sediile societăților de asigurare, băncile (dintre care unele cu o forță de... persuasiune la scara continentului: „First National City Bank“, „Bank of London and Montreal Ltd“, „Royal Bank“ etc.). Printre ele colosul ultramodern — Tequendama, hotel și vast complex comercial.

De la an la an, Bogota își întinde hotarele cu o foame nesătioasă de spațiu. Peisajul montan este înghițit pas cu pas: Las Ferias, Rio Negro, Restrepo sau Ingles sînt cartiere noi, care își conectează callele cu cele lustruite de pașii celor cinci veacuri de istorie ale așezării.

Ca multe din marile concentrări urbane latino-americane, Bogota este o întrepătrundere, adesea condimentată, între straturile de cultură și antipozii, croiți în vreme, bogăției și sărăciei. Opuțența auriferă de odinioară, aglomerată stupefiant în Museo del Oro — demonstrație a dimensiunilor unei culturi gîndite în aur — rămîne, poate, reperul cel mai vehement al sinusoidelor parcurse de poporul columbian, ca și de Bogota înșiși.

În ultima vreme, aliniată în pas cu opțiunile latino-americane la nivelul continentului, Columbia regăsește în efortul de reaşezare a relațiilor economice propria ei vocație de a construi și colabora. Noi industrii proliferază, programe ample de dezvoltare deschid perspective de cooperare cu state apropiate sau mai îndepărtate. Punțile colaborării cu România, spre exemplu, s-au consolidat puternic cînd, în urmă cu patru ani, s-a desfășurat, la Bogota, dialogul la nivel înalt prilejuit de vizita președintelui Nicolae Ceaușescu. Țara noastră contribuie, prin utilaje și transfer de tehnologie, la punerea în valoare a unor zăcăminte de cărbune cocsificabil. Experiența românească în domeniul industriei petroliere este foarte apreciată, ca oriunde în lume, și în această țară. Studenții columbieni se pregătesc la București. Se pregătesc la București pentru a fertiliza pămînturile columbiene luminate de speranțele, niciodată stinse, ale lui Bolivar...

RADU BUDEANU ■

Sclavia secolului XX

Două evenimente atrag atenția în cursul acestei săptămîni pe pămîntul continentului african. Este vorba de desfășurarea în capitala Nigeriei, între 22-26 august, a lucrărilor primei Conferințe mondiale de luptă împotriva apartheidului și de sărbătorirea, la 26 august, de forțele progresiste a „Zilei Namibiei”. Ambele acțiuni amintite aduc în discuție politica regimului de la Pretoria, care practică discriminarea rasială și apartheidul, atît pe teritoriul Africii de Sud cît și pe teritoriul, ocupat ilegal, al Namibiei.

Conferința mondială de luptă împotriva apartheidului, manifestare de amploare organizată sub egida Organizației Națiunilor Unite, în cooperare cu Organizația Unității Africane și cu guvernul Nigeriei, se desfășoară într-un moment în care popoarele din regiune și-au intensificat tot mai mult lupta de eliberare națională, pentru cucerirea drepturilor și libertăților democratice. Participă reprezentanți ai 54 de națiuni, ai unor mișcări de eliberare și organizații neguvernamentale și internaționale. Conferința își propune „să marcheze debutul unei ofensive de mare anvergură, care va fi lansată în cadrul campaniei mondiale de acțiune comună, întreprinsă pentru a lichida definitiv apartheidul”.

Oficialitățile sud-africane folosesc pentru politica lor de apartheid (cuvînt afrikaans care înseamnă „separare”) următorii termeni: „Modalitate de separare politică și socială a populației albe, metise, indiene și bantu, cît și de menținere, protejare și întărire a rasei albe, pentru ca să poată juca rolul de ghid și conducător al altor rase”.

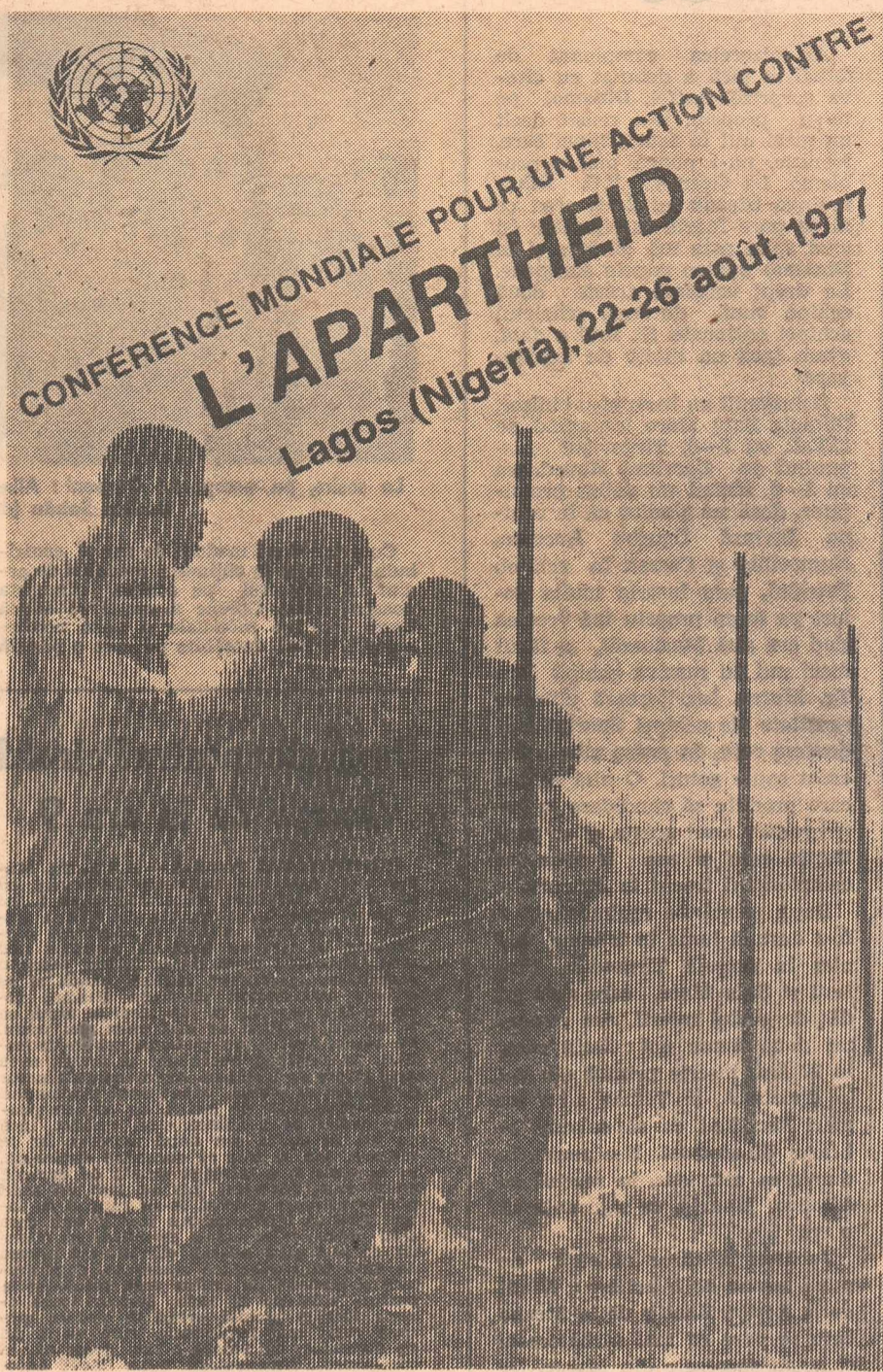
Ce înseamnă apartheidul în practică, de la consacrarea sa legală în 1948, odată cu venirea la putere a Partidului Naționalist, o spun cifrele. Într-un raport întocmit de Comisia O.N.U. pentru dezvoltarea socială se menționează că separarea vizează patru categorii de locuitori: albi (de proveniență exclusiv europeană) — 18 la sută, metiși — 9 la sută, asiatici — 3 la sută, bantu, populația de culoare — 70 la sută. Cum joacă rolul de ghid rasa albă? Cele 18 procente din totalul populației, deținute de albi, au la dispoziție 87 la sută din teritoriul țării și beneficiază de 75 la sută din venitul național total. Sclavagismul secolului XX, cum este denumit apartheidul, îi aparțin și următoarele date: peste 3 000 000 de africani au fost deplasați, împotriva voin-

ței lor, din zonele în care s-au născut și au trăit, uneori cu un avertisment de numai 24 ore, în bantustane cu scopul regrupării treptate a populației de culoare. Venitul mediu al locuitorilor de culoare este de 20 ori mai mic decît al semenului lor alb. Sute de legi și mij de reglementări sau decrete guvernamentale au creat un sistem judiciar care bate toate recordurile în materie de „fabricare” a delinvențiilor. Negrul este un infractor potențial, oricînd poate să ajungă la închisoare. În Africa de Sud există doar trei institute de învățămînt superior pentru tinerii de culoare, cu o capacitate de 4 000 de locuri (la o populație de 20,7 milioane africani). Pentru albi există însă 10 universități, cu 75 000 de locuri. Un sfert din numărul copiilor mor din cauza subnutriției înainte de a împlini zece ani.

Realitățile crude ale politicii de apartheid sînt condamnate în întreaga lume. Au dovedit-o dezbaterile de la O.N.U., izolarea regimurilor de la Pretoria și Salisbury, valul de proteste de pretutindeni împotriva acestor practici care batjocoresc demnitatea umană. Situația tot mai grea a populației de culoare din Africa de Sud, Namibia și Rhodesia, pune popoarele lumii în fața necesității de a acționa mai ferm pentru a eradica acest rușinos flagel al contemporaneității.

România socialistă — consecventă principiului conform căruia fiecare popor trebuie să fie stăpîn pe propria soartă, în condițiile independenței și suveranității depline — și-a manifestat permanent solidaritatea activă cu cauza dreaptă a popoarelor din Africa australă. România a condamnat și condamnă apartheidul și practicile politicii rasiste, care mențin starea de tensiune în regiune, periclitînd, totodată, pacea și securitatea internațională. „Condamnînd cu fermitate politica de apartheid și de discriminare rasială care reprezintă o sfidare la adresa umanității, o încălcare flagrantă a Cartei O.N.U., a celor mai elementare drepturi ale omului și constituie un grav pericol pentru pacea și securitatea internațională, România socialistă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — se pronunță în mod hotărît și acționează consecvent în sprijinul luptei populației din Africa de Sud pentru libertate și democrație, pentru realizarea dreptului său sacru la o viață liberă și demnă, de sine stătătoare”.

RODICA AVRAM ■

Cum să nu te cutremuri?!

De la Organizația Națiunilor Unite, prin centrul de informare pentru România ne-a parvenit un zguduitor document, intitulat „APARTHEIDUL ÎN PRACTICĂ”. Documentul se abține de la orice comentariu, mulțumindu-se să redea doar 200 de exemple din prevederile unei legislații rasiale considerate a fi fără egal în istorie, sub raportul volumului și complexității sale. Această legislație constituie aparatul juridic „care reglementează existența a patru cincimi din populația Africii de Sud, adică a 20,7 milioane de africani, persoane de culoare și asiatici”. Iată câteva extrase:

Imagine frecventă pe străzile orașelor sud-africane

● Un african care s-a născut într-un oraș și a trăit în acesta fără întrerupere timp de 50 de ani, dar l-a părăsit pentru a locui în altă parte pentru o perioadă de timp, fie chiar numai pentru două săptămîni, nu are oficial dreptul de a mai reveni în orașul în care s-a născut și de a rămîne aici mai mult de 72 de ore, dacă nu a obținut permis în acest scop. Dacă rămîne în oraș fără permis, el se face vinovat de un delict pasibil de o amendă care nu depășește 20 ranzi (randul, monedă sud-africană, echivalînd aproximativ cu 1,20 dolari S.U.A.) sau, cel puțin, de o pedeapsă cu închisoarea care nu depășește două luni.

● Nici un african locuind legal într-un oraș, în virtutea permisului ce i-a fost dat, nu are, oficial, dreptul să locuiască împreună cu soția și copiii. Aceștia nu pot locui împreună cu el decît dacă li s-au înminat separat permise care să le autorizeze șederea.

● Grupul alb se compune din „persoane care sînt prin aspectul lor evident albi sau sînt recunoscuți în general ca albi, spre deosebire de cei care, deși prin aspect sînt albi, sînt recunoscuți în general ca fiind persoane de culoare”.

Nici o persoană „evident albă” care este căsătorită sau conviețuiește cu o persoană africană sau o persoană de culoare nu poate fi cuprinsă în grupul alb.

● Orice om, cu aspect evident alb, care este căsătorit cu o africană este considerat aparținînd grupului african.

● Președintele Republicii poate să declare prin promulgarea în Jurnalul oficial, „de cite ori acest lucru este considerat oportun”, că o zonă determinată, ocupată pînă atunci de persoane de culoare care posedă aici terenuri (indiferent de durata ocupării și a posesiei) va deveni o zonă albă începînd de la o anumită dată.

● Orice african avînd împlinită vîrsta de 16 ani trebuie să posede un carnet de referințe (Reference Book). Orice african poate fi oprit în orice moment de un agent de poliție care să-i ceară să arate acest carnet. Dacă un african nu poate arăta carnetul său de referințe pentru că l-a lăsat acasă, comite o infracțiune penală pasibilă de o amendă care

nu depășește 20 de ranzi sau de o pedeapsă cu închisoare de o lună.

● Dacă nu i-a fost înminat un certificat de atestare, un african cu diplomă universitară nu poate să-și dea semnătura unui funcționar competent în loc de a i se lua amprentele digitale, atunci cînd prezintă o cerere de carnet de referințe.

● Un inspector al muncii poate, în orice moment, să pună capăt angajării unui african care muncește într-un oraș, oricare ar fi durata perioadei în care el a muncit și chiar dacă patronul său se opune acestei măsuri. Acest agent al mîinii de lucru îl poate constrînge pe africanul care și-a pierdut locul de muncă să părăsească orașul unde a lucrat, și să-i interzică să mai revină în el pentru o perioadă stabilită.

● Dacă o persoană de rasă albă, locuind într-un oraș folosește un african pentru o muncă oarecare de schelărie, zidărie, instalație electrică sau orice altă muncă specializată, fără o dispensă specială a Ministerului Muncii, comite o infracțiune penală pasibilă cu o amendă care nu depășește 200 de ranzi, sau de o pedeapsă cu închisoarea de un an sau doi.

● Un inspector municipal al muncii poate, în orice moment, să pună capăt angajării unui african în zona sa, dacă el apreciază că această muncă nu este autentică („bona fide”) chiar dacă acest african a ocupat acest loc de muncă timp de 25 de ani, dînd satisfacție deplină patronului său alb.

● Un african care locuiește într-un oraș și dă gratuit lecții de scris și citit citorva prieteni africani la domiciliul său este vinovat de infracțiune penală și este pasibil de o amendă nedeșăind 200 de ranzi sau de o pedeapsă cu închisoarea de 6 luni.

● Un alb care-și învață servitorii să citească cîteva ore pe săptămînă este vinovat de infracțiune penală.

● Este ilegal ca un om alb și unul ne-alb să servească o ceașcă de ceai împreună într-o cafenea, chiar dacă aceasta este în Africa de Sud, cel puțin dacă nu au obținut o autorizație specială în acest scop.

● Dacă nu a obținut o autorizație specială, un profesor african comite o infracțiune penală tînînd o conferință la un club rezervat albilor, chiar dacă a fost invitat de acest club.

● Un celibatar care este „aparent” alb sau care este „în general considerat” astfel și care intenționează să aibă raporturi sexuale cu o femeie care nu este „aparent” o albă sau care nu este „în general considerată” astfel, este vinovat de o infracțiune penală care va fi pedepsită cu o pedeapsă cu închisoarea cu muncă forțată de maximum 7 ani, dacă el nu poate dovedi tribunalului că în momentul în care se presupune că ar fi comis această infracțiune el avea motive serioase să creadă că această femeie era „aparent” albă sau că era „în general considerată” astfel.

● Nici un african nu are dreptul să facă parte dintr-un juriu format pentru un proces penal, chiar dacă acuzatul este african.

60

Al șazezelea campionat de fotbal al țării a debutat cu câteva surprize. Astfel, **Dinamo**, pe teren propriu, n-a reușit decât un meci nul în fața echipei care, teoretic, nu-i pune nici o problemă. La Oradea, **F.C. Bihor** învinge **Steaua** cu 2-1, ceea ce ni se pare foarte îngrijorător (și când spun asta mă gândesc și la **Dinamo**) pentru cupele europene. La drept vorbind, aceste două echipe sunt, de fapt, scheletul echipei naționale. Și, încă o dată, avem încă un motiv de îngrijorare.

Debutanții au început-o binișor, **Olimpia Satu Mare** învingând pe **U.T.A.** cu 2-0, **Tirgoviște** dispunând de **Corvinul Hunedoara** cu 1-0, făcând un debut promițător, dacă ne gândim că în echipa învinsă figurau **Lucescu**, **Nunweiler** și **Cassal**. În schimb **Petrolul**, care înscria multe goluri pe teren propriu (pe vremea când era altă Marioară), a făcut meci nul cu masiva echipă din **Tg. Mureș**. Îngrijorează ultimele rezultate ale echipei **Sportul studențesc** care, în patru zile, a înscasat șapte goluri. O altă echipă care promite să candideze la retrogradare anul acesta ni se pare **Reșița** care și așa a terminat campionatul trecut în dificultate.

După relatările radiofonice a fost destulă lume în tribune, mai ales în orașele **Tirgoviște**, **Ploiești** și **Satu Mare**, care abia au dat de gustul mierii. Am remarcat două nume noi: **Isaia** care, la 17 ani, înscrie primul său gol în divizia A, și **Țălnar** adus cu mari sacrificii ca să salveze o-brazul dinamovist. N-a reușit în duminica asta dar, în meciul cu **Aletico Madrid**, cu siguranță că o va face!

Jucători a căror absență ne pune semne de întrebare: **Windt** de la **Reșița**, **Zamfir** de la **Steaua** care se pare că mai sărbătorește și acum succesele din **Maroc**. De asemenea, inexplicabilă absența lui **Sameș**.

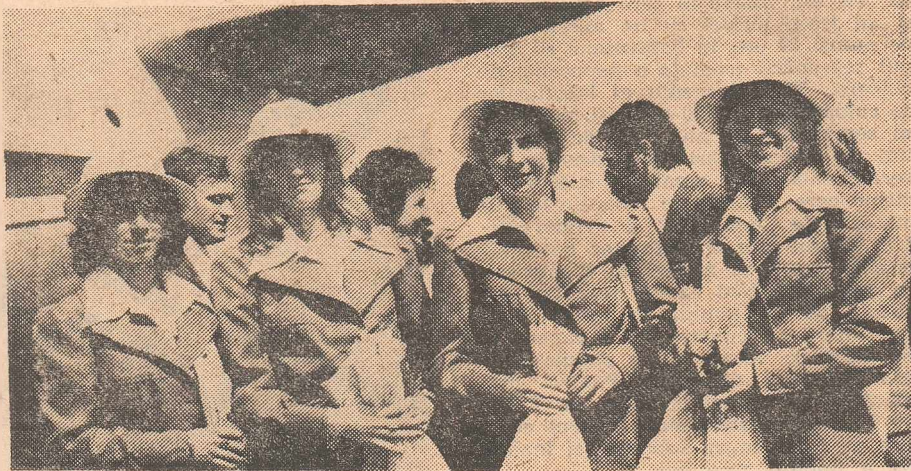
Arbitrajele au fost bunicele: lui **Ghiulescu** i-a stat ceasul în timpul transmisiei, fiind obligat să-și ceară scuze auditorilor, iar transmisia de la **Sofia** a lui **Minoiu**, **Octavian Vintilă** a fost chiar mai slabă decât meciul **Dinamo-Sport Club Bacău**.

Subsemnatul a primit la televizor meciul de la **Pitești**, **Argeș** — **Politehnica Iași**, între două echipe parcă abia ieșite din subteran, aflate, după 34 de etape, la capătul puterii, ceea ce a dus pe telespectatori la capătul răbdării! Probabil că erau obosiți, bieții de ei, de cele 60 de campionate în care jucaseră ei și strămoșii lor. Echipa **Politehnica Iași**, care se lăuda cu cea mai bună apărare din țară, a scăpat numai cu trei bobițe, punându-ne problema dacă nu-i cazul să importăm un portar cu prilejul meciului cu **Spania**, întrucât ceea ce se găsește pe piața noastră n-are căutare. Aviz amatorilor... S-au marcat cinci puncte, dar asta n-a avut nici o importanță. Dacă și pe celelalte stadioane s-a jucat cum s-a jucat la **Pitești**, aleluia! Cu un singur jucător — e vorba de **Dobrin** — nu se poate să ne declarăm satisfăcuți de acest început de campionat.

Dar, să mai avem răbdare...

EUGEN BARBU ■

O nouă confirmare a valorii școlii românești de gimnastică

La sosire, pe aeroportul Otopeni: Alina Goreac, Gabriela Trușcă, Anca Grigoraș și Rodica Sabău (de la dreapta la stînga)

Cucerind două medalii de aur și contribuind din plin la obținerea medaliei de argint în concursul pe echipe, gimnasta noastră **Alina Goreac** a reușit să aducă lumii sportive mondiale o nouă confirmare a valorii deosebite pe care o posedă

la ora actuală școala românească de gimnastică feminină. Că România are în momentul de față cea mai puternică echipă de gimnastică feminină din lume (de fapt mai multe echipe, întrucât prima formație, cea cu **Nadia Comăneci** și **Teodora Ungu-**

reanu a rămas, după cum se știe, în țară), este o evidență pe care **Alina Goreac** a subliniat-o superb, după o luptă dirză cu adversarele sale și, totodată, cu arbitrajul nu întotdeauna obiectiv. Astfel, relatează comentarii aflați la fața locului, notele **Alinei Goreac** în concursul pe aparate (9,55 la sărituri, 9,80 la birnă, 9,75 la paralele și 9,50 la sol) nu reflectă exact calitatea și siguranța prestațiilor gimnastei române. **Alina Goreac**, studentă a Institutului de educație fizică și sport din București, e în vîrstă de 24 de ani. Este membră a clubului **Dinamo București** (antrenori **Emilia Liță** și **Nicolae Covaci**), club care a cîștigat anul acesta prețiosul titlu de campioană a țării pe echipe. Titlul de campioană mondială universitară încununează fără îndoială o muncă de ani de zile, demnă de toate laudele. Bravo, deci, **Alina**!

Iată palmaresul echipei universitare de gimnastică feminină a României (să nu uităm că și băieții au cîștigat două medalii, aur prin **DAN GRECU** și bronz prin **NICOLAE OPRESCU**, ambele la inele), obținut în concursul de la **Sofia**:

— două medalii de aur (ambele prin **ALINA GOREAC**, la paralele și în proba combinată, individual compus);

— trei medalii de argint (în proba pe echipe, apoi prin **GABRIELA TRUȘCĂ**, la paralele, și **ANCA GRIGORAȘ**, la birnă);

— două medalii de bronz (prin **ALINA GOREAC**, la birnă, și **ANCA GRIGORAȘ**, la sărituri).

Cu totul, inclusiv medaliiile băieților, 3 medalii de aur, 3 de argint și 3 de bronz = 9 medalii. Fără îndoială, un nou succes de prestigiu al gimnasticii și sportului românesc!

Dragostea pentru Petrolul începe de la ora 9

PLOIEȘTI: F.C. Petrolul — A.S.A. Tg. Mureș 0-0. Așteptată de către prahoveni cu un interes justificat, reîntoarea după 3 ani a petroliștilor în competiția de elită a fotbalului românesc a fost o adevărată sărbătoare, la care au ținut să participe mai mulți suporteri decât putea înghiți bătrînul stadion al „găzarilor”. Ziceam bătrîn și așa adăuga neîncăpător, deoarece ultimele rețușuri le-a suportat în 1954, deci în urmă cu 23 de ani, el fiind de fapt mult mai vechi. Pe atunci orașul, un puternic centru industrial, în continuă dezvoltare și astăzi, avea doar 100 000 de locuitori. Acum numără peste 250 000. Ca și atunci, capacitatea stadionului a rămas la 17 500 de locuri, iar biletele pentru meciul de duminică s-au epuizat, încă de joi, la cîteva ore după punerea lor în vânzare. Așa se face că duminică dimineața, pe la orele 9, o întreagă stradă de oameni, adică vreo două-trei mii au luat cu asalt porțile tribunei a doua, le-au rupt și au intrat fără să plătească. Au fost și unii care s-au prezentat la casele de bilete cu intenția de a-și plăti bilețul, dar nimeni n-avea de gînd să părăsească stadionul. Organizatorii și oamenii de ordine s-au prezentat la posturi abia pe la 11,30. Sesizez toate aceste lucruri tocmai avînd în vedere meciuri chiar mai importante, cum va fi cel de duminică, cu **Steaua**! Este drept că, în continuare, organizatorii și-au făcut oarecum datoria, spărgînd zece de sticle cu băuturi alcoolice la două dintre porțile de intrare, în timp ce la o altă poartă, poate din spirit de economie, adică fiind oameni mai stringători, s-au recolectat peste o sută de sticle de diferite mărimi, pe care o mașină le-a transportat nu se știe unde. Deci, ca să recapitulăm, la ora începerii partidei foarte mulți prahoveni au rămas în afara porților stadionului, lor adăugîndu-li-se numeroși tirgovișteni veniți să-și încurajeze echipa favorită, ca și cîteva sute de constructori de pe aceleși meleaguri, care lucrează pe șantierele bucareștene la modernizarea și înfrumusețarea Capitalei, unde ridică 240 de apartamente. Dealtfel, inginerul **Mircea Dridea**, președintele clubului, recunoștea că există multe datorii neachitate față de suporterii ploieșteni, față de dragostea ce o arată pentru țînăra lor echipă. **Petrolul**, ne mai spune, nu are vedete, în schimb toți jucătorii sînt dornici de afirmare, există o atmosferă serioasă de lucru și de peste un an n-au mai existat probleme de ordin disciplinar. Deși nu au cîștigat meciul cu **A.S.A.**, gazdele au prestat un joc de un bun nivel tehnic și încurajate cu frecvență de o galerie parcă în fierbere, au dominat copios un adversar incomod, la rîndul lui bine pregătît atît fizic cît și tactic, care ar fi ridicat probleme și altor divizionare A, așa cum știm că face de obicei. **Ploieștenii** au făcut risipă de energie, **Pisău**, **Simaciu** și **State** dovînd o bună tehnică, ceea ce nu este puțin lucru atîta timp cît în teren erau **Hajnal**, **Boloni**, **Ispir**, **Fazekas**. Băieții reputatului antrenor **Valentin Stănescu** le-a ieșit totul în afara golului, iar

asta pentru că s-au pripit în fazele de finalizare și au abuzat de baloane înalte în fața unor fundași înalți, **Ispir** și **Unchias**. Campionatul fiind abia la început, credem că prin luptă dreaptă și cinstită, prin strădanii, cu modestie și deplină încredere în forțele proprii, vor reuși să-și îndeplinească obiectivul, rămînerea în prima divizie. Le-o dorim din toată inima. A arbitrat foarte bine **C. Manușaride**, ajutat de **Gh. Vasilescu I** și **G. Fodor** — toți din **București** (**Ion Predoșanu**).

Va deveni Corvinul o echipă de temut?

TIRGOVIȘTE: C.S. — F.C. Corvinul Hunedoara 1-0 (0-0). După diversele urări de bine în vederea noului sezon competițional, petrecute în cabina arbitrilor, **Nicolae Țiu**, președintele clubului hunedorean, îmi zice: „Reluarea campionatului înseamnă pentru noi că o luăm de la capăt cu grijile!” Insistînd puțin, aflui că, totuși, se speră ca

Lucescu, la primul meci sub tricoul Corvinului

anul acesta (cel competițional adică) să fie unul mai ușor decât cel precedent, mai lipsit de emoții pentru **Corvinul**. Așezată în teren, echipa hunedoreană arată într-adevăr mult mai bine decât eram obișnuți. Prin includerea lui **Lucescu** și **Cassal**, alături de **Radu Nunweiler**, echipa a căpătat un grad de tehnicitate superior multor altor formații din țară. **Lipseș** însă **Economu** (fotbalist despre care **Lucescu** susține că este un mare jucător) și **Angelescu** (ambii accidentați), înlocuțiți cu **Dumitriu IV** și **juniorul Petcu**. Chiar și fără titularii amintiți oaspeții reușesc repede să-și pună amprenta personală pe joc, opunînd elanului normal al gazdelor un joc cu multe pase redublate, plîmbînd și reținînd balonul cît mai mult posibil. Stilul este foarte cunoscut — este „stilul **Dinamo**”, sau „stilul **Radu Nunweiler**” dacă vreți, a cărui personalitate, dacă s-a impus atîta ani la echipa campioană și la cea reprezentativă, nu vîd de ce nu s-ar impune și la **Corvinul**. **Lipseș** însă accelerează ofensiva, mai cu seamă că **Nunweiler** și **Lucescu** joacă aproape singuri, nesustinuți decât prea timid de coechipierii. De partea cealaltă, echipa tirgovișteană se ambiționează întru totul, căuind golul cu orice preț. **Norocul** va fi de partea juniorului **Isaia**, un tînăr de 17 ani care însă joacă aproape de un an de zile ca titular în echipa tirgovișteană. **Hunedoara** încearcă la rîndul ei ceva, dar timiditatea de care am vorbit, ca și hotărîrea apărării gazdelor (uneori, luînd exemplul căpitanului de echipă, **Gheorghe**, „hotărîrea” a deșăgît limitele regulamentului) fac ca eforturile celor doi ex-dinamoviști să devină ușor ridicule. **Ștefan Coidum**, noul antrenor al oaspeților, îi trimite la încălzire pe **Agud**. **Hunedoara** nu încearcă să cîștige duelul psihologic cu **Coman**, vorbindu-i din spatele porții unde se încălzea: „Măi **Narcis**, de mine nu scapi. Pe pariu că-ți dau un gol!” Vorbe în vînt însă, pariu neonorat. Meciul încheindu-se cu victoria, dealtfel meritată, a gazdelor, fac un ultim raid la cabină. Antrenorul **Ni-**

colae **Proca** răgușit ca întotdeauna după meci, pare liniștit și oarecum încrezător în viitor: „Azi n-am jucat rău. Mai avem însă mult de lucrat, mai ales la omogenizare. Practic, și-o spun deschis, **Tirgoviște** n-are decît o bună echipă de divizia B, pe care se va strădui s-o țină în A. Nu va fi ușor, dar e posibil”. În cabina hunedorenilor, multă liniște. Băieții fac aproape toți baie, dar **Lucescu** a rămas pe gînduri, complet echilibrat. Îmi zice, vizibil amărît: „**Corvinul** a fost o echipă care a luptat numai pentru evitarea retrogradării. Băieții nu sînt obișnuți decît să forțeze victoria acasă și să încerce să piardă cît mai onorabil în deplasare. De circa două săptămîni de cînd sînt cu el, m-am străduit, împreună cu **Radu** desigur, să-i facem să creadă mai mult în el, să schimbăm total stilul și fața echipei. Dar parcă n-au încă curajul să-și depășească obișnuita lor condiție, să iasă la joc cu mai mult curaj. Cred că putem face la **Hunedoara** o echipă bună, care să joace la cîștig pe orice teren din țară. Convingerea mea e că și la **Tirgoviște** am fi putut să luăm două puncte — dar ne-am temut de adversar... Poate cu timpul, peste cîteva etape, se vor schimba lucrurile”. Ca să închei cît se poate de obiectiv, îi precizez pe această cale arbitrilor **Romeo Ștîncan** că golul marcat de **Țătaru II** în minutul 66 a fost perfect valabil și că „albiul” pe care îl posedă în semnalizația alurea a tușierului **Gh. Manta** nu-l onorează în nici un fel. Al doilea tușier al brigăzii bucareștene și singurul căruia îi acord o notă bună este **Gh. Vasilescu II** (**Dumitru Graur**).

Dorința de a învinge cîștigă!

ORADEA: F.C. Bihor — Steaua 2-1 (1-1). Considerat meciul etapei, jocul a fost așteptat la **Oradea** cu enorm interes, cei 20 000 de spectatori umplînd pînă la refuz stadionul înainte cu o oră de fluierul arbitrilor **Rainea**, sosit la stadion într-un trening marca **Adidas**. **Virgil Blujdea**, la primul meci oficial la conducerea echipei bihorene, își exprima îngrijorarea și regretul de a nu avea valizi toți jucătorii. Astfel, în afara accidentaților mai vechi (**Kun II** și **Georgescu**), **Popovici** s-a reaccidentat la încălzire, iar **Ghergheli** și **Fildan** au jucat tot meciul cu picioarele protejate în fașe elastice. Singurul care a avut curajul să abordeze un optimism ce se dorea încurajator a fost **Dumitru Dragomir**, vicepreședintele cu problemele tehnice al **Bihorului**, care pronostic o victorie cu 2-1 în favoarea gazdelor. **Steaua** apare foarte sigură pe ea, milită sint dezînvoiați, siguri de valoarea lor. Pe aeroportul orădean îl așteaptă avionul special cu care au făcut deplasarea și cu care se vor întoarce peste numai cîteva ore la **București**. **Iordănescu** va marca un gol superb după numai nouă minute și oaspeții joacă în continuare bine, întrevîzînd o victorie lejeră, identică cu cea obținută în finalul campionatului trecut. **Ștești** nu mai insistă însă, dînd prilejul gazdelor să se organizeze mai bine și să atace din ce în ce mai hotărît poarta lui **Morar**. La pauză, **Cristian Gațu**, prezent la joc, ne-a mărturisit că-l surprinde lipsa mijloacului de apărare în defensiva **Șteiei** și, la polul opus, perfectă așezare în teren a gazdelor. **Lucrurile** aveau să se accentueze dealtfel în repriza secundă, cînd bihorenilor au avut momente cînd au dominat, prin fotbal autentic, de mare spectacol, echipa de 24 de carate a **Șteiei**. **Urmarea** firească a fost cel de-al doilea gol al lui **Ghergheli**, în urma unui șut splendid, de la 20 metri, sus la vîncu. **Steaua** a încercat o revenire, dar lipsa unor titulari prețioși (**Fl. Marin** și **Ștoica** — accidentați), **Sameș** — suspendat o etapă pentru eliminarea din finala Cupei, dar și **Zamfir**, care pur și simplu a dispărut după revenirea lotului din turneul în **Maroc**, fiind semnalat numai, în cîteva circumscripții din **Ghencea I**), apoi scăderea de randament a lui **Dumitru** și a lui **Iordănescu**, ca și forma excepțională a portarului orădean **Albu** au făcut ca tabela să rămînă neschimbată. După joc, observatorul federal prof. **Constantin Cernăianu** aprecia calitatea deosebită a partidei, considerînd dăruirea în joc a bihorenilor drept factorul determinant pentru obținerea victoriei. O partidă pe care spectorii din **Oradea** o vor uita cu greu, la care și-au adus contribuția și cei trei arbitri: **Birlădeni N.** **Rainea** și **D. Munteanu** și **Gh. Avram** — **Platra Neamț** (**Cornel Ionescu**).

Mircea Dridea și Valentin Stănescu în așteptarea golului

Ce se întâmplă la „U” Cluj-Napoca?

Nu cred să fi fost vreodată în țara noastră un club de fotbal mai simpatizat și mai iubit ca „U” Cluj-Napoca, club care a dat țării jucători și căpitani de națională, club care când sportul la noi era încă în fașă a reprezentat cu cinste și demnitate culorile noastre în țară și peste hotare. Pușini știu că primul mare turneu în străinătate al unei echipe românești a fost făcut de studenții clujeni, invitați în Franța (1923) la sărbătorile ce aveau loc la Grenoble, cu ocazia inaugurării stadionului de acolo. Au pornit peste graniță în vagoane de clasa a III-a, fiecare cu cite un burduf de brânză, pline și două „rude” de salam, totul procurat printr-o schimbă iscălită și girată cu mari greutate la o bancă locală. Așa s-a făcut primul mare turneu al unei echipe românești peste hotare! Și ei au învins acolo, pentru ca să fie apoi invitați imediat și în Italia, jucând și câștigând la Torino cupa orașului. În acest turneu, marele Aurel Guga, căpitanul lui „U” și al naționalei, este propus de presa străină în echipa „continentului”. Și au mai jucat apoi în națională Pompei Lazăr, Bonciucat, Grațian Sepi, care a preluat de la Guga și căpitania naționalei, apoi Andrei Sepi, portarul care a apărut o întregă Balcaniadă fără să primească vreun gol, continuând cu Nicu David, Lazăr Sfera, Vasile Gain, Sever Coracu, Ivansuc, Marcu, Suci și așa mai departe. Totul s-a făcut însă cu mari sacrificii, cu mari greutăți, pentru că Universitatea a fost totdeauna un club sărac. Atât de sărac, încât la Sibiu, în refugiu, după Dictatul de la Viena, trecuseră cinci etape divizionare și nu aveau o minge, o pereche de ciorapi sau un ban. Am pornit de la nimic materialicește, dar am făcut sacrificii enorme, vinzându-ne chiar hainele de pe noi, numai ca „U” să ia ființă și să existe în plin refugiu, la Sibiu.

Cred că în întreaga istorie a sportului românesc nu există un alt exemplu mai mare de dârzenie, de voință de a fi, de a exista, câștigând chiar în această dramă istorică încă un campionat național de atletism cu Moina, Coracu, Stoichișescu, Borcoman ș.a. sau jucând din nou o finală a Cupei României la fotbal în București. Cu „U” pe piept, cu Clujul în inimă, jucam și concuam pretutindeni în aplauzele spectatorilor, convinși și conștienți că sportul e viață. De aceea „U” reprezintă un simbol în sportul țării noastre și de aceea — cred — acest simbol nu poate fi însușit sau împrumutat de alte cluburi care n-au trăit astfel de evenimente, felițându-se din toată inima decența și bunul-simț al publicului craiovean, care-și încurajează echipa cu „Haide, Știința” și nu cu „Haide, U”.

Iată-ne însă cu un an în urmă retrogradați, necăjiți, descumpăniți, după ce ani în șir de-abia supraviețuim în divizia A, punându-ne mereu întrebarea dacă retrogradăm sau nu. Conducerea echipei, care a arătat o ușurință de neimaginat, treptat, treptat, în ultimii 8—10 ani a lăsat să se destrame echipa, pierzând inexplicabil formații întregi de jucători, cu care ar fi trebuit să atacăm titlul și nu „lanterna”. Au fost transferați peste 20 de titulari — iată un lucru nemaipomenit — și așa a urmat cel mai mare dezastru

din istoria acestui club: retrogradarea în divizia B. „U” a mai căzut în divizia secundă de-a lungul timpurilor, dar a căzut cu un lot bun de jucători, lot care i-a permis revenirea în „A” imediat, nu ca acum, când conducerea după formula „după noi potopul” a transferat marea majoritate a jucătorilor titulari.

Se scrie mult în cronicile sportive ale ziarelor și revistelor de la noi despre climatul din fotbalul țării, dar fără să se pună degetul pe rană, fără să se arate că rădăcina răului stă înfipt adânc la conducerile de club. Eugen Barbu și Adrian Păunescu scriu despre corupția unor arbitri și a unor jucători vinzători de jocuri. Dar cine-i corupe? Cine îi amăgește? Cine îi dezonorează? De ce să nu mergem la adevărata cauză, la rădăcina răului? Într-un singur sezon „U” pierde deodată trei jucători de bază: Oprea, Codrea, Mustătea. Nici măcar simbolic, o singură monedă de un leu n-a intrat în vistieria săracă a clubului de pe urma cedării lor. Este de crezut așa ceva? Degringolada cedărilor a urmat apoi vertiginos, cu Ștefan, Negru, Mihăilă, Crețu, Fanea, Lăzar, Lică, Matei, Viorel Mureșan, Munteanu, Poratski ș.a. Puzderia de antrenori înlocuiți — un adevărat record pe țară — era făcută numai ca să scuze și să acopere această distrugere treptată a clubului, fără ca să se ia o măsură energetică pentru înlăturarea celor ce pregăteau dezastrul. A trebuit ca „U” să retrogradeze în divizia B, să rămână fără jucători și fără perspectiva revenirii în „A”, pentru ca în sfârșit să se ia măsuri și acești demotatori ai clubului, preocupați numai de dezlegarea jucătorilor, să fie înlăturați definitiv de la conducere.

Am pierdut publicul, am pierdut cele mai mari simpatii pe care le-a avut vreodată un club sportiv pe stadioane! „U” nu a putut să se redreseze în primul an de divizie secundă, ajungând chiar de-abia să scape de o nouă retrogradare în a treia divizie, numai la golaveraj, datorită și unui antrenor C. Rădulescu, care după ce a retrogradat C.F.R.-ul în B nu i-a lipsit decît golaverajul ca să retrogradeze și pe „U” în în... C.

Dar iată-ne acum pornind iar de la nimic, ca și în alte situații tragice din trecut. Cu noi conducători, onești, inimoși, de mare probitate, printre care și fostul jucător al clubului, internaționalul Paul Marcu, care împreună cu întregul comitet de conducere vor să sacrifice totul pentru a readuce clubul în ierarhia frunțasă a țării. Publicul a început încet-încet să revină în arenă, ajungând acum să fie mai numeroși ca în divizia A, rezultatele recente de pregătire sub bagheta antrenorului Peniță Moldoveanu fiind foarte bune, zidindu-se o echipă tină, talentată și cu mari perspective. Plecarea lui Hurlo și Batacliu la C.F.R., pentru a înlesni și acesteia promovarea în prima divizie a țării, nu a afectat cu nimic mersul înainte al studenților, din contra, le-a mărit ambiția și moralul să lupte cu toată ardoarea și cu tot entuziasmul lor tineresc pentru a readuce clubul și Clujul, din nou, în elita fotbalului românesc.

Dr. MIHAI IUBU — Cluj-Napoca

Un autobuz plonjează în prăpastie

În partea de sus a fotografiei, deasupra zonei unde se disting siluetele unor oameni, se află drumul. La limita de jos a pozei, unde se observă o „jumătate” de autobuz (care seamănă cu autovehiculele decapotate ce transportau cu ani în urmă turiștii pe vechiul drum de la Brașov la Poiana), se află fundul prăpastiei.

Distanța de la punctul cardinal nord pînă la cel de sud al pozei, care reprezintă în realitate circa 150 de metri, diferența de nivel fiind 50 m. a fost parcursă de autobuz rostogolindu-se. Pare de necrezut dar așa este. După ce a părăsit șoseaua autobuzul a efectuat asemenea unui portar virtuos un plonjeu de circa 10 m. La contactul puternic cu peretele aproape vertical al ripei, plafonul autobuzului s-a smuls din stîlpii de susținere și după ce a zburat lateral cîteva metri a aterizat ușor pe iarbă.

În această fază a accidentului, cele 23 de persoane au fost catapultate și împrăștiate pe versantul prăpastiei. În cădere două persoane și-au pierdut viața, iar altele două (printre care și șoferul) au suferit leziuni grave. Ceilalți pasageri s-au ales cu contuzii ușoare și zgîrieturi.

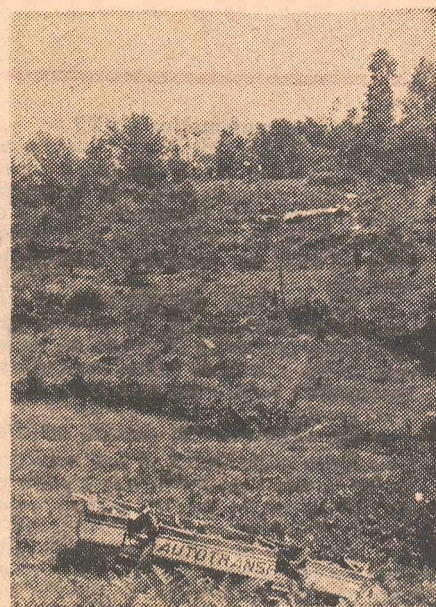
După ce a pierdut plafonul, autobuzul și-a continuat „drumul” spre fundul prăpastiei pînă a ajuns în poziția imortalizată de aparatul de fotografiat.

N-a fost vorba de nici o defecțiune tehnică, șoferul nu a fost lovit și aruncat în afara drumului de alt autovehicul greu, nu a fost nici măcar jenant ci tuși de puțin de alt participant motorizat la trafic. Nu! A fost vorba de cîteva secunde de neatenție. Într-o zonă a șoselei în pantă cu multe curbe strînse, șoferul s-a aplecat jos cu intenția să recupereze un tabel căzut de pe bordul mașinii din pricina trepidațiilor autovehiculului. Cînd s-a ridicat, mașina deja părăsise partea carosabilă. Cum viteza autobuzului era relativ mare, readucerea lui pe asfalt nu a mai fost posibilă. Mai departe au urmat secvențele descrise.

Tabelul la care m-am referit e un fel de „Cui al lui Pepelea”. În realitate un act fals întocmit de șofer, în care înșirarea celor 23 de călători transportați nelegal trebuia, la un eventual control, să-i facă pe cei ce verificau actele să creadă că e vorba nu de o cursă clandestină, ci de una perfect legală.

N-a avut loc nici un control, ci un accident grav, care putea fi o veritabilă catastrofă în care să-și piardă viața nu doi, ci toți sau aproape toți pasagerii autobuzului.

Încă un accident care demonstrează convingător, și încă cu ce argument, că șoferul de autobuz nu trebuie să fie numai un bun pilot, un bun mecanic, ci un om care să înțeleagă marea lui răs-

pundere pentru pasagerii care îi încredințează viața urcîndu-se într-un mijloc de transport în comun. Șoferii de autobuze reprezintă — trebuie să reprezinte „crema” conducătorilor auto, oameni cu mare experiență și competență care să aibă tăria de a respinge tentațiile specifice profesiei, licorile, ofertele de curse clandestine, de părăsire a itinerarului etc.

A făcut așa Circo Petre, șofer la Autobaza T. A. Brad? Nu! După ce s-a întors din cursa Brad — Bulzești de Sus, se pregătea să parcheze autobuzul ce urma să se odihnească pînă a doua zi dimineața, cînd C. P. trebuia să se înapoieze la Brad. La stația terminus îl aștepta însă un grup de pasageri care tocmai coboriseră de la „Tîrgul de fete”. „Hai, bade Circo, să ne duci la Brad, ori măcar pînă la Baia de Criș, că te-om omeni”.

C. P. n-a stat la gînduri. „Bine, strîngeți-vă mai mulți și fiecare să dea între 5 și 10 lei”.

„Colecta” a fost făcută rapid și mașina a plecat „val-vîrtej” la vale. N-a făcut prea mulți kilometri și a urmat „fatala” cădere pe podea a tabelului cu pricina.

Deznodămîntul acestei curse este identic cu acel al multor „raiduri” clandestine. Șoferii, știindu-se cu „musca pe căciulă”, conduc inhibați, nervoși, dorind ca actul ilegal ce-l comit să se termine cît mai repede, înainte de a da ochi cu organele de control.

Ușurința, lăcomia de cîștiguri facile, lipsa de răspundere față de pasagerii și față de nobila meserie de șofer profesionalist nu se pot termina decît așa cum și-a încheiat cariera C. P.

Colonel VICTOR BEDA

Ultimul top al lui Elvis Presley

Născut la 8 ianuarie 1935 la Tupelo, un orașel din Mississippi, Elvis Presley, cel mai celebru cîntăreț de rock al tuturor timpurilor, provine dintr-o familie modestă. Cultura sa muzicală s-a rezumat multă vreme la aceea pe care și-o face un bun ascultător la radio. La Memphis, unde și-a urmat studiile, l-a întâlnit pe Sam Phillips, producătorul Casei de discuri Sun. Elvis, de ziua mamei sale, l-a rugat pe Phillips să-i înregistreze o compoziție proprie numită „That's all right mama” (E în regulă, mamă). Alertată de succesul local, marea firmă producătoare de discuri RCA îl ja sub tutela sa, lansînd astfel în 1956 pe marea stea a rockului care avea să fie Presley. Cu o voce caldă, vibrantă și un corp de atlet grec (care avea să ajungă mai tirziu la fatala greutate de 110 kilograme), Elvis devine idolul artistic al unei generații, ajungînd să fie numit „king” — regele — rockului. Popularitatea sa devine atât de mare încît, pentru a satisface milioanele de tineri care doreau să-l vadă, se apelează la film. În trei zile, tot în 1956, se turnează *Love me tender*.

Iată cîteva dintre cîntecele de pe

discurile care se răspîndesc în întreaga lume — *Love me tender*, *Blue suede shoes*, *Jailhouse Rock* etc.

În 1958, tineretul de peste Ocean trăiește o adevărată dramă — Elvis pleacă în armată, în R.F. Germania. Doi ani mai tirziu el revine fără ca publicul să-l fi uitat, avînd ca impresar pe colonelul Tom Parker. Prima apariție după stagiul militar și-o face într-un delirant show al lui Frank Sinatra.

Nebunia rockului se domolește însă cu timpul și Elvis apare pe post de „crooner” (un fel de cîntăreț plin de șarm, dar superficial). Se părea că „regele” a devenit un artist dulceag, de varietăți. Cîntecele sale siropoase, ușor vulgare încep să steargă imaginea cîntărețului rock. Prezența sa în baruri, filme de serie, programe de varieté pare a anunța renunțarea la muzica pe care o practicase pînă atunci: Șocul cel mare îl are în 1969 la Memphis, cînd publicul din noua generație (a Beatles-ilor, și ei mari admiratori ai lui Elvis și Stones-ilor) nu-l cunoaște. Abia atunci înțelege că în lumea muzicală s-a petrecut ceva și că este depășit. Iși dă seama că trebuie să reapară pe marile

scene. Astfel, spectacolul său de la International Hotel din Las Vegas devine filmul *Elvis Show*, difuzat la noi sub titlul *Dragostea la Las Vegas*, care are un extraordinar succes, reînnoindu-i calitativ și cantitativ repertoriul. Redevenit vedetă în vremurile de glorie ale muzicii pop, Elvis Presley produce discuri surprinzătoare ca *In the getto*, *Suspicious Mind*, *Big Boss Man*. Ajunge din nou pe locuri frunțase în top-uri, dovedindu-și longevitatea artistică și numărul încă mare de admiratori. Adulată, contestată, Presley, cîntărețul miliardar și cabotin, a făcut ca uneori să se uite marea sa contribuție la constituirea muzicii rock actuale. Cancănurile, scandalurile de presă, mai mult sau mai puțin reale, au făcut ca lumea să uite totuși faptul că Elvis a fost, în primul rînd, unul din pilonii rockului și că rămîne o figură remarcabilă în istoria acestei muzici.

Dispărut la 42 de ani, regele rockului — Elvis Presley — a însemnat un moment important în muzica tinerilor din ultimele două decenii.

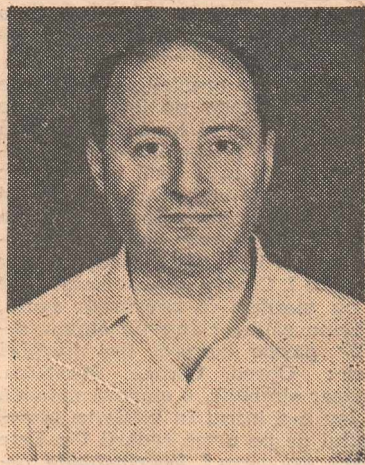
GEORGE STANCA

Matematica m-a învățat să fiu preocupat numai de probleme la care pot să pun umărul

Solomon Marcus s-a născut la 1 martie 1925 în orașul Bacău. Este profesor la Universitatea din București.

Bibliografie selectivă: Lingvistică matematică (1963-1966), Gramatici și automate finite (1964), Noțiuni de analiză matematică (1967), Algebraic Linguistics (1967), Introduction mathématique à la linguistique structurale (1967), Limbaj, logică, filozofie (în colaborare, 1968), Algebraic models in linguistics (1969), Poetica matematică (1970), Introduzione alla linguistica matematica (în colaborare, 1971), Mathematische Poetik (1973), Matematička Poetika (1974), Semiotica folclorului (în colaborare, 1975), Din gândirea matematică românească (1975), Introduction en la linguistica matematica (în colaborare, 1977).

— Ce este matematica pură?
— E tot atât de bine o expresie pleonastică (pentru că matematicii îi e proprie o puritate logică) dar și o contradicție în termeni (deoarece, oricât de abstractă ar fi, matematica e contaminată de idei și structuri extramatematice).
— Vă ocupați de matematică, de lingvistică matematică, de poetică matematică... Nu aveți impresia că sinteți cam izolat abordând asemenea domenii inaccesibile pentru cei mai mulți?
— Ba da.
— De unde provine această izolare?
— Între matematică și rest sint prea multe verigi intermediare, pe care cei mai mulți nu le înțeleg și nici noi, matematicienilor, nu ne e ușor să le explicăm. De aceea, chiar admirația care ne este adresată vine de multe ori mai degrabă dintr-un sentiment de inaccesibilitate decât dintr-unul de reală apreciere.

— Nu există nici o soluție?
— Vedeți, ar trebui ca matematicienii să fie luați ca și poeții. Lumea să fie multumită că ei există. Din păcate, matematicienii nu pot să placă precum poeții.

— Glumiți, desigur. Cum ați ajuns la matematică? Ați fost cumva în școală unul dintre elevii aceia mereu nemulțumiți că li se dau pentru acasă prea multe probleme și exerciții de rezolvat?
— Nicidecum. Ca elev, pasiunea mea era literatura. Am luat bacalaureatul în 1944. Fiind clasificat întâiul, aveam dreptul să mă înscriu fără examen la orice facultate doream. Am venit la București, în noiembrie 1944 și, citind în holul Facultății de matematică niste anunțuri în care se prezentau cursurile predate aici, am fost vrăjit de sonoritatea unor cuvinte, deși pentru mine ele aveau atunci un înțeles vag. Așa că m-am înscris. N-am să uit niciodată lecția de deschidere pe care ne-a ținut-o Miron Nicolescu. Incepea așa: „Faceți tabula rasa din tot ce ați învățat pînă acum”.

— În ce sens se poate socoti matematica o știință aristocratică?
— În sensul că ea ajută numai acele domenii de activitate care sint suficient de dezvoltate.
— Matematica te poate îndepărta de realitate?
— Ea este o știință care, chiar atunci cînd pornește nemijlocit de la structurile lumii reale, trebuie să tragă consecințele tuturor acestor premise, ipoteze. Această combinatorică infinită a consecințelor îl duce pe matematician la crearea unor universuri care, în aparență, nu mai au legătură cu lumea reală. Dar, din punct de vedere profesional, trebuie explorate și acestea, chiar dacă nu se vede, pentru moment, unde duc.

— Există și fundături?
— Fără îndoială. Însă dacă de teama lor te-ai opri, ți-ai impune limite care ar constitui o frînă.
— Prin urmare, uneori, matematicianul cercetează o problemă căreia nu-i întrevăde o posibilitate de aplicare. Nu e acesta un lux?
— Cînd a apărut geometria neeuclidiană, ea a putut părea un simplu joc. Posibilitatea de a se construi geometria fără a se presupune că dintr-un punct la o dreaptă se poate duce o singură paralelă nu părea să influențeze înțelegerea naturii inconjurătoare. Ulterior însă, prin teoria relativității, s-a dovedit că lucrurile nu stau așa.

— Există însă oameni de știință care proslăvesc independența matematicii din lumea inconjurătoare, socotind-o un univers de sine stătător, cu legi proprii și fără să aibă vreo înrîurire asupra lumii în care trăim.
— E o aberație. Marii matematicieni au fost totdeauna conștienți de impac-

tu social al matematicii. Chiar dacă uneori s-au alintat și și-au exprimat rezerve în legătură cu funcția ei de cunoaștere. Am dat mai demult de un caiet de însemnări al marelui nostru matematician Simion Stoilov. Ce convingător demonstra, în urmă cu peste 50 de ani, legătura matematicii cu lumea reală!

— Concret, în ce constă azi această legătură?

— De pildă, în legătura tot mai strînsă cu producția. Astăzi, mulți ingineri și economiști ne cer să rezolvăm probleme din sectoarele lor de activitate. Se realizează o concretizare a raporturilor pe care le are matematicianul cu sfera producției materiale. Să vă dau un exemplu: colegul meu Nicolae Cristescu a încheiat contracte cu Institutul de prospecțiuni geologice în legătură cu dimensionarea structurilor de rezistență în minele de sare. S-au putut valorifica astfel zăcămintele suplimentare. În urmă cu patru decenii nu se putea imagina o atare colaborare.

— În ce stadiu a ajuns matematica românească?

— Acum un secol și jumătate oameni cu dragoste de carte și de popor editau primele manuale — un Asachi, un Gheorghe Lazăr, un Heliade... Ei au creat limbajul prin care știința a fost pusă la îndemîna poporului. E o lecție de înalt patriotism pe care trebuie s-o continuăm. Astăzi se petrece un fenomen asemănător. Asistăm la un nou iluminism. Cu matematica superioară trebuie să facem ceea ce s-a făcut atunci cu matematica elementară. S-o răspîndim printre cît mai mulți specialiști nematematicieni. Sarcina de acum e mai complexă, mai dificilă. Unele manuale nu-și îndeplinesc încă funcția socială, sint aride, plictisitoare, inaccesibile, neinteresante, incapabile să stimuleze...

— Sinteți mulțumit de Poetica matematică, volumul în care cercetați apropierile dintre limbajul științific și cel literar? Cine a câștigat aici: matematica? Literatura? Și una și alta? Sau e doar o demonstrație frumoasă în sine, pe care cei mai mulți o admiră în ne cunoștință de cauză, datorită gradului ei scăzut de accesibilitate?
— Anumite reacții m-au bucurat. Faptul că a fost recenzată favorabil, că a fost tradusă în cîteva limbi... Unele critici m-au ajutat, altele m-au scandalizat. Dar evident că din 1970, anul în care a apărut cartea, și pînă acum, lucrurile s-au schimbat. Azi aș scrie-o altfel, pentru că ar trebui să țin seamă de marile număr de cercetări pe care ediția din 1970 le-a generat atît în rîndul teoreticienilor literaturii, cît și în rîndul matematicienilor.

— Ce v-a deranjat atunci cînd a apărut această carte?

— Faptul că ea a șocat. Nu ar fi trebuit să șocheze, deoarece continua cercetări vechi de cîteva decenii, în special lucrările lui Pius Servien, Matila Ghyka... Dar aceștia nici măcar nu figurează în enciclopediile noastre. Estetica românească, teoria literaturii nu au fost încă în stare să-i asimileze.

— Există un specific al școlii matematice românești?

— Unele trăsături mi se par deosebit de pregnante. Astfel, există o legătură organică între diferitele generații de matematicieni. Deși nu l-am cunoscut decât puțin pe Dimitrie Pompeiu, l-am recunoscut în personalități atît de distincte ca cele ale lui Octav Onicescu, Miron Nicolescu, Grigore Moisil. Fiecare dintre aceștia l-a continuat într-o manieră proprie. Apoi, mi se pare că noi avem o vocație de pionierat. Mereu am venit cu puncte de vedere noi. Astăzi se mai observă o trăsătură: echilibrul dintre cercetarea fundamentală și cea aplicativă.

— Cum trăiește un matematician istoria?

— O trăiește mai întîi ca oricare cetățean, cu gravitate, cu participare și răspundere. Ca cercetător este tentat să surprindă fenomenele de repetiție ale istoriei. Sau s-o înțeleagă ca pe un joc strategic, studiind poziția partenerilor, a adversarilor, problemele de decizie care apar. Și poate că și cu o oarecare detașare, fiindcă e tentat mereu s-o interpreteze.

— Ce rol poate avea matematica în istoria noastră?

— Avem o mare răspundere: formarea unor competențe înalte. Și a unor conștiințe. Mai toate criticile care se fac în presă vizează divorțul dintre competență și conștiință sau, în cazuri mai grave, absența amîndurora. Numeroase competențe au la bază pregătirea matematică. Matematica este o știință a procedurii pe cale sistematică. Ea te ajută să ordonezi lucrurile, să le clasifici. Nu se mai poate face azi abstracție de funcția ei educativă. Prin armata de profesori pe care o formăm, noi influențăm sensibil gândirea tinereții de azi. Am încercat o mare bucurie cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a spus într-o cuvîntare rostită la Conferința națională a cercetării științifice și proiectării din octombrie 1974, că astăzi, „nu există, de fapt, sector de cercetare, de activitate în care matematica să nu-și găsească un larg cîmp de aplicare. Avem o cercetare matematică bună și dorim ca ea să aducă în viitor o contribuție mai substanțială la întreaga

activitate de cercetare, la progresul general al societății noastre socialiste”. M-am bucurat alături de colegii mei că din partea conducerii societății noastre a venit o astfel de înțelegere plină de semnificații.

— Matematica se poate despărți de politică?

— În nici un caz azi. Știința nu se mai poate dezvolta fără o politică judicioasă a ei, iar științele politice găsesc în matematică un auxiliar prețios. Personal, prin activitatea mea la Secția de studiu sistemelor a Universității din București sint direct implicat în cîteva contracte de mare însemnătate economică și politică. Unul dintre ele este încheiat cu Universitatea Națiunilor Unite.

— În ce problemă?

— Referitor la problema Scopuri, procese și indicatori de dezvoltare, în care rolul părții românești este de a prezenta punctul de vedere al țării noastre cu privire la dezvoltarea societății omenestii.

— Există oare posibilitatea să se ajungă din nou la desființarea granițelor dintre diverse domenii de cunoaștere?

— Nu numai că există posibilitatea, dar chiar spre asta ne îndreptăm. Diferențierea extremă a disciplinelor s-a produs abia din secolul trecut, ea nu a fost starea naturală a culturii umane. Pe cine mira altădată un Leonardo da Vinci sau un Pascal? Sint convins că o nouă Renaștere ne așteaptă.

— Care credeți că este una din problemele societății noastre?

— Realizarea unei convergențe între competență și conștiință. Înalta competență trebuie să aibă la bază o conștiință la fel de înaltă. Altfel apar dramele.

— Ce lecție de viață v-a dat matematica?

— M-a învățat să fiu preocupat numai de probleme la care pot să pun umărul.

— Ce vă preocupă acum cel mai mult?

— Formarea tineretului.
— Știința a adus și mari nenorociri omenirii. Poate și astfel se explică neîncrederea unora în ea.

— Nu știința ca atare, ci o politică nefastă a științei și o politică nefastă în general pot să pună în primejdie viața omenirii. Orice știință poate fi folosită în scopuri bune sau rele. Dacă ne gîndim bine, ne dăm seama că știința a ajuns să fie folosită în scopuri negative tocmai datorită divorțului dintre conștiință și competență. O orînduire ca a noastră, bazată pe dreptate socială, nu poate concepe utilizarea științei în scopuri de distrugere. În plus, o atare orînduire oferă mult mai bune condiții de folosire a științei, tocmai datorită caracterului ei planificat. Fiecare unitate economică este o piesă într-o organizare mai amplă.

— Vă îngrijorează ceva în epoca de azi?

— Acumularea mijloacelor de distrugere este un fapt. Dar mi se pare că trăim o etapă în care nu se pune problema de a întreprinde ceva ca un foc de artificii, ci de a crea o solidaritate reală a locuitorilor Pămîntului, astfel încît să nu mai fie posibil nici un flagel.

— Dar cum puteți fi atît de calm, dumneavoastră, un om de știință, cînd, iată, ziarele au anunțat nu demult că o nouă armă e pe cale de a se fabrica — bomba cu neutron.

— Cred în înțelepciunea omului care nu-și va nimici niciodată planeta pe care s-a născut.

— Matematica v-a făcut fericit?

— Singură, nu m-ar fi putut face. Dar nici fără ea nu aș fi putut fi fericit.

— Există totuși matematică pură, Solomon Marcus?

— Nu. După cum nici fericire pură.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod tură, cenacul (Eugen Seceleanu - 16 06); știință (Tudor Octavian - 16 19); probleme publicistici comentarii (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu - 16 18); fotoreportaj (15 95); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar adjunct (Nicolae Stoian - 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef - 18 22. Tiparul abona, adresindu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-import presă, P.O. Box

71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, Interioare: reportaj (L. Nițescu - 16 17); cultură, anchete (Liviu Timbus - 16 18), scrisori (Marga Nedelea - 17 87); documentare (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza - 17 86); responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot